Il-Kummissjoni Ewropea

Rapport tal-2025 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-UE

Ġustizzja u Konsumaturi

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

Brussell, 7.3.2025
SWD(2025) 67 final

Dokument ta' ħidma tal-persunal tal-Kummissjoni

Rapport tal-2025 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-UE

Dokument imħejji minn Pierre Dieumegard għal Europe-Democracy-Esperanto
L-għanta' dan id-dokument "provviżorju" huwa lijippermettili aktar nies fl-Unjoni Ewropea jsiru jafu bid-dokumenti prodotti mill-Unjoni Ewropea (u ffinanzjati mit-taxxi tagħhom).
Jekk ma jkunx hemm traduzzjonijiet,iċ-ċittadini jiġu esklużi mid-dibattitu.
Dan id-dokumentkien jeżisti biss bl-Ingliż, f'fajl pdf . Mill-fajl inizjali, ħloqna odt-file,imħejji mis-softwer Libre Office, għat-traduzzjoni awtomatika għal lingwi oħra. Ir-riżultatiissahuma disponibbli fil-lingwi uffiċjali kollha.

Huwa mixtieq li l-amministrazzjoni tal-UE tieħu f'idejha t-traduzzjoni ta' dokumenti importanti. "Dokumenti importanti" mhumiex biss liġijiet u regolamenti, iżda wkoll l-informazzjoni importanti meħtieġa biex jittieħdu deċiżjonijiet infurmati flimkien.
Sabiex niddiskutu l-futur komuni tagħna flimkien, u biex nippermettu traduzzjonijiet affidabbli, il-lingwa internazzjonali Esperanto tkun utli ħafna minħabba s-sempliċità, ir-regolarità u l-preċiżjoni tagħha.

Ikkuntattjana:
Kontakto (europokune.eu)
https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE

Werrej

Introduzzjoni....4
Ħielsa mill-vjolenza u l-isterjotipi....6
It-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru....6
Vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru....11
Fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol....13
It-traffikar tal-bnedmin....14
Appoġġ għall-vittmi ta’ vjolenza abbażi tal-ġeneru....15
Sfida għall-istereotipi tas-sessi....17
Il-ħajja f'ekonomija solidali....19
L-eliminazzjoni tad-disparità bejn is-sessi fis-suq tax-xogħol....19
It-tnaqqis tad-disparità bejn il-ġeneri fil-kura....29
L-indirizzar tad-differenzi bejn il-pagi u l-pensjonijiet tal-irġiel u n-nisa....35
Il-kisba ta’ parteċipazzjoni ugwali f’setturi differenti tal-ekonomija....39
Qtugħ ta’ rjus bl-istess mod minn soċjetà b’saħħitha....44
In-nisa fit-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi....44
In-nisa fit-teħid ta' deċiżjonijiet ekonomiċi....50
Ġestjoni ta' Ġeneraturi....57
L-ugwaljanza bejn il-ġeneri f’oqsma ta’ politika differenti tal-UE....57
L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-baġit tal-UE....68
Intersezzjonalità fl-implimentazzjoni tal-politika dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi....72
Il-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-għoti tas-setgħa lin-nisa jħallu impatt fuq id-dinja....74
Il-gwerra ta’ aggressjoni tar-Russjakontra l-Ukrajna....74
L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fl-azzjoni esterna tal-UE....76
Is-sħubijiet globali u l-isforzi multilaterali tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri....77
It-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru....79
In-nisa, il-paċi u s-sigurtà....81
Parteċipazzjoni ugwali u awtonomizzazzjoni ekonomika....84
Konklużjoni....87
Osservazzjonijiet....88

Introduzzjoni

L-2024 kienet sena importanti għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-UE. F'Mejju, ġew adottati l-ewwel Direttiva li qatt saret dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika kif ukoll żewġ Direttivi dwar it-tisħiħ tar-rwol tal-korpi tal-ugwaljanza. L-ewwel waħda introduċiet fost l-oħrajn definizzjonijiet fil-livell tal-UE ta' għadd ta' reati, b'mod partikolari fir-rigward tal-vjolenza ċibernetika. Id-Direttiva timplimenta, issaħħaħ u tikkomplementa r-ratifika tal-Konvenzjoni ta' Istanbul mill-UE fl-2023. Dan huwa meħtieġ ħafna: l-istħarriġ madwar l-UE kollha dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru, imwettaq mill-Eurostat, l-Aġenzija tal-UE għad-Drittijiet Fundamentali u l-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi[1]u ppubblikat f'Novembru 2024, juri li l-vjolenza kontra n-nisa għadha mifruxa: waħda minn kull tliet nisa esperjenzat vjolenza fiżika (inkluż theddid) jew sesswali fil-ħajja adulta, waħda minn kull sitta esperjenzat vjolenza sesswali, inkluż stupru u waħda minn kull ħames nisa ffaċċjat vjolenza domestika – speċifikament vjolenza fiżika jew sesswali mis-sieħeb tagħha, qarib, jew membru ieħor tal-unità domestika tagħha.

L-Ewrobarometru dwar l-istereotipi tas-sessi[2] twettaq b'mod parallel ma' Ewrobarometru flash li ffoka speċifikament fuq l-istereotipi tas-sessi fil-kuntest tal-vjolenza kontra n-nisa[3]. Filwaqt li f'xi oqsma (bħal dwar l-impatt tal-impjiegi full-time tal-ommijiet fuq il-ħajja tal-familja u r-rwoli tan-nisa u l-irġiel) hemm titjib żgħir meta mqabbel mas-snin li għaddew, dan mhuwiex il-każ b'mod ġenerali (eż. fir-rigward tal-kompetenza naturali biex jitwettqu kompiti domestiċi). Ir-riżultati jiżvelaw ukoll żieda fil-polarizzazzjoni tal-fehmiet bejn in-nisa żgħażagħ u l-irġiel żgħażagħ, bl-irġiel żgħażagħ ikollhom it-tendenza li jaqblu aktar mal-fehmiet sterjotipiċi.

L-Ewrobarometru dwar l-istereotipi tas-sessi juri li n-nies fl-UE jaqblu li l-ugwaljanza bejn is-sessi hija ta' benefiċċju għas-soċjetà. Tliet kwarti ta' dawk li wieġbu jaqblu li l-irġiel jibbenefikaw ukoll mill-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel. Madankollu, għad hemm livell sinifikanti ta' qbil ma' dikjarazzjonijiet sterjotipiċi. Madwar kwart ta' dawk li wieġbu jaħsbu li mhuwiex attraenti għan-nisa li jesprimu opinjonijiet b'saħħithom fil-pubbliku.

Hemm ukoll sinjali pożittivi oħra. Skont l-Indiċi tal-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri tal-2024 ikkompilat mill-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi, il-punteġġ għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri madwar l-UE huwa ta' 71 minn 100 punt, titjib ta' 7.9 punti mill-2010, bi progress żgħir iżda pożittiv lejn "Unjoni ta'[4]Ugwaljanza" matul l-aħħar sena. Għalhekk, bil-pass attwali, iridu jgħaddu madwar 60 sena biex tintlaħaq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri.

1 https://ec.europa.eu/eurostat/web/gender-based-violence

2 L-Ewrobarometru Speċjali 545 dwar l-Isterjotipi tal-Ġeneru kopra l-perċezzjonijiet tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-isterjotipi ġenerali dwar ir-rwoli u l-attributi tal-ġeneru u l-imġiba aċċettabbli; il-perċezzjonijiet tal-istereotipi tas-sessi li jikkonċernaw il-ħajja tal-familja u dik professjonali u l-perċezzjonijiet tal-istereotipi tas-sessi fil-politika u f'pożizzjonijiet ta' tmexxija. Disponibbli online.
Nota tat-traduttur: Ir-rabta pprovduta mhijiex korretta. L-oriġinal bl-Ingliż huwa disponibbli fuq https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974; traduzzjoni awtomatika fil-lingwi uffiċjali kollha tal-Unjoni Ewropea hija disponibbli fuq https://europokune.eu/article35/2024sp545stergen

3 L-Ewrobarometru Flash 544 kopra l-isterjotipi tas-sessi fil-kuntest tal-vjolenza kontra n-nisa. Disponibbli online

4 https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024

F’dan l-isfond, ir-rapport tal-2025 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-UE jqis l-inizjattivi ewlenin minn Marzu 2024 sa Frar 2025 biex isir progress fl-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-oqsma ewlenin tal-Istrateġija dwar[5] l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri, jiġifieri:

- it-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-ġlieda kontra l-istereotipi;
- is-suċċess f’ekonomija b’ugwaljanza bejn il-ġeneri;
- tmexxija ugwali fl-oqsma kollha tas-soċjetà;
- l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u l-finanzjament; u
- il-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa madwar id-dinja.

Ir-rapport jiffoka fuq l-azzjonijiet u l-kisbiet ewlenin tal-istituzzjonijiet tal-UE u tal-Istati Membri f’dan il-qasam matul is-sena li għaddiet. Jipprovdi wkoll eżempji inkoraġġanti ta’ inizjattivi nazzjonali dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi u ta’ proġetti ffinanzjati mill-UE mmirati lejn l-ugwaljanza bejn is-sessi (f’kaxxi).

Din l-edizzjoni tar-rapport hija l-ħames waħda li tkopri l-Istrateġija tal-UE dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025. Fil-biċċa l-kbira jħares lura lejn l-aħħar sena tal-ewwel Kummissjoni mmexxija mill-President Von der Leyen, għalkemm ikopri wkoll l-ewwel xhur tat-tieni mandat tagħha, li beda fl-1 ta’ Diċembru 2024, b’kulleġġ ġdid ta’ Kummissarji, inkluż Kummissarju għall-Ugwaljanza, is-Sa Lahbib.

Fil-5 ta’ Marzu 2025, il-Kummissjoni qed tippjana li tadotta Pjan Direzzjonali għad-drittijiet tan-nisa bħala riżultat ewlieni tal-linji gwida politiċi tal-President von der Leyen. Il-Pjan Direzzjonali se jistabbilixxi l-prinċipji ewlenin tal-ugwaljanza bejn is-sessi għas-snin li ġejjin. Dan se jgħin biex tinkwadra l-ħidma għal Strateġija ġdida dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri u jservi bħala boxxla lejn ugwaljanza akbar bejn il-ġeneri fl-UE. Il-progress li sar se jkun rifless fl-edizzjonijiet futuri tar-Rapport dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi. Strateġija ġdida dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri wara l-2025 se tippreżenta l-azzjonijiet, il-miżuri u l-inizjattivi konkreti li l-UE beħsiebha twettaq matul id-diversi snin li ġejjin. Kemm il-pjan direzzjonali kif ukoll l-istrateġija se jkunu l-opportunità biex jinżamm il-momentum fuq il-bidliet ta’ politika li għadhom tant meħtieġa li eventwalment se jippermettu li l-viżjoni fit-tul għal ugwaljanza sħiħa bejn il-ġeneri stabbilita fil-pjan direzzjonali ssir realtà.

5 Ara wkoll il-Portal ta’ Monitoraġġ tal-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri li jipprovdi data faċilment disponibbli dwar is-sitwazzjoni attwali rigward it-twettiq tal-objettivi ta’ politika tal-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri, jidentifika l-punti b’saħħithom u l-opportunitajiet u jsegwi l-iżviluppi maż-żmien: https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/ges-monitor Barra minn hekk, ara l-monitor reġjonali tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri żviluppat mill-JRC f’kooperazzjoni mad-DĠ REGIO li jinkludi Indiċi tal-Kisba tan-Nisa (FemAI) u Indiċi tal-Iżvantaġġ tan-Nisa (FemDI).

Ħielsa mill-vjolenza u l-isterjotipi

Il-vjolenza sessista tibqa' waħda mill-akbar sfidi tas-soċjetà tagħna. Każijiet serji jkomplu jkunu l-aħbarijiet ewlenin, u għandhom reżonanza profonda madwar l-Ewropa. Huma jfakkru b'mod ċar li l-vjolenza abbażi tal-ġeneru għandha għeruq profondi fl-inugwaljanza bejn il-ġeneri u tipperpetwaha. Għandha impatt fiżiku, psikoloġiku u ekonomiku profond fuq il-vittmi, u xxekkel il-kapaċità tagħhom li jipparteċipaw bis-sħiħ fis-soċjetà. Huwa għalhekk li t-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru huwa wieħed mill-pilastri tal-istrateġija dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri 2020-2025. Fl-2024, il-Kummissjoni kompliet tindirizza din il-kwistjoni.

It-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru

Fis-7 ta' Mejju 2024, ġiet adottata d-Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika. [6]Dan daħal fis-seħħ fl-14 ta' Ġunju 2024, u l-Istati Membri għandhom sal-14 ta' Ġunju 2027 biex jittrasponuh fil-leġiżlazzjoni u l-politika nazzjonali. Il-Kummissjoni se taħdem mill-qrib mal-Istati Membri biex tiżgura traspożizzjoni f'waqtha u sħiħa. Id-Direttiva hija pass importanti: hija l-ewwel strument legali komprensiv fil-livell tal-UE li jindirizza l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika.

Id-Direttiva għandha għan doppju: għandha l-għan li tissalvagwardja aħjar id-drittijiet tal-vittmi tal-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika madwar l-UE, u li tnaqqas il-prevalenza ta' tali vjolenza fit-tul. Dan jikkriminalizza l-mutilazzjoni ġenitali femminili, iż-żwieġ furzat u l-aktar forom komuni ta' vjolenza ċibernetika (kondiviżjoni mhux kunsenswali ta' materjal intimu jew manipulat, cyberstalking, fastidju ċibernetiku, kif ukoll inċitament ċibernetiku għal diskors ta' mibegħda bbażat fuq il-ġeneru). Tipprovdi wkoll miżuri mmirati ta' protezzjoni, appoġġ, u aċċess għall-ġustizzja għall-vittmi ta' kwalunkwe forma ta' vjolenza kontra n-nisa u vjolenza domestika fejn kriminalizzati skont il-liġi nazzjonali jew tal-UE. Fl-aħħar nett, dan jirrikjedi li l-Istati Membri jieħdu miżuri preventivi, inklużi miżuri speċifiċi biex jipprevjenu l-istupru u jippromwovu r-rwol ċentrali tal-kunsens fir-relazzjonijiet sesswali.

Id-Direttiva hija bbażata fuq il-Konvenzjoni ta' Istanbul li tagħha timplimenta dispożizzjonijiet fil-qasam tal-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji kriminali fid-dritt tal-Unjoni. L-adeżjoni tal-UE għall-Konvenzjoni bagħtet messaġġ qawwi lid-dinja li l-UE hija soda fl-impenn tagħha li ttemm il-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika. Il-Kummissjoni nħatret bħala l-korp ta' koordinazzjoni tal-UE skont il-Konvenzjoni, li jfisser li hija responsabbli għall-koordinazzjoni, l-implimentazzjoni, il-monitoraġġ u l-evalwazzjoni tal-politiki u l-miżuri għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra kull forma ta' vjolenza koperta mill-Konvenzjoni.

Fl-2024, il-Kummissjoni ħadet diversi passi importanti biex iżżomm u timplimenta l-istandards ambizzjużi u komprensivi stabbiliti mill-Konvenzjoni. F'Mejju u Diċembru 2024, il-Kummissjoni pparteċipat fil-laqgħat biannwali tal-Kumitat tal-Partijiet għall-Konvenzjoni ta' Istanbul. Matul il-laqgħat, l-UE pparteċipat fl-adozzjoni ta' rakkomandazzjonijiet u konklużjonijiet lill-istati partijiet dwar l-implimentazzjoni tagħhom tal-Konvenzjoni abbażi ta' rapporti minn GREVIO, [7] il-korp ta' esperti indipendenti responsabbli għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni mill-Partijiet tagħha.

---

6 Id-Direttiva (UE) 2024/1385 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika, ĠU L 2024/1385, 24.5.24.

7 https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio

F’Jannar 2025, il-GREVIO nieda l-proċedura ta’ evalwazzjoni bażi tiegħu tal-implimentazzjoni tal-Konvenzjoni mill-UE. L-UE hija meħtieġa tippreżenta rapport uffiċjali dwar il-miżuri leġislattivi u miżuri oħra meħuda biex jagħtu effett lid-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni abbażi ta' [8] kwestjonarju . Dan se jkun segwit minn żjara ta’ evalwazzjoni f’Mejju/Ġunju 2026 fejn wara GREVIO se joħroġ rapport dwar il-miżuri meħuda mill-UE biex timplimenta l-Konvenzjoni. Il-Kummissjoni bħala l-korp ta’ koordinazzjoni tal-Unjoni, responsabbli għat-twettiq tal-obbligi ta’ rapportar skont il-mekkaniżmu ta’ monitoraġġ tal-Konvenzjoni, intalbet tqassam il-kwestjonarju lill-istituzzjonijiet, lill-korpi u lill-aġenziji, fil-koordinazzjoni tat-tweġibiet tagħhom u fis-sottomissjoni ta’ verżjoni konsolidata tar-Rapport tal-UE lill-GREVIO sat-28 ta’ Novembru 2025.

Fl-2024, il-Latvja għamlet pass kbir ’il quddiem fil-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika billi saret id-39 Parti għall-Konvenzjoni ta’ Istanbul, li daħlet fis-seħħ għal-Latvja fl-1 ta’ Mejju 2024. [9]Barra minn hekk, il-Latvja żviluppat l-ewwel Pjan Nazzjonali tagħha għall-Prevenzjoni u l-Ġlieda Kontra l-Vjolenza fuq in-Nisa u l-Vjolenza Domestika għall-2024-2029. Il-pjan għandu erba’ direzzjonijiet ta’ azzjoni: (1) il-prevenzjoni tal-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika; (2) l-għoti u t-titjib ta' miżuri ta' appoġġ għall-vittmi tal-vjolenza; (3) it-tisħiħ tar-responsabbiltà tal-awturi u l-għoti ta' servizzi ta' riabilitazzjoni biex titnaqqas l-imġiba vjolenti; (4) l-istabbiliment ta' politika unifikata u kkoordinata għall-ġlieda u l-prevenzjoni tal-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika.

Fl-2024, il-Kummissjoni organizzat żewġ laqgħat tan-network tal-UE dwar il-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-vjolenza domestika, f’April u Novembru. Il-laqgħa ta' April iffokat fuq "L-involviment taż-żgħażagħ, b'mod partikolari ż-żgħażagħ irġiel u subien: Ir-rwol tal-edukazzjoni u tal-media diġitali". Parteċipanti mill-Istati Membri tal-UE ressqu l-għarfien espert speċjalizzat tagħhom fl-indirizzar tal-isfidi assoċjati mal-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-vjolenza domestika u qasmu l-aħjar prattiki nazzjonali fil-qasam tal-edukazzjoni. Id-diskussjonijiet iffukaw fuq l-edukazzjoni formali u informali, l-edukazzjoni diġitali, u kampanji ta’ komunikazzjoni magħżula minn diversi pajjiżi. Il-laqgħa ta' Novembru ffukat fuq "Immaġnijiet intimi mhux kunsenswali (NCII) u diskors ta' mibegħda ċibernetika abbażi tal-ġeneru: kwistjonijiet ta' prevenzjoni wara d-dħul fis-seħħ tad-Direttiva dwar il-Vjolenza kontra n-Nisa (id-Direttiva VAW)". L-Istati Membri tal-UE kkondividew l-aħjar prattiki nazzjonali fil-qasam tal-prevenzjoni tal-abbuż tal-NCII abbażi tal-ġeneru u d-diskors ta’ mibegħda ċibernetika. Id-diskussjonijiet iffukaw fuq miżuri preventivi kontra l-abbuż tal-NCII u d-diskors ta’ mibegħda ċibernetika, fuq l-involviment ta’ pjattaformi u media online, u fuq sensiela ta’ kampanji magħżula ssuġġeriti mill-parteċipanti.

Riżultat ewlieni ieħor fl-2024 kien ir-rilaxx tad-data tal-istħarriġ tal-UE dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru (EU-GBV) [10] għall-pajjiżi kollha tal-UE. Il-Eurostat ikkoordina l-ġbir tad-data fi 18-il pajjiż tal-UE, fejn l-istħarriġ ġie implimentat mill-awtoritajiet nazzjonali tal-istatistika. L-Italja kkondividiet data komparabbli għall-indikaturi ewlenin abbażi tal-istħarriġ nazzjonali tagħha. Għal 8 pajjiżi tal-UE, l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) u l-Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi (EIGE) ikkoordinaw il-ġbir tad-data f’konformità mal-linji gwida għall-istħarriġ bejn l-UE u l-GBV. Fil-25 ta’ Novembru 2024 sar rilaxx ta’ data għall-UE kollha mill-Eurostat, mill-FRA u mill-EIGE, inkluża pubblikazzjoni konġunta. Ir-rapport jippreżenta r-riżultati ewlenin tal-istħarriġ tal-UE dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru bbażat fuq data

8 https://rm.coe.int/questionnaire-on-legislative-and-other-measures-giving-effect-to-the-p/1680b34281

9 Sal-lum, l-Istati Membri kollha tal-UE ffirmaw il-Konvenzjoni ta’ Istanbul, u kollha kemm huma ħlief ħamsa rratifikawha.

10 https://ec.europa.eu/eurostat/web/gender-based-violence/database

mis-27 Stat Membru kollha[11]. Madwar l-UE, ġew intervistati 114 023 mara dwar l-esperjenzi [12] tagħhom . Ir-rapport jiffoka fuq il-prevalenza ta’ diversi forom ta’ vjolenza kontra n-nisa fl-UE. L-istħarriġ tal-UE dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru jiġbor ukoll data speċifika dwar l-esperjenzi ta’ vjolenza tan-nisa, inkluż dwar il-konsegwenzi tal-vjolenza u l-kuntatti ma’ servizzi differenti li jipprovdu assistenza lill-vittmi, bħala superstiti tal-vjolenza. Ir-riżultati ewlenin tal-istħarriġ juru li mara minn kull tlieta fl-UE esperjenzat vjolenza fiżika jew sesswali jew theddid fil-ħajja adulta tagħha. 1 minn kull 6 nisa fl-UE esperjenzaw vjolenza sesswali fil-ħajja adulta tagħhom. Fir-rigward tal-vjolenza domestika, id-dar spiss ma tkunx post sikur għal ħafna nisa, peress li waħda minn kull ħamsa ffaċċjat vjolenza fiżika jew sesswali minn sieħeb intimu, qarib, jew membru ieħor tal-unità domestika tagħha. Waħda mill-kwistjonijiet ewlenin identifikati fl-istħarriġ hija n-nuqqas ta’ rappurtar tal-vjolenza: għalkemm il-maġġoranza tan-nisa li esperjenzaw vjolenza tkellmu ma’ persuna qrib tagħhom dwar dan, 1 minn kull 5 biss ikkuntattjaw fornitur tal-kura tas-saħħa jew tas-servizzi soċjali, u 1 biss minn kull 8 irrapportaw l-inċident lill-pulizija. [13]

Fl-2024, il-Kummissjoni kompliet tipprovdi finanzjament iddedikat għal proġetti li jibbenefikaw lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u lill-istituzzjonijiet pubbliċi li jimplimentaw azzjonijiet speċifiċi, inkluż il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru, fl-ambitu tal-Programm dwar iċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV).

Skont is-sejħa għal proposti tas-CERV Daphne tal-2024 (dwar il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru [14] u l-vjolenza kontra t-tfal), ġie ppreżentat għadd rekord ta’ 498 proposta, li jkopru l-erba’ prijoritajiet tas-sejħa: (i) azzjonijiet tranżnazzjonali fuq skala kbira u fit-tul dwar l-indirizzar tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru; (ii) azzjonijiet għall-protezzjoni u l-appoġġ għall-vittmi u s-superstiti ta’ vjolenza bbażata fuq il-ġeneru; (iii) azzjonijiet għall-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru fl-isfera domestika, f’relazzjonijiet intimi, u online, inkluż permezz ta’ azzjonijiet immirati mal-awturi tar-reati; u (iv) azzjonijiet immirati biex is-sistemi integrati għall-protezzjoni tat-tfal jaħdmu fil-prattika. Wara l-evalwazzjoni tal-proposti, intgħażlu 30 proposta għal baġit totali ta’ EUR 24.5 miljun.

Inizjattivi speċifiċi huma mmirati lejn l-abbuż sesswali tat-tfal (CSA), reat faħxi li jaffettwa b’mod profond is-sikurezza u l-benesseri tat-tfal. Dan iseħħ kemm offline kif ukoll online, u jwassal għal trawma fiżika, mentali u emozzjonali u spiss jirriżulta f’konsegwenzi tul il-ħajja. Filwaqt li s-CSA taffettwa kemm lill-bniet kif ukoll lis-subien, għandha dimensjoni ċara tal-ġeneru. Abbażi tal-istimi globali tal-UNICEF, waħda minn kull ħames bniet u waħda minn kull seba’ subien jesperjenzaw xi forma ta’ vjolenza sesswali qabel jagħlqu t-18-il [15] sena. Il-bniet jibqgħu l-vittmi primarji tal-abbuż sesswali tat-tfal online. Fl-2023, 97 % tar-rapporti online ta’ materjal ta’ abbuż sesswali tat-tfal online pproċessat mill-Fondazzjoni Internet Watch urew l-abbuż sesswali tal-bniet biss[16]. Fir-rigward tat-trasgressuri, għalkemm id-data ta’ prevalenza hija skarsa, xi studji jindikaw li madwar 3 % tal-popolazzjoni maskili jista’ jkollha disturb pedofiliku[17].

11 Eurostat, FRA, EIGE (2024), Stħarriġ tal-UE dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru – Riżultati ewlenin. Experience of women in the EU-27, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu. Disponibbli online.

12 L-istħarriġ jirrappreżenta nisa ta’ bejn it-18 u l-74 sena fl-UE.

13 Għażla ta’ dawn l-indikaturi se tintwera fuq il-Monitoraġġ tal-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/ges-monitor.

14 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2024-daphne?keywords=CERV-2024-DAPHNE&programmePart=

15 https://data.unicef.org/topic/child-protection/violence/sexual-violence/

16 https://www.iwf.org.uk/annual-report-2023/trends-and-data/unique-image-analysis/

17 https://www.msdmanuals.com/professional/psychiatric-disorders/paraphilias-and-paraphilic-disorders/pedophilic-disorder

L-istrateġija tal-UE għal ġlieda aktar effettiva kontra l-abbuż sesswali tat-tfal [18] hija l-qafas ta' referenza ewlieni għall-azzjonijiet tal-UE f'dan il-qasam matul il-perjodu 2020-2025. L-Istrateġija tinkludi 8 inizjattivi, leġiżlattivi u mhux leġiżlattivi, biex tistabbilixxi qafas legali b'saħħtu u tiffaċilita approċċ koordinat fost il-ħafna atturi involuti fil-protezzjoni u l-appoġġ tat-tfal - li jkopri l-prevenzjoni, l-assistenza lill-vittmi u l-investigazzjonijiet u l-prosekuzzjonijiet.

Skont dan il-qafas, in-negozjati mxew 'il quddiem matul l-2024 dwar il-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-abbuż sesswali tat-tfal. Fis-6 ta' Frar 2024, il-Kummissjoni pproponiet ukoll riformulazzjoni tad-Direttiva 2011/93/UE [19] biex issaħħaħ il-liġi kriminali dwar l-abbuż sesswali u l-isfruttament sesswali tat-tfal. Ir-regoli riveduti jespandu d-definizzjonijiet tar-reati, jintroduċu pieni ogħla u rekwiżiti aktar speċifiċi għall-prevenzjoni u l-assistenza lill-vittmi.

Barra minn hekk, f'konformità mal-istrateġija tal-UE, ir-Regolament Interim, li daħal fis-seħħ fit-2 ta' Awwissu 2021, jippermetti lill-fornituri tas-servizzi jkomplu l-prattiki volontarji tagħhom biex jidentifikaw u jirrapportaw l-abbuż sesswali tat-tfal online u jneħħu l-materjal ta' abbuż sesswali tat-tfal. Fi Frar 2024 il-koleġiżlaturi qablu li jestendu r-regoli interim sat-3 ta' April 2026. [20]

Kompliet il-ħidma biex jiġi stabbilit in-network għall-prevenzjoni tal-abbuż sesswali tat-tfal [21] (CSAPN) , li se jlaqqa' flimkien riċerkaturi, prattikanti tal-ewwel linja u partijiet ikkonċernati oħra li jaħdmu fil-qasam. Is-CSAPN se jkollu l-għan li jgħin lill-Istati Membri tal-UE jistabbilixxu miżuri ta' prevenzjoni li jistgħu jintużaw, jiġu evalwati b'mod rigoruż u jkunu effettivi, u jiffaċilita l-iskambju tal-aħjar prattiki biex jgħin fit-tnaqqis tal-prevalenza tal-abbuż sesswali tat-tfal fl-UE.

Il-Kummissjoni kompliet tinvolvi ruħha f'kooperazzjoni bejn diversi partijiet ikkonċernati biex tipprevjeni u tiġġieled l-abbuż sesswali tat-tfal, eż. billi tappoġġa l-Alleanza Globali We Protect Against Child Sexual Abuse Online (WPGA)[22], tippromwovi l-involviment mal-fornituri tas-servizzi online permezz tal-Forum tal-UE dwar l-Internet (EUIF), u ssegwi kooperazzjoni operazzjonali mal-infurzar [23] tal-liġi permezz tal-Pjattaforma Multidixxiplinari Ewropea Kontra t-Theddid Kriminali (EMPACT) tal-Europol. [24]

Diversi proġetti ffinanzjati taħt il-Fond għas-Sigurtà Interna u Orizzont Ewropa appoġġaw l-implimentazzjoni tal-Istrateġija tal-UE dwar ġlieda aktar effettiva kontra l-abbuż sesswali tat-tfal. Il-proġetti koprew ambitu wiesa' ta' attivitajiet, li jvarjaw mill-iżvilupp ta' għodod għall-infurzar tal-liġi, għas-sensibilizzazzjoni għat-tfal u ż-żgħażagħ, l-assistenza għall-vittmi u s-superstiti, u programmi ta' prevenzjoni tal-awturi.

18 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/protecting-children-sexual-abuse/what-eu-doing-protect-children-sexual-abuse_en
19 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2024%3A60%3AFIN
20 https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/04/29/the-council-gives-the-final-green-light-to-the-prolongation-of-a-child-sexual-abuse-protection-measure/
21 https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/child-sexual-abuse-prevention-network-csapn_en
22 https://www.weprotect.org/
23 https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/european-union-internet-forum_en
24 https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-statistics/empact

Fit-13-14 ta’ Ġunju 2024, il-Latvja u l-Portugall ospitaw b’mod konġunt seminar ta’ tagħlim reċiproku f’Riga dwar “Challenging for change: il-ħidma mal-awturi tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-vjolenza domestika" li għaliha attendew 14-il Stat Membru ieħor u rappreżentanti tal-Kummissjoni, l-EIGE u n-Network Ewropew għall-Ħidma mal-Perpetraturi tal-Vjolenza Domestika. Huwa indirizza kwistjonijiet bħall-aċċessibbiltà u t-tfassil ta’ servizzi għall-awturi ta’ vjolenza abbażi tal-ġeneru u vjolenza domestika, kif għandhom jiġu inkorporati aspetti tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri f’dawn is-servizzi, [25] u kif għandhom jiġu evalwati.

Wieħed mill-proġetti ta’ suċċess iffinanzjati taħt il-fergħa DAPHNE fl-2021 huwa XAJI: Network Attiv taż-Żgħażagħ għall-Ugwaljanza: il-promozzjoni tar-rwol taż-żgħażagħ u tal-irġiel eżemplari għall-vjolenza kontra n-nisa, il-prevenzjoni u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Din ġiet implimentata mill-1 ta’ Ġunju 2022 sat-30 ta’ Ġunju 2024 u wettqet taħriġ, bini tal-kapaċità u sensibilizzazzjoni għaż-żgħażagħ, inklużi s-subien adolexxenti (bejn it-12 u l-15-il sena), biex tipprevjeni l-vjolenza u tgħin biex jiġu identifikati xejriet abbużivi u tippromwovi attitudnijiet ugwali u ugwali bejn il-ġeneri u mudelli relazzjonali. Il-proġett ħarreġ kważi 200 żagħżugħ u żagħżugħa, li 40 % minnhom kienu subien, f’10 skejjel fi Spanja (il-Katalonja) u l-Portugall. Wara l-implimentazzjoni tal-proġett, l-iskejjel impenjaw ruħhom li jestendu t-taħriġ għas-sena skolastika li jmiss (2024/2025), u l-professjonisti tal-iskejjel fi skejjel oħra esprimew ir-rieda tagħhom li jistiednu lit-tim tal-proġett XAJI biex jirċievi taħriġ dwar it-temi indirizzati mill-proġett.

Il-Kroazja emendat il-Kodiċi Kriminali tagħha (Gazzetta Uffiċjali, 36/24) [26] biex tiddefinixxi l-vjolenza abbażi tal-ġeneru bħala “vjolenza diretta kontra mara minħabba li hija mara, u forom ta’ vjolenza li jaffettwaw lin-nisa b’mod sproporzjonat”. L-emendi introduċew ukoll felony ġdida: "qtil sever ta' mara" (femminiċidju). Biex jiddeterminaw jekk każ jaqax taħt ir-reat tal-femminiċidju, l-awtoritajiet Kroati se jivvalutaw jekk il-vittma weġġgħetx intenzjonalment minħabba l-ġeneru tagħha. Barra minn hekk, il-“qtil sever ta’ mara” żdied mal-katalgu ta’ felonies mingħajr ebda statut ta’ limitazzjoni.

25 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/who-we-work-gender-equality/mutual-learning-programme-gender-equality_en
26 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_03_36_570.html

Fil-Premju tal-Kapitali Ewropej tal-Inklużjoni u d-Diversità tal-2024, il-bliet fis-Slovenja, fi Spanja u fl-Iżvezja kienu r-rebbieħa ta' premju speċifiku ddedikat għall-awtoritajiet li jippermetti bliet u reġjuni sikuri għan-nisa fid-diversità kollha tagħhom, billi jindirizzaw il-vjolenza kontra n-nisa. Il-Premju tad-Deheb ingħata lill-belt ta' Ljubljana, is-Slovenja, għall-appoġġ tal-isforzi ta' solidarjetà, f'kollaborazzjoni mas-soċjetà ċivili, biex tiġi stabbilita sistema komprensiva ta' appoġġ li tindirizza l-vjolenza kontra n-nisa. Il-Premju tal-Fidda ngħata lill-belt ta' Miranda de Ebro, Spanja, talli laqqgħet lil dawk li jfasslu l-politika, lill-edukaturi, lis-servizzi soċjali u lis-soċjetà ċivili flimkien mal-parteċipazzjoni attiva tan-nisa affettwati, pereżempju permezz ta' inizjattiva li tinvolvi lill-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi u lis-servizzi soċjali biex jipprovdu kenn sikur u akkomodazzjoni ta' emerġenza lill-vittmi. Il-Premju Bronze ngħata lill-muniċipalità ta' Växjö, l-Iżvezja għall-ippjanar strateġiku tagħha fil-finanzjament, l-appoġġ u s-sensibilizzazzjoni, kif ukoll għad-dipartiment iddedikat tagħha li jindirizza l-vjolenza kontra n-nisa. [27]

Fiċ-Ċekja, f'Jannar 2025 [28] daħlet fis-seħħ emenda għall-Kodiċi Kriminali (l-Att Nru 40/2009 Coll.) li tiddefinixxi mill-ġdid ir-reat ta' stupru u ssaħħaħ il-protezzjoni legali għall-vittmi ta' vjolenza domestika u abbażi tal-ġeneru. Skont id-definizzjoni l-ġdida, kwalunkwe każ ta' kopulazzjoni sesswali mingħajr il-kunsens tal-vittma se jiġi kkwalifikat bħala stupru; l-użu tal-forza fiżika ma għadux meħtieġ. Sitwazzjonijiet fejn il-vittma "tiffriża" tiġi rikonoxxuta b'mod espliċitu bħala stupru. L-abbozz ta' liġi sab appoġġ kemm mill-partiti tal-gvern kif ukoll mill-oppożizzjoni.

Fit-tieni nofs tal-2023, il-Ministeru Bulgaru għax-Xogħol u l-Politika Soċjali bl-assistenza tal-koordinaturi għall-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel fil-livell distrettwali żviluppa kompendju ta' prattiki lokali għall-prevenzjoni ta' diversi forom ta' vjolenza u appoġġ għall-vittmi. Il-kompendju jiġbor il-politiki lokali u l-miżuri u l-inizjattivi implimentati, kif kondiviżi minn 21 amministrazzjoni distrettwali, filwaqt li jagħti prominenza lill-prattiki tajba stabbiliti. L-għan huwa li tinxtered ir-rikkezza tal-esperjenza lokali, li jissaħħu l-iskambji, u li tingħata għajnuna biex jiġu kkunsidrati mill-ġdid il-politiki eżistenti u jinħolqu oħrajn ġodda. [29]

Vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru

Il-vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru għadha tiddomina l-ħajja ta' wisq nisa u bniet madwar l-UE. L-istrateġija tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri 2020-2025 [30] tirrikonoxxi li l-vjolenza online mmirata lejn in-nisa saret mifruxa b'konsegwenzi speċifiċi u vizzjuż għas-saħħa mentali u psikika tan-nisa. Dan huwa inaċċettabbli u ostaklu għall-parteċipazzjoni tan-nisa fil-ħajja pubblika, u b'hekk ukoll theddida għad-demokrazija. Minn meta ġiet ippreżentata l-istrateġija, il-kwistjoni tal-vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru saret saħansitra aktar prevalenti.

L-adozzjoni tad-Direttiva dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza fuq in-nisa [31] u l-vjolenza domestika kienet pass importanti fil-ġlieda kontra l-vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru. Dan jipprovdi definizzjonijiet uniformi tal-liġi kriminali tal-aktar forom komuni ta' vjolenza ċibernetika, jirrikjedi

27 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/av/ip_24_2285
28 https://msp.gov.cz/web/msp/tiskove-zpravy/-/clanek/poslanci-jednomyslne-schvalili-redefinici-znasilneni-kopirovat-
29 https://www.mlsp.government.bg/uploads/41/test/2023-sbornik-s-praktiki-nasilie-po-oblasti.pdf
30 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, COM(2020) 152 final.
31 Id-Direttiva (UE) 2024/1385 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika, ĠU L 2024/1385, 24.5.2024.

li l-Istati Membri jiżguraw it-tneħħija ta' ċertu kontenut online kriminalizzat skont id-Direttiva u l-forniment ta' servizzi ta' appoġġ speċjalizzat għall-vittmi taċ-ċiberkriminalità. Id-Direttiva tħeġġeġ ukoll il-kooperazzjoni awtoregolatorja bejn il-pjattaformi, inkluż permezz tal-istabbiliment ta’ kodiċijiet ta’ kondotta.

Barra minn hekk, l-Att dwar is-Servizzi Diġitali (DSA) [32] huwa Regolament kruċjali tal-UE fir-rigward tal-pjattaformi online u r-riskji relatati, inkluż it-tixrid ta’ kontenut diskriminatorju, eż. it-tixrid ta’ kontenut ċibernetiku vjolenti bbażat fuq il-ġeneru fuq pjattaformi online.

In-nisa, b'mod partikolari dawk li jiffaċċjaw diversi forom ta' diskriminazzjoni, inkluż fil-ħajja pubblika, huma fil-mira b'mod sproporzjonat ta' tipi differenti ta' vjolenza ċibernetika abbażi tal-ġeneru, [33] bħall-fastidju online, l-insegwiment malizzjuż (stalking), id-doxing, il-kondiviżjoni mhux kunsenswali ta' immaġnijiet intimi, u l-użu ta' immaġnijiet deepfake mfassla biex jagħmlulhom ħsara u jiskreditawhom. Skont il-qafas tal-valutazzjoni tar-riskju tad-DSA, il-pjattaformi online kbar ħafna (VLOPs) u l-magni tat-tiftix (VLOSEs) huma obbligati jidentifikaw, jivvalutaw u jimmitigaw b’mod effettiv ir-riskji sistemiċi, inkluż it-tixrid ta’ kontenut vjolenti bbażat fuq il-ġeneru, li jirriżulta mit-tfassil, mill-funzjonament jew mill-użu tas-servizzi tagħhom, kif ukoll minn użu ħażin potenzjali mill-utenti. Tali miżuri ta' mitigazzjoni jenħtieġ li jkunu raġonevoli, proporzjonati, effettivi, u mfassla għar-riskji sistemiċi speċifiċi, biex itaffu l-ħsara fiżika, sesswali, psikoloġika, soċjali, politika jew ekonomika.

Skont id-DSA, il-pjattaformi online huma meħtieġa jippubblikaw rapporti ta’ trasparenza li jkun fihom informazzjoni dwar il-prattiki ta’ moderazzjoni tal-kontenut tagħhom. B’referenza għad-Direttiva tal-UE dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza fuq in-nisa u l-vjolenza domestika, l-att ta’ implimentazzjoni jiddeskrivi kategoriji għar-rapportar ta’ deċiżjonijiet ta’ moderazzjoni tal-kontenut li jaffettwaw lin-nisa u lill-bniet. Dawn jinkludu l-bullying u l-intimidazzjoni ċibernetiċi, il-fastidju ċibernetiku u s-cyberstalking, id-diżinformazzjoni abbażi tal-ġeneru, l-inċitament illegali għall-vjolenza u l-mibegħda, il-kondiviżjoni mhux kunsenswali ta’ materjal intimu, inkluża teknoloġija deepfake jew teknoloġija simili.[34] Il-fornituri jridu jippubblikaw l-ewwel rapporti armonizzati fil-bidu tal-2026. Barra minn hekk, id-DSA jagħti mandat lill-fornituri biex jagħtu aċċess għad-data għar-riċerka dwar id-detezzjoni, l-identifikazzjoni u l-fehim tar-riskji sistemiċi fl-UE u dwar l-adegwatezza, l-effiċjenza u l-impatti tal-miżuri ta’ mitigazzjoni tar-riskju meħuda mill-fornituri.

Biex tipproteġi s-sikurezza tan-nisa online, il-Kummissjoni tinsab fil-proċess li tiffaċilita l-iżvilupp ta’ qafas ġdid għall-kooperazzjoni bejn il-pjattaformi tal-internet, bħala wieħed mill-aħħar riżultati mħabbra fl-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025.

L-Att dwar l-IA [35] jipprojbixxi sistemi dannużi ħafna li jistgħu jippermettu l-vjolenza abbażi tal-ġeneru. B’mod konkret, tipprojbixxi prattiki dannużi tal-IA li jistgħu jintużaw biex jipperpetwaw jew jiffaċilitaw il-vjolenza kontra n-nisa u l-bniet, bħal sistemi manipulattivi jew ta’ sfruttament tal-

32 Ir-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta’ Ottubru 2022 dwar Suq Uniku għas-Servizzi Diġitali u li jemenda d-Direttiva 2000/31/KE (l-Att dwar is-Servizzi Diġitali) (Test b’rilevanza għaż-ŻEE), ĠU L 277, 27.10.2022, p. 1.

33 Kirjiet, J. (2021). Evidenza globali dwar il-prevalenza u l-impatt tal-vjolenza online abbażi tal-ġeneru. Rapport tal-Helpdesk tal-K4D. Istitut tal-Istudji dwar l-Iżvilupp. DOI:10.19088/K4D.2021.140.

34 Ir-Regolament ta’ Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) tal-4 ta’ Novembru 2024 li jistabbilixxi mudelli dwar l-obbligi ta’ rapportar tat-trasparenza tal-fornituri tas-servizzi intermedjarji u tal-fornituri tal-pjattaformi online skont ir-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, C(2024) 7005 final u l-Anness tar-Regolament ta’ Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE), C(2024) 7005 final.

35 Ir-Regolament (UE) 2024/1689 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta’ Ġunju 2024 li jistabbilixxi regoli armonizzati dwar l-intelliġenza artifiċjali u li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 300/2008, (UE) Nru 167/2013, (UE) Nru 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 u (UE) 2019/2144 u d-Direttivi 2014/90/UE, (UE) 2016/797 u (UE) 2020/1828 (l-Att dwar l-Intelliġenza Artifiċjali) (Test b’rilevanza għaż-ŻEE).

IA biex jittraċċaw, u jimmanipulaw individwi, inklużi nisa u bniet, b'modi dannużi b'mod sinifikanti. Barra minn hekk, l-Att jimponi rekwiżiti ta' trasparenza għal kontenut iġġenerat sintetikament, inklużi deep-fakes.

Fl-aħħar nett, bid-deżinjazzjoni ta' erba' pjattaformi ta' kontenut għall-adulti bħala VLOPs, il-Kummissjoni tindirizza firxa ta' kontenut, attivitajiet u prattiki illegali b'dimensjoni tal-ġeneru bħad-disseminazzjoni ta' materjal ta' abbuż sesswali tat-tfal, il-kondiviżjoni mhux kunsenswali ta' materjal intimu jew manipulat, it-traffikar tal-bnedmin u l-iskjavitù moderna. Fl-2024, il-Kummissjoni bagħtet lil tlieta minnhom (Pornhub, Stripchat u XVideos) talbiet għal informazzjoni skont id-DSA biex titlob lill-kumpaniji jipprovdu informazzjoni aktar dettaljata dwar il-miżuri meħuda biex jivvalutaw u jimmitigaw b'mod diliġenti r-riskji relatati mal-protezzjoni tal-minorenni online, it-tixrid ta' kontenut illegali u l-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u r-riskji tagħha. Il-Kummissjoni talbet ukoll dettalji dwar il-mekkaniżmi ta' assigurazzjoni tal-età adottati minn dawn il-pjattaformi. Barra minn hekk, il-Kummissjoni qed tikkollabora ma' esperti dwar il-pornografija diġitali biex tfassal il-qafas legali għar-regolamentazzjoni tal-kontenut għall-adulti online fil-livelli tal-UE u tal-Istati Membri. Qed jipprovdu wkoll ħarsa ġenerali lejn l-industrija pornografika u qed jistabbilixxu sensiela ta' evidenza biex jidentifikaw u janalizzaw ir-riskji sistemiċi u l-effettività tal-miżuri ta' mitigazzjoni relatati.

Fi Frar, l-EIGE ppubblika rapport li jipproponi qafas ta' kejl biex l-Istati Membri jużawh biex ikejlu l-prevalenza statistika, l-inċidenza u l-każijiet irrapportati ta' vjolenza ċibernetika speċifika kontra n-nisa u l-bniet u biex jirrapportaw id-data miġbura b'mod komparabbli[36].

Fl-2024, fl-Estonja ġiet tradotta u ppubblikata gwida dwar il-vjolenza ċibernetika għall-professjonisti li jaħdmu mal-vittmi. Dan jipprovdi appoġġ siewi u rakkomandazzjonijiet prattiċi biex il-vittmi jiġu assistiti b'mod effettiv u sensittiv, jiġu ġestiti r-riskji, u jgħin biex jiġi restawrat is-sens ta' sigurtà tal-vittmi. Imfassla biex tiffaċilita l-ħidma tal-ispeċjalisti, din il-gwida toffri struzzjonijiet konkreti u l-aħjar prattiki. Bħala riżorsa vitali, din tgħin biex il-professjonisti jifhmu aħjar l-impatt tal-vjolenza ċibernetika u tiżgura appoġġ komprensiv għal kull individwu affettwat.

Fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol

In-nisa għandhom id-dritt li jgħixu u jaħdmu ħielsa mill-vjolenza u l-fastidju. Madankollu, filwaqt li dan huwa ġeneralment aċċettat, il-vjolenza u l-fastidju għadhom mifruxa fid-dinja tax-xogħol. Skont data reċenti mill-istħarriġ tal-UE dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru, 4.3 % tan-nisa li dejjem jaħdmu kienu esperjenzaw fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol f'dawn l-aħħar 12-il xahar, 12.8 % f'dawn l-aħħar ħames snin u 30.8 % matul il-ħajja adulta. 37.3 % biss kienu rrappurtaw l-episodju lil servizz ta' appoġġ uffiċjali jew lill-pulizija jew lill-uffiċjali fuq il-post tax-xogħol.

Il-vjolenza kontra n-nisa u l-fastidju tagħhom fuq il-post tax-xogħol ixekklu l-emanċipazzjoni tan-nisa, jirrestrinġu l-aċċess tagħhom għas-suq tax-xogħol u jipperpetwaw is-segregazzjoni okkupazzjonali tas-sessi. Spiss ikollu l-għeruq tiegħu fid-dinamika inugwali tal-poter bejn il-ġeneri, l-istereotipi marbuta mal-ġeneru, il-valuri patrijarkali u l-inugwaljanzi storiċi bejn l-irġiel u n-nisa.

Fil-25 ta' Marzu 2024, wara tliet snin u nofs ta' negozjati, il-Kunsill qabel li jistieden lill-Istati Membri jirratifikaw il-Konvenzjoni dwar il-Vjolenza u l-Fastidju, 2019 (Nru 190) tal-

36 EIGE (2025), Il-ġlieda kontra l-vjolenza ċibernetika kontra n-nisa u l-bniet: Developing an EU measurement framework (L-iżvilupp ta' qafas ta' kejl tal-UE), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu. Disponibbli online.

Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol. [37] L-UE u l-Istati Membri tagħha kellhom rwol attiv fl-adozzjoni tal-Konvenzjoni Nru 190 fil-108 Konferenza Internazzjonali dwar ix-Xogħol fl-2019. S'issa, 12-il Stat Membru tal-UE rratifikaw il-Konvenzjoni: l-Awstrija, il-Belġju, id-Danimarka, il-Finlandja, Franza, il-Ġermanja, il-Greċja, l-Irlanda, l-Italja, il-Portugall, ir-Rumanija u Spanja.

Il-fastidju abbażi tal-ġeneru fuq il-post tax-xogħol huwa wkoll problema fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni (R&I). [38]Biex jiġi miġġieled dan il-fenomenu, fl-2024, is-sottogrupp tal-Forum taż-Żona Ewropea tar-Riċerka (ŻER) "Ugwaljanza Inklużiva bejn il-Ġeneri" f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Kummissjoni Ewropea żviluppa kodiċi ta' kondotta ta' tolleranza żero dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru, inkluż il-fastidju sesswali, fis-sistema tar-riċerka u l-innovazzjoni [39] tal-UE. Il-kodiċi ta' kondotta, żviluppat mis-sottogrupp tal-Forum taż-ŻER, għandu l-għan li jindirizza inċidenti ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru fl-ambjenti tar-riċerka u tal-edukazzjoni għolja billi jistabbilixxi approċċ komuni, definizzjonijiet, u lista ta' prinċipji biex jiggwidaw lill-Istati Membri u lil partijiet ikkonċernati u individwi oħra, biex joħolqu ambjent Ewropew tar-riċerka u l-innovazzjoni ħieles minn kull forma ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru, ibbażat fuq il-valuri tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-inklużività, ir-rispett, id-dinjità u s-sikurezza. Biex jappoġġa l-kodiċi tal-kondotta u l-prinċipji tiegħu, il-proġett ta' Orizzont Ewropa GenderSAFE ppubblika wegħda [40] u stieden lill-partijiet ikkonċernati, lill-prattikanti kif ukoll lill-istudenti biex jingħaqdu ma' [41] komunità ddedikata ta' prattika.

Barra minn hekk, fl-2024, f'kooperazzjoni mal-Istati Membri u mal-partijiet ikkonċernati tar-riċerka u l-innovazzjoni, ġiet organizzata diskussjoni tal-panel "Lejn ŻER Ħielsa mill-Vjolenza Abbażi tal-Ġeneru fix-Xjenza" matul il-Jiem tar-Riċerka u l-Innovazzjoni. [42]

It-traffikar tal-bnedmin

It-traffikar tal-bnedmin huwa reat li jeqred il-ħajja tal-individwi billi jċaħħadhom mid-dinjità, il-libertà u d-drittijiet fundamentali tagħhom. Ħafna drabi dan huwa reat vjolenti mwettaq minn networks ta' kriminalità organizzata.

Wieħed mir-riżultati ewlenin tal-istrateġija tal-UE 2021-2025 dwar il-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin fl-2024 kien l-evalwazzjoni tad-Direttiva tal-UE Kontra t-Traffikar u l-adozzjoni tad-Direttiva emendata Kontra t-Traffikar. [43] Id-Direttiva emendata Kontra t-Traffikar tkompli ssaħħaħ il-prevenzjoni, l-appoġġ għall-vittmi u l-kooperazzjoni transfruntiera. Huwa jenfasizza approċċ sensittiv għall-ġeneru, li jiżgura protezzjoni aħjar għan-nisa, it-tfal, il-persuni b'diżabilità u gruppi vulnerabbli oħra. Id-Direttiva emendata tinkludi l-isfruttament tal-maternità surrogata, taż-żwieġ furzat u tal-adozzjoni illegali fost il-forom ta' sfruttament. Tpoġġi wkoll enfasi akbar fuq id-dimensjoni online, billi tqis l-isfruttament sesswali mwettaq permezz tal-użu tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni bħala ċirkostanza aggravanti. Barra minn hekk, l-użu konxju tas-servizzi pprovduti mill-vittmi tat-traffikar, bħas-servizzi ta' prostituzzjoni, isir reat kriminali bil-

37 Id-Deċiżjoni tal-Kunsill (UE) 2024/2018 tal-25 ta' Marzu 2024 li tistieden lill-Istati Membri biex jirratifikaw il-Konvenzjoni dwar il-Vjolenza u l-Fastidju, 2019 (Nru 190) tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ĠU L 2024/1018, 2.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1018/oj

38 https://unisafe-gbv.eu/project-news/results-from-the-largest-european-survey-on-gender-based-violence-in-academia/

39 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6ce8aef5-70b3-11ef-a8ba-01aa75ed71a1/language-en

40 https://gendersafe.eu/the-gendersafe-pledge-for-zero-tolerance-to-gender-based-violence/

41 https://gendersafe.eu/community-of-practice/

42 https://www.youtube.com/watch?v=9-L-evh48GU

43 Id-Direttiva (UE) 2024/1712 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2024, li temenda d-Direttiva 2011/36/UE, dwar il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin u l-protezzjoni tal-vittmi tiegħu, ĠU L 2024/1712, 24.6.2024.

għan li titnaqqas id-domanda li trawwem it-traffikar. Il-ġbir tad-data fl-UE kollha dwar it-traffikar tal-bnedmin abbażi ta' indikaturi speċifiċi jsir obbligatorju, filwaqt li jipprovdi għarfien aktar komprensiv u jsaħħaħ l-għarfien dwar il-fenomenu.

Fil-qasam tal-migrazzjoni, f'Mejju 2024 ġiet ippubblikata sejħa [44] għal proposti, b'baġit ta' EUR 6 miljun taħt il-Fond għall-Ażil, il-Migrazzjoni u l-Integrazzjoni [45] (AMIF) 2021-2027. Is-sejħa għandha l-għan li ssaħħaħ l-assistenza, l-appoġġ u l-integrazzjoni ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi vittmi tat-traffikar tal-bnedmin li huma ċittadini ta' pajjiżi terzi. Is-sejħa tiffoka fuq il-prevenzjoni, l-identifikazzjoni tal-vittmi, is-sensibilizzazzjoni dwar it-traffikar, u l-għoti ta' appoġġ lill-vittmi tal-isfruttament tax-xogħol u sesswali, kif ukoll lill-vittmi tal-kriminalità furzata. Dan jinkludi assistenza speċjalizzata u appoġġ għal vittmi ċittadini ta' pajjiżi terzi tat-traffikar tal-bnedmin, filwaqt li jitqiesu l-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom, bħall-età, is-sess, u l-konsegwenzi fiżiċi u psikoloġiċi tal-forma/forom ta' sfruttament li jkunu ġew soġġetti għaliha/għalihom.

Barra minn hekk, f'Novembru 2023, il-proġett VANGUARD ta' 3 snin ġie ffinanzjat fi ħdan ir-Raggruppament 3 ta' Orizzont Ewropa "Sigurtà Ċivili għas-Soċjetà" bil-kontribuzzjoni tal-UE ta' EUR 4,5 miljun. Dan il-proġett għandu l-għan li jsaħħaħ il-ġlieda kontra t-traffikar tal-bnedmin (THB) fir-rabta ta' soluzzjonijiet teknoloġiċi avvanzati, il-fehim, is-sensibilizzazzjoni, u t-taħriġ, sabiex tiġi mfixkla l-katina tat-traffikar fi stadju bikri u tiġi indirizzata l-kultura tal-impunità. B'mod partikolari, VANGUARD ser jipprovdi stampa mtejba ta' intelligence dwar it-traffikar tal-bnedmin, b'enfasi partikolari fuq it-traffikar tal-bnedmin għal finijiet ta' sfruttament sesswali, sfruttament ta' ħaddiema, u kriminalità furzata.

Il-pjan ta' azzjoni operazzjonali tal-EMPACT dwar it-traffikar tal-bnedmin [46] issaħħaħ biex jiġu indirizzati r-riskji tat-traffikar fid-dawl tal-għadd għoli bla preċedent ta' persuni vulnerabbli, l-aktar nisa u tfal, li qed ifittxu protezzjoni fl-UE minħabba l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna. Il-fokus speċifiku tal-azzjonijiet operazzjonali nżamm fil-pjan ta' azzjoni operazzjonali l-ġdid għall-2024-2025 u issa huwa inkorporat bis-sħiħ f'diversi azzjonijiet, pereżempju dwar l-isfruttament tal-ħaddiema, it-traffikar tat-tfal jew il-monitoraġġ tal-web.

Appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru

Minbarra l-adozzjoni tad-Direttiva dwar il-VAW f'Mejju 2024, li tistabbilixxi miżuri mfassla apposta ta' appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru (ara t-taqsima "It-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru" hawn fuq), fl-2024, sar progress fir-reviżjoni tad-Direttiva dwar id-Drittijiet tal-Vittmi: fl-14 ta' Ġunju, il-Kunsill adotta approċċ ġenerali dwar it-test [47] u f'April, il-Parlament approva l-mandat tiegħu biex jidħol f'negozjati interistituzzjonali. It-trilogi bdew fi tmiem l-2024. [48]Il-proposta, adottata mill-Kummissjoni fit-12 ta' Lulju 2023, għandha l-għan li tkompli ssaħħaħ id-drittijiet tal-vittmi tal-kriminalità fl-UE, inklużi d-drittijiet tal-vittmi l-aktar vulnerabbli, bħall-vittmi tal-vjolenza kontra n-nisa [49] u l-vjolenza domestika. B'dan il-mod, għandha l-għan li

44 AMIF-2024-TF2-AG-THB.

45 Ir-Regolament (UE) 2021/1147 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta' Lulju 2021 li jistabbilixxi l-Fond għall-Ażil, il-Migrazzjoni u l-Integrazzjoni.

46 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/empact-fighting-crime-together_en

47 https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/06/13/victims-rights-council-finalises-position-on-strengthened-eu-law/

48 https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/en/procedure-file?reference=2023/0250(COD)

49 Proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2012/29/UE li tistabbilixxi standards minimi fir-rigward tad-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi tal-kriminalità, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2001/220/ĠAI.

tindirizza l-problemi identifikati fl-evalwazzjoni tad-Direttiva dwar id-Drittijiet tal-Vittmi adottata f'Ġunju 2022. [50]

Barra minn hekk, skont l-istrateġija tal-UE dwar id-drittijiet tal-vittmi [51] (2020 – 2025), il-Kummissjoni qed taħdem fuq azzjonijiet mhux leġiżlattivi biex ittejjeb id-drittijiet tal-vittmi tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u tal-vjolenza domestika fl-UE. Azzjonijiet bħal dawn jinkludu: (i) il-promozzjoni ta' strutturi li jipprovdu appoġġ immirat u integrat lill-vittmi bi bżonnijiet speċjali, bħall-vittmi ta' vjolenza bbażata fuq il-ġeneru u dik domestika; u (ii) l-implimentazzjoni tal-kampanja tal-UE dwar id-drittijiet tal-vittmi li tinkludi fergħa dwar il-vjolenzaabbażi tal-ġeneru. [52] Żieda importanti għall-kampanja hija l-ktieb The Girl Who Kept Her Eyes Open. Dan iqajjem kuxjenza dwar id-drittijiet tal-vittmi ta' delitti tal-gwerra (li fil-biċċa l-kbira huma nisa u tfal) skont ir-regoli tal-UE u jħeġġeġ lin-nies fl-UE biex ikollhom l-"għajnejn" tagħhom miftuħa għas-sitwazzjoni tagħhom. Barra minn hekk, fil-kamp ta' applikazzjoni tar-Raggruppament 3 "Sigurtà Ċivili għas-Soċjetà" ta' Orizzont Ewropa, huma ffinanzjati żewġ proġetti, IMPROVE u ISEDA, għal total ta' EUR 5,7 miljun tal-kontribuzzjoni tal-UE, immirati lejn il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika mill-prevenzjoni permezz tad-detezzjoni sal-appoġġ tal-vittma, bl-użu ta' taħlita ta' approċċi teknoloġiċi u soċjetali.

Il-Parlament Ġermaniż għadda liġi [53] biex jipprevjeni l-"fastidju waqt il-mixi" mill-avversarji tal-abort fil-viċinanza immedjata taċ-ċentri ta' konsulenza għan-nisa tqal u l-kliniċi tal-abort. Il-liġi għandha l-għan li tipproteġi b'mod effettiv lin-nisa tqal minn dan it-tip ta' fastidju li qed jiżdied u li tiżgura li jkunu jistgħu jieħdu vantaġġ liberu mis-servizzi ta' konsulenza u jkollhom aċċess għal faċilitajiet li jwettqu aborti. Il-liġi daħlet fis-seħħ fit-13 ta' Novembru 2024.

50 Id-Dokument ta' Ħidma tal-Persunal tal-Kummissjoni Evalwazzjoni tad-Direttiva 2012/29/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2012 li tistabbilixxi standards minimi fir-rigward tad-drittijiet, l-appoġġ u l-protezzjoni tal-vittmi tal-kriminalità, u li tissostitwixxi d-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2001/220/ĠAI, SWD/2022/0179 final.

51 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni Strateġija tal-UE dwar id-Drittijiet tal-Vittmi (2020-2025), COM/2020/258 Final.

52 https://victims-rights.campaign.europa.eu/en/country/all/crimes

53 https://dip.bundestag.de/vorgang/zweites-gesetz-zur-%C3%A4nderung-des-schwangerschaftskonfliktgesetzes/308701

F'Lulju 2024, l-Awstrija ppubblikat "Strateġija għall-protezzjoni mill-vjolenza għall-koordinazzjoni u l-kooperazzjoni b'enfasi fuq il-konsulenza għan-nisa affettwati mill-vjolenza", li ġiet żviluppata taħt it-tmexxija tad-Direttorat Ġenerali għan-Nisa u l-Ugwaljanza fi proċess parteċipattiv, li jinvolvi aktar minn 200 parti kkonċernata. L-għan tal-istrateġija huwa li tappoġġa lin-nisa u l-bniet kollha li jisfaw vittmi tal-vjolenza fi stadju bikri. Barra minn hekk, il-prijoritajiet strateġiċi huma stabbiliti fis-sistema istituzzjonali ġenerali tal-protezzjoni u l-prevenzjoni tal-vjolenza f'konformità mal-Konvenzjoni ta' Istanbul, li ser tgħin biex jissaħħu d-drittijiet tan-nisa u l-bniet. [54]

Sfida għall-istereotipi tas-sessi

Fil-bidu tal-2024, il-Kummissjoni temmet il-kampanja tagħha dwar l-isfida tal-istereotipi marbuta mal-ġeneru. Il-kampanja [55] #EndGenderStereotypes kellha fil-mira tagħha adulti żgħażagħ l-aktar fuq il-media soċjali, iżda wkoll permezz ta' influwenzaturi u sensibilizzazzjoni tal-media. Il-kampanja indirizzat l-isterjotipi tas-sessi f'oqsma differenti tal-ħajja, bħall-għażliet tal-karriera, il-kondiviżjoni tar-responsabbiltajiet tal-kura u t-teħid tad-deċiżjonijiet. Il-kampanja ngħatat mill-Forbes Social Awards 2023. Il-materjali fil-lingwi kollha tal-UE jibqgħu disponibbli fuq is-sit web tal-kampanja u jistgħu jitniżżlu u jintużaw mill-partijiet ikkonċernati.

Fl-2024, il-Kummissjoni ppubblikat żewġ stħarriġiet tal-Ewrobarometru dwar l-istereotipi marbuta mal-ġeneru: Ewrobarometru flash dwar l-istereotipi tas-sessi relatati mal-vjolenza kontra n-nisa (Novembru) u ieħor li jkopri l-istereotipi tas-sessi b'mod aktar wiesa' (Diċembru).

Fil-25 ta' Novembru 2024, il-Kummissjoni ppubblikat ir-riżultati tal-istħarriġ tal-Ewrobarometru flash li sar biex jinkiseb fehim aħjar tal-attitudnijiet tal-Ewropej lejn il-vjolenza, u r-relattivizzazzjoni ta' mġiba vjolenti jew umiljanti. [56] Ir-riżultati wrew li l-maġġoranza tal-Ewropej ma jaqblux mal-oġġettifikazzjoni tan-nisa u l-isterjotipi dwar il-vjolenza sesswali, iżda wkoll li għad hemm xi sterjotipi, b'mod partikolari f'xi Stati Membri. Pereżempju, filwaqt li aktar minn 9 minn kull 10 rispondenti (93 %), bħala medja madwar l-UE, ma jaqblux mad-dikjarazzjoni "raġel jew għarus jista' jkollu x'jaqsam sesswalment ma' martu jew ma' ħabiba tiegħu mingħajr il-kunsens tagħha", dan is-sehem ivarja minn 85 % fid-Danimarka għal 97 % fil-Lussemburgu u f'Malta. Bl-istess mod, filwaqt li, bħala medja madwar l-UE 92 % ta' dawk li wieġbu jqisu li huwa inaċċettabbli li raġel okkażjonalment jaħtaf lil martu/ħabiba, in-nisa huma aktar probabbli li jsibuha inaċċettabbli mill-irġiel [57] (95 % vs 89 %), u l-perċentwali jvarjaw minn 87 % fil-Finlandja għal 97 % fil-Lussemburgu.

Fl-aħħar nett, dwar is-sensibilizzazzjoni u l-perċezzjoni tal-kwistjoni tal-vjolenza kontra n-nisa, madwar 7 minn kull 10 rispondenti (71 %), bħala medja, jaqblu li l-vjolenza mis-sieħeb intimu kontra n-nisa hija "komuni ħafna" jew "pjuttost komuni" f'pajjiżhom filwaqt li terz biss tar-rispondenti (33 %) wieġbu l-istess dwar il-vjolenza mis-sieħeb intimu kontra l-irġiel. Għal darb'oħra, hemm varjazzjoni kbira bejn il-pajjiżi, minn 91 % fir-Rumanija għal 44 % fid-

54 https://www.coordination-vaw.gv.at/nachrichten/gewaltschutzstrategie-zur-koordinierung-und-vernetzung-mit-fokus-auf-beratung-gewaltbetroffener-frauen-soll-beratungsnetz-sichtbarer-machen.html u https://www.bundeskanzleramt.gv.at/bundeskanzleramt/nachrichten-der-bundesregierung/2024/07/frauenministerin-susanne-raab-praesentiert-oesterreichweite-gewaltschustrategie.html

55 https://end-gender-stereotypes.campaign.europa.eu/index_en

56 https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3252

57 Għal-Litwanja, il-perċentwal huwa ta' 55 %, iżda ġie eskluż mill-komputazzjoni tal-medja bħala anomalija. Ir-riżultat jista' jkun dovut għal kwistjoni ta' traduzzjoni bil-kelma "slapping" li ma għandhiex traduzzjoni preċiża għal-Litwan u setgħet ġiet interpretata bħala forma inqas severa ta' aggressjoni fiżika.

Danimarka, u skont il-ġeneru bi 78 % tan-nisa jaħsbu li l-vjolenza domestika kontra n-nisa hija komuni f'pajjiżhom kontra 63 % tal-irġiel.

[58] Stħarriġ Speċjaliieħor tal-Ewrobarometru esplora l-perċezzjonijiet dwar l-istereotipi tas-sessi, u sa liema punt dawn għadhom komuni fost iċ-ċittadini tal-UE. Il-mistoqsijiet kienu relatati mar-rwoli tas-sessi u mal-imġiba aċċettabbli; l-isterjotipi tas-sessi dwar il-familja u l-ħajja professjonali; u l-isterjotipi tas-sessi fil-politika u f'pożizzjonijiet ta' tmexxija. L-istħarriġ bena parzjalment fuq studji preċedenti tal-Ewrobarometru Speċjali dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi li saru dwar is-suġġett "L-ugwaljanza bejn is-sessi" [59] fl-2009 , [60] l-2014 u l-2017. [61]

Ir-riżultati juru li xi sterjotipi tas-sessi għadhom pjuttost mifruxa. Aktar minn sitta minn kull għaxar rispondenti jaqblu li n-nisa huma aktar probabbli li jieħdu deċiżjonijiet ibbażati fuq l-emozzjonijiet tagħhom u madwar erbgħa minn kull għaxra jaqblu li l-aktar rwol importanti ta' raġel huwa li jaqla' l-flus (42 %, -1 pp mill-2017) u li l-aktar rwol importanti ta' mara huwa li tieħu ħsieb id-dar u l-familja tagħha (38 %, -6 pp). Il-varjazzjonijiet fil-perċezzjonijiet madwar l-Istati Membri tal-UE jilħqu 64 punt perċentwali.

Il-biċċa l-kbira tal-isterjotipi dwar id-deċiżjonijiet dwar il-ħajja tax-xogħol jiġu rrifjutati b'mod ġenerali, iżda proporzjonijiet sinifikanti għad għandhom fehmiet sterjotipati dwar l-imġiba soċjalment mixtieqa tan-nisa. Pereżempju, ftit biss aktar min-nofs (51 %, +3 punti perċentwali mill-2009) jaqblu li, jekk il-paga tal-missier tkun aktar baxxa minn dik tal-omm, huwa jkun dak li għandu jieqaf mix-xogħol biex jieħu ħsieb it-tfal, jekk familja tiddeċiedi li ġenitur wieħed irid jagħmel dan. Is-sejbiet huma mħallta wkoll fir-rigward tal-perċezzjonijiet tal-attributi tal-ġeneru fid-dar b'wieħed minn kull ħames rispondenti jaqbel li għal deċiżjonijiet importanti tal-familja l-irġiel għandu jkollhom l-aħħar kelma u l-fehmiet huma maqsuma dwar jekk, b'mod ġenerali, l-irġiel humiex naturalment inqas kompetenti min-nisa biex iwettqu kompiti domestiċi (49 % "jaqblu" vs 49 % "ma jaqblux").

58 https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974
59 https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/808
60 https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2048
61 https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2154

Il-ħajja f'ekonomija solidali

L-2024 rat xi xejriet ekonomiċi inkoraġġanti għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri. L-aħħar data disponibbli (għall-2023) uriet li l-impjieg tan-nisa fl-UE qabeż il-marka ta’ 70 % għall-ewwel darba. Dan l-iżvilupp seħħ fl-isfond ta’ żieda ġenerali fir-rata tal-impjiegi fl-UE għal 75.3 %. Barra minn hekk, għalkemm iż-żieda għan-nisa kienet aktar baxxa milli fis-sentejn preċedenti, din kienet ogħla miż-żieda għall-irġiel. Dan irriżulta fl-aktar differenza baxxa bejn il-ġeneri fl-impjiegi tal-aħħar għaxar snin b’10,2 punti perċentwali (pp) (-0,5 pp fl-2023). Dan l-iżvilupp huwa konsistenti ma’ xejra fit-tul mill-2009, għalkemm b’differenzi sinifikanti fost il-pajjiżi.

Din ix-xejra pożittiva hija riflessa f’indikaturi oħra tad-differenza bejn il-ġeneri. Skont ir-Rapport Globali dwar id-Differenza bejn il-Ġeneri tal-2024 tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol, [62] iż-żieda ġenerali fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol tirrifletti bidla lejn sehem akbar ta’ ħaddiema nisa, akbar fl-età u b’edukazzjoni għolja, iffaċilitata minn żieda fil-mobbiltà tal-forza tax-xogħol, indukrar tat-tfal issussidjat, u politiki dwar il-liv tal-familja, skemi għaż-żamma tal-impjiegi, u rtirar imdewwem. Madankollu, l-ILO tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol tindika wkoll li n-nuqqas ta’ investiment pubbliku u privat fl-indukrar tat-tfal u servizzi oħra ta’ kura formali, u attitudnijiet inugwali fit-tul lejn l-attivitajiet ta’ kura b’mod ġenerali jimbuttaw il-kost ekonomiku u soċjali tal-indukrar b’mod predominanti fuq in-nisa. Dan jissarraf f’potenzjal kbir mhux sfruttat għall-ekonomiji tagħna kif enfasizzat eż. minn stimi mill-EIGE li jipprevedu rata ta’ impjieg ta’ 80 % sal-2050 jekk ikun hemm titjib sostanzjali fl-ugwaljanza [63] bejn il-ġeneri.

L-eliminazzjoni tad-disparità bejn is-sessi fis-suq tax-xogħol

Fl-Istati Membri kollha, ir-rati ta’ impjieg huma ogħla għall-irġiel milli għan-nisa. Bħala xejra ġenerali, aktar ma tkun baxxa r-rata ta’ impjieg għan-nisa f’pajjiż, aktar tkun wiesgħa d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi. Fl-2023, ir-rata ta’ impjieg għall-irġiel kienet ta’ 80,4 % fl-UE filwaqt li kienet ta’ 70,2 % għan-nisa, li rriżultat f’differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi ta’ 10,2 pp. [64]

Ir-rati ta’ impjieg kemm għan-nisa kif ukoll għall-irġiel żdiedu b’mod konsistenti u bil-mod f’dawn l-aħħar 10 snin, interrotti biss mill-pandemija fl-2020. Madankollu, mill-2018 iż-żieda għan-nisa kellha t-tendenza li tkun kemxejn ogħla u għalhekk id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi li rriżultat naqset minn 11,3 pp fl-2018 u 11,0 pp fl-2020 għal 10,2 pp fl-2023.

Id-differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi jvarjaw ħafna bejn il-pajjiżi u r-reġjuni fl-UE. Bħala parti mill-impenn tiegħu li jippromwovi l-impjiegi inklużivi, il-Pjan ta’ Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet [65] Soċjali stabbilixxa għan li tintlaħaq żieda ġenerali fl-impjiegi fl-UE għal 78 % sal-2030 inkluż billi jsir sforz biex id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi titnaqqas mill-inqas bin-nofs meta mqabbla mal-2019. Fl-2023, ir-rata ta’ impjieg għall-persuni ta’ bejn l-20 u l-64 sena fl-UE kienet ta’ 75,3 %, u għalhekk il-mira għall-2030 tidher li tista’ tintlaħaq. Fl-2023, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi naqset b’-0,5 pp, aktar mis-sena ta’ qabel.

62 ILO, *Global Gender GAP report (Rapport Globali dwar il-GAP tal-Ġeneru), 2024*. Disponibbli online.

63 EIGE, *Economic Benefits of Gender Equality in the European Union (Il-Benefiċċji Ekonomiċi tal-Ugwaljanza bejn is-Sessi fl-Unjoni Ewropea)*, 2017. Disponibbli online.

64 Eurostat (lfsa_ergan).

65 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, Il-Pjan ta’ Azzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, COM(2021)102 final.

Illustrazzjoni 1 Ir-rati ta' impjieg ta' bejn l-20 u l-64 sena skont is-sess u d-differenza bejn il-ġeneri fl-impjie

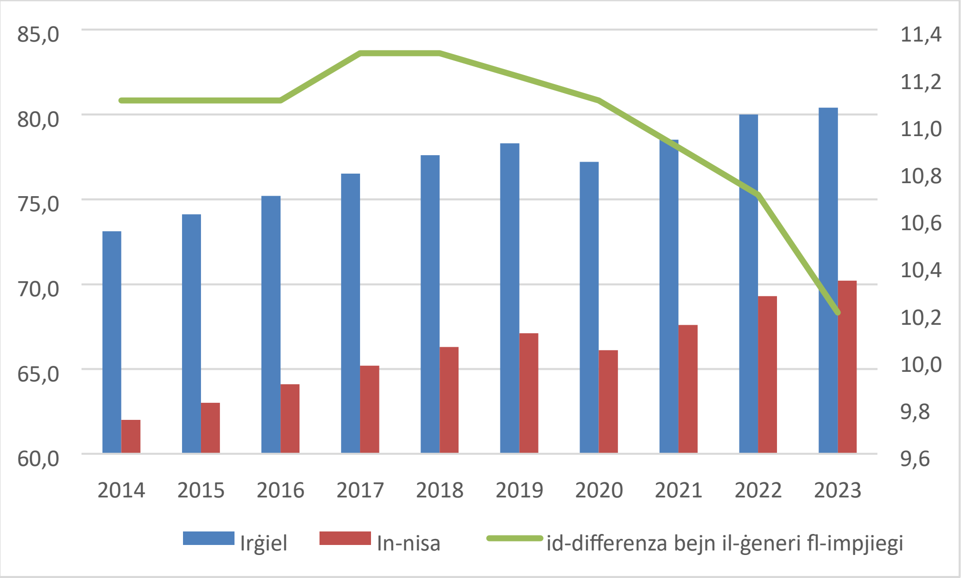

Sors: Eurostat, [lfsi_emp_a]
Nota: Id-differenza bejn il-ġeneri hija definita bħala d-differenza bejn ir-rata ta' impjieg tan-nisa u tal-irġiel f'punti perċentwali.

Fl-2023, seba' Stati Membri biss tal-UE (Spanja, il-Polonja, iċ-Ċekja, Malta, ir-Rumanija, l-Italja u l-Greċja) kellhom differenzi akbar bejn il-ġeneri fl-impjiegi mid-differenza għall-UE kollha kemm hi. Fl-Italja, il-Greċja u r-Rumanija r-rati ta' impjieg tan-nisa kienu partikolarment baxxi taħt is-60 % (56.5 %, 57.6 % u 59.1 %, rispettivament), meta mqabbla ma' madwar tliet kwarti tal-irġiel (76.0 %, 77.4 % u 78.2 %, rispettivament).

Illustrazzjoni 2 Id-differenza bejn il-ġeneri fir-rati ta' impjieg tal-irġiel u tan-nisa, tal-etajiet bejn l-20 u l-64 sena, 2010, 2020, 2022

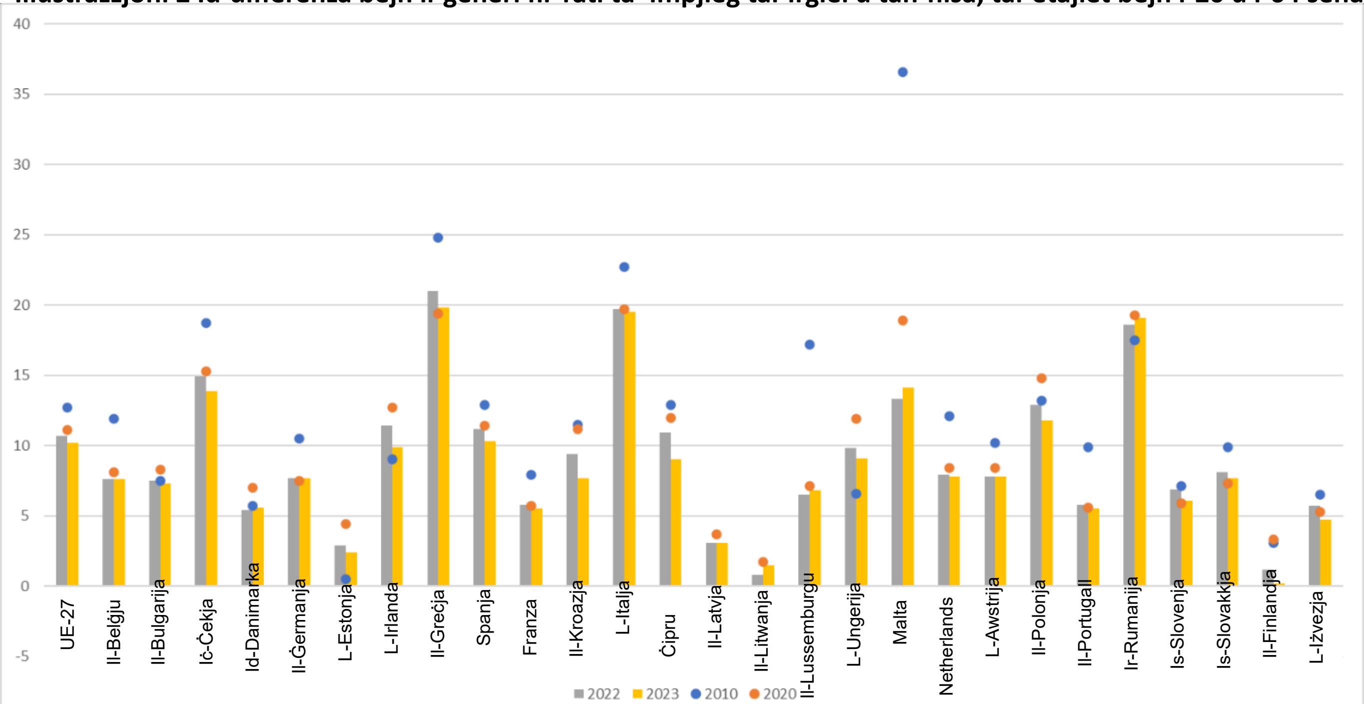

Sors: Eurostat, [lfsa_ergan].

It-tnaqqis fid-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi mill-2010 jirrifletti żieda fir-rati ġenerali tal-impjiegi bl-impjiegi tal-irġiel jiżdiedu inqas mill-impjiegi tan-nisa. F’Malta, iż-żieda għan-nisa hija partikolarment notevoli b’aktar minn 32 pp fi 13-il sena, għalkemm id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha għolja. Din il-bidla ġiet appoġġata minn miżuri ta’ politika biex jattiraw aktar nisa lejn is-suq tax-xogħol bħal ħelsien mit-taxxa u pagamenti tal-assigurazzjoni nazzjonali għas-snin meħuda biex jieħdu ħsieb it-tfal, programmi ta’ taħriġ, indukrar tat-tfal b’xejn u trasport tal-iskola b’xejn.

Hemm differenzi sinifikanti fid-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi madwar ir-reġjuni tal-UE, u dawn huma persistenti maż-żmien. F’reġjuni inqas żviluppati tal-UE, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-2022 (16 pp) kienet madwar id-doppju ta’ dik f’reġjuni aktar żviluppati (8 pp) u f’reġjuni ta’ tranżizzjoni (9 pp). Id-distakk kien ferm usa’ fl-Istati Membri tan-Nofsinhar (15 pp) milli fil-Majjistral (7 pp) u f’dawk tal-Lvant (12 pp). Kien aktar minn 20 pp fir-reġjuni kollha fil-Greċja, fin-Nofsinhar tal-Italja u fir-reġjuni tal-Lvant fir-Rumanija (Illustrazzjoni 3). Ir-rata ta’ impjieg tan-nisa żdiedet meta mqabbla ma’ dik tal-irġiel f’reġjuni aktar żviluppati u fi tranżizzjoni bejn l-2013 u l-2022, kif ukoll fl-Istati Membri tal-Majjistral. Min-naħa l-oħra, dan naqas f’reġjuni inqas żviluppati u f’pajjiżi tan-Nofsinhar fejn ir-rati ta’ impjieg huma aktar baxxi u fejn hemm nuqqas ta’ kura tat-tfal ta’ kwalità għolja u affordabbli. [66]

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi tvarja ħafna skont il-grupp ta’ età: fost iż-żgħażagħ ta’ bejn il-15 u l-24 sena, id-distakk għadu l-aktar baxx b’4,3 pp fl-2023. F’xi pajjiżi, dan kien saħansitra negattiv, li jfisser li r-rata ta’ impjieg kienet ogħla fost in-nisa żgħażagħ milli fost l-irġiel żgħażagħ (l-Irlanda, il-Litwanja, id-Danimarka, il-Finlandja u l-Estonja). Ta’ min jinnota, madankollu, li hemm differenzi kbar bejn il-pajjiżi fir-rata ta’ impjieg tan-nisa f’dan il-grupp ta’ età, li jvarjaw bejn 76,2 % fil-Pajjiżi l-Baxxi u 13,7 % fir-Rumanija. Għall-persuni ta’ bejn l-20 u l-24 sena, dan jiżdied għal 6,3 pp u jilħaq l-ogħla livelli għall-kategorija tal-età ta’ 55-64 sena bi 12,1 pp, b’differenzi kbar bejn il-pajjiżi. Dan huwa influwenzat miż-żieda fit-tul medju tal-ħajja tax-xogħol [67] għall-irġiel fl-UE: b’39,0 sena ta’ ħajja tax-xogħol mistennija għall-irġiel, u 34,7 sena għan-nisa, id-differenza bejn il-ġeneri kienet ta’ 4,3 snin fl-2023, l-aktar minħabba sehem akbar ta’ responsabbiltajiet ta’ kura informali li wasslu biex in-nisa joħorġu mis-suq tax-xogħol aktar kmieni minn dak tal-irġiel. Fl-istess ħin, id-differenza bejn il-ġeneri fl-età effettiva tal-irtirar naqset sostanzjalment matul l-aħħar għaxar snin, bl-età effettiva tal-irtirar tiżdied fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi bejn l-2014 u l-2023 għaż-żewġ ġeneri. B’mod ġenerali, l-età effettiva tal-irtirar tan-nisa żdiedet aktar mill-irġiel fi 18-il pajjiż. [68] F’disgħa minn dawk il-pajjiżi[69], l-età effettiva tal-irtirar tan-nisa żdiedet aktar minn dik tal-irġiel b’aktar minn sena. Seba’ pajjiżi għandhom etajiet tal-pensjoni aktar baxxi għan-nisa milli għall-irġiel. [70]

Dawn id-differenzi bejn il-ġeneri huma saħansitra usa’ għall-persuni bit-tfal - li jirriflettu l-impatt sproporzjonat tal-paternità fuq il-karrieri tan-nisa. Fl-2023, fil-livell tal-UE, ir-rata ta’ impjieg għan-nisa ta’ bejn il-25 u l-54 sena bit-tfal kienet ta’ 74.9 %, meta mqabbla ma’ 91.9 % għall-irġiel bit-

66 Ara l-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali għall-Politika Reġjonali u Urbana, Durán Laguna, J., D'Apice, P., Grzegorzewska, M., De Franceschi, F. et al., *id-Disa’ rapport dwar il-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali,* Durán Laguna, J. (editur), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2024. Disponibbli online.

67 L-indikatur dwar id-durata tal-ħajja tax-xogħol huwa stima tal-għadd ta’ snin li persuna, li bħalissa għandha 15-il sena, hija mistennija li tkun fil-forza tax-xogħol (jiġifieri li tkun impjegata jew qiegħda) matul ħajjitha. Għandha l-għan li tipprovdi perspettiva differenti dwar is-suq tax-xogħol, billi tħares lejn iċ-ċiklu tal-ħajja kollu tan-nies fil-forza tax-xogħol aktar milli lejn stati speċifiċi fiċ-ċiklu tal-ħajja, bħall-qgħad fost iż-żgħażagħ jew l-irtirar bikri mill-forza tax-xogħol.

68 BE, CY, CZ, DK, EE, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, RO, SE, SI, SK.

69 CY, CZ, DK, EL, HR, IE, LT, SI, SK.

70 AT, BG, CZ, HR, PL, RO, SK.

tfal. Għalhekk, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi laħqet is-17,0-il pp fost dawk bit-tfal, filwaqt li kienet ta’ 4 pp fost dawk mingħajr tfal.

Illustrazzjoni 3: Varjazzjoni reġjonali fid-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-UE, 2022

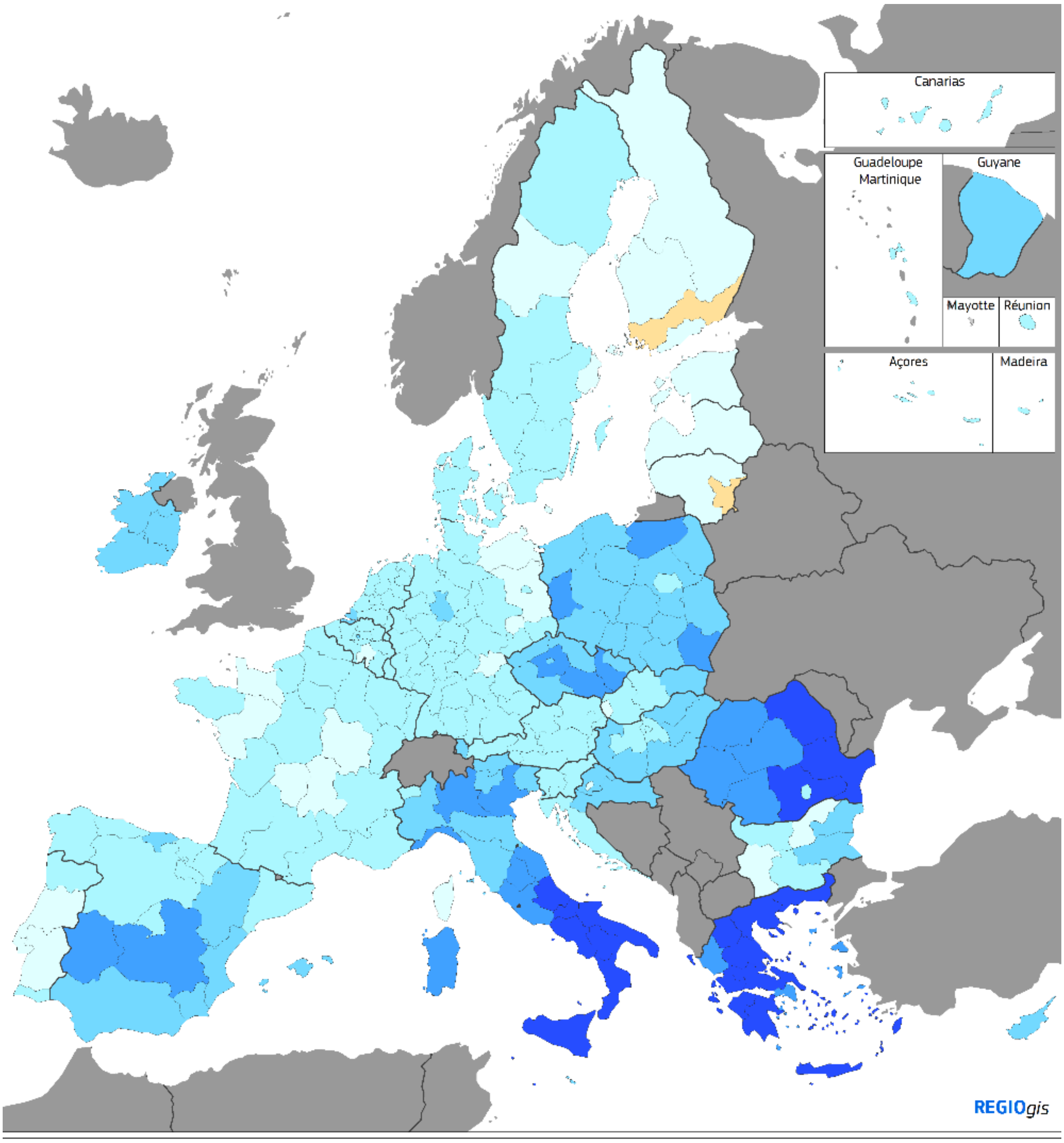

Differenza bejn ir-rati ta' impjieg tan-nisa u tal-irġiel (20-64 sena), 2022

Differenza fil-punti perċentwali (mara - raġel}

< -20
-20 - -15
-15 - -10
-10 - -5
-5 - 0
>= 0
no data

UE-27 = -10.7
Sors: Eurostat (lfst_r_lfe2emprt)

0 500 km

Sors: Elaborazzjoni tad-DĠ REGIO, abbażi tal-Eurostat[lfst_r_lfe2emprt]

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija usa' wkoll meta jitqies l-impjieg ekwivalenti għal full-time [71] (FTE), peress li s-sehem tax-xogħol part-time huwa ħafna ogħla fost in-nisa milli fost l-irġiel (27.9 % meta mqabbel ma' 7.7 % fl-2023). Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi part-time baqgħet stabbli matul l-aħħar snin (20,6 pp fl-2021 u 20,2 pp fl-2022). Fl-2023, l-akbar differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi part-time ġew irreġistrati fin-Netherlands (42,3 pp), fl-Awstrija (41,8 pp), fil-Ġermanja (36,9 pp) u fil-Belġju (27,4 pp).

Id-disparità bejn is-sessi fl-impjiegi għadha għolja għan-nisa migranti. Għan-nisa li mhumiex ċittadini tal-UE, ir-rata ta' impjieg kienet 20 pp aktar baxxa milli għan-nisa ċittadini fl-2023. Dan id-distakk jista' jiġi kkuntrastat ma' distakk ta' 5,7 pp għaċ-ċittadini rġiel mhux tal-UE. Ir-rata ta' kwalifiki żejda għan-nisa migranti baqgħet għolja: Fl-2023, 42,9 % taċ-ċittadini nisa mhux tal-UE b'edukazzjoni terzjarja ħadmu f'okkupazzjonijiet b'livell baxx jew medju ta' ħiliet, meta mqabbla ma' 36,2 % taċ-ċittadini rġiel mhux tal-UE u 21,3 % taċ-ċittadini nisa.

Meta wieħed iħares lejn l-inċidenza tax-xogħol part-time[72], fl-2023, 17,1 % tal-persuni impjegati fl-UE kienu part-time. Fl-2023, ir-rata ta' tkabbir tal-impjiegi part-time (+2,0 %) qabżet dik tal-impjiegi full-time (+0,8 %) għall-ewwel darba f'għaxar snin. Madankollu, is-sehem globali tal-part-time qed jonqos gradwalment.

Ir-raġunijiet irrapportati mill-ħaddiema part-time ta' bejn il-25 u l-64 sena għall-arranġamenti tal-ħin tax-xogħol tagħhom juru liema fatturi influwenzaw din l-għażla: għan-nisa, il-kura tal-adulti b'diżabilità jew tat-tfal hija l-aktar waħda rilevanti (29,5 % tan-nisa part-timers meta mqabbla ma' 8,2 % tal-irġiel part-timers); għall-irġiel mhux qed isib xogħol full-time (18.1 % għan-nisa kontra 27.5 % għall-irġiel).

Ir-rilevanza li jkollok it-tfal turi bħala fattur fil-propensità li taħdem part-time skont l-għadd ta' tfal ta' persuni ta' bejn il-25 u l-54 sena: kważi terz (31.8 %) tan-nisa impjegati bit-tfal fl-UE ħadmu part-time fl-2023, meta mqabbla ma' 5.0 % tal-irġiel, bl-ogħla ishma fl-Awstrija (69.2 %), fin-Netherlands (67.9 %), u fil-Ġermanja (65.4 %). Dan is-sehem huwa ogħla minn dak fost in-nisa mingħajr tfal fil-livelli edukattivi kollha. B'mod simili għal dak li jiġri għax-xogħol full-time (Ara r-Rapport Annwali tal-2023), is-sitwazzjoni hija opposta għall-irġiel: is-sehem ta' part-timers irġiel bit-tfal kien aktar baxx mis-sehem ta' dawk mingħajr tfal għal-livelli edukattivi kollha (ara l-Figura 4). Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, l-impatt tal-paternità huwa għalhekk rifless kemm fir-rata ta' impjieg tan-nisa kif ukoll fis-sehem ta' impjieg part-time fost in-nisa – bil-Ġermanja, l-Awstrija u l-Italja jikkombinaw impatt għoli kemm fuq ir-rati ta' impjieg kif ukoll fuq is-sigħat tax-xogħol.

Din l-istatistika turi li fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, il-fatt li jkun hemm it-tfal għandu impatt fuq ir-rati ta' impjieg tan-nisa u l-propensità tagħhom li jaħdmu part-time meta mqabbla mal-irġiel.

Barra minn hekk, is-sistemi tat-taxxa nazzjonali jistgħu jiskoraġġixxu l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' dawk li huma t-tieni sors ta' dħul, li huma fil-biċċa l-kbira nisa. Pereżempju, it-tassazzjoni konġunta tnaqqas l-inċentivi ta' dawk li huma t-tieni sors ta' dħul biex jaħdmu jew jestendu s-sigħat tax-xogħol (eż. billi ssir tranżizzjoni minn impjieg part-time għal wieħed full-time). Fl-2023, l-ogħla "nases tal-inattività" (fejn l-irtirar tat-taxxa u tal-benefiċċji jiskoraġġixxi b'mod sinifikanti lit-tieni sors ta' dħul milli jidħol fis-suq tax-xogħol) dehru fil-Litwanja, fis-Slovenja, fid-Danimarka, fil-Lussemburgu, fil-Belġju u fil-Ġermanja. [73]

71 Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi, 2025.

72 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=612325#Highlights

73 Il-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, Joint Employment Report 2025 – Commission proposal, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2025. Disponibbli online.

L-impjieg part-time skont is-sess, il-livell edukattiv milħuq u l-preżenza tat-tfal fl-UE, 2023
(grupp ta' età 25-54, perċentwal tat-total tal-individwi impjegati)

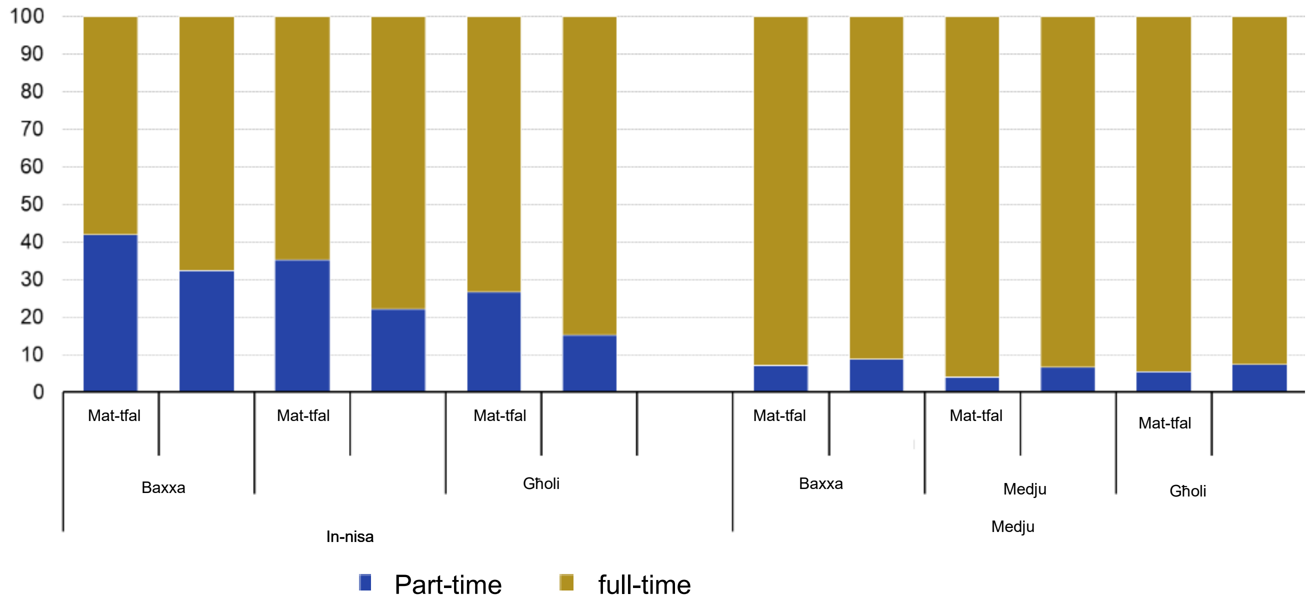

Sors: LFS tal-Eurostat estrazzjoni ad hoc

Il-biċċa l-kbira tal-pajjiżi tal-UE żviluppaw strateġiji jew proġetti speċifiċi biex jinkoraġġixxu l-kondiviżjoni ugwali tar-responsabbiltajiet ta' indukrar bejn l-irġiel u n-nisa, li min-naħa tagħhom jippermettu lin-nisa jipparteċipaw fl-impjieg fuq bażi aktar ugwali meta mqabbla mal-irġiel, bħala impjegati b'salarju jew bħala intraprendituri. Il-ħidma kontra d-diskriminazzjoni u għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-opportunitajiet indaqs hija waħda mill-għanijiet ewlenin tal-Patt għall-Ħiliet. Diversi sħubijiet tal-Patt qed jaħdmu biex jindirizzaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, u jżidu l-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u l-adozzjoni tat-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid f'setturi ewlenin tal-industrija. Eżempji jinkludu parteċipazzjoni akbar tan-nisa u taż-żgħażagħ f'karrieri relatati mal-ispazju, (Spazju għal [74] Sħubijiet Ġeografiċi), jew l-indirizzar tan-nuqqas ta' nisa fis-setturi tal-ICT u STEM (Sħubijiet Diġitali u tal-mikroelettronika), [75] l-iżgurar ta' programmi ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid għan-nisa, iż-żgħażagħ, l-immigranti, u l-gruppi żvantaġġati jaqbżu s-sehem tal-forza tax-xogħol ta' dawn il-gruppi [76] b'20 % (Turiżmu) jew il-kisba ta' żieda annwali ta' 5 % fil-pożizzjonijiet ta' tmexxija tan-nisa [77] (Tessuti).

Id-disponibbiltà ta' arranġamenti tax-xogħol flessibbli tista' tinkoraġġixxi parteċipazzjoni akbar bħal din min-nisa b'responsabbiltajiet ta' kura peress li tippermettilhom jikkombinaw aħjar il-ħajja privata u dik professjonali. Matul il-pandemija, ġiet implimentata varjetà kbira ta' miżuri ta' flessibbiltà fix-xogħol biex jiġi evitat qgħad massiv. Ħafna impjegaturi żammew, tal-anqas sa ċertu punt, dawn il-prattiki. Madankollu, riċerka reċenti [78] enfasizzat li t-telexogħol, is-sigħat flessibbli, il-liv u l-politiki ta' interruzzjoni tal-karriera jistgħu jaħdmu kontra l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-

74 https://www.space4geo.eu/
75 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/microelectronics_en
76 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/tourism_en
77 https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/textiles_en
78 Il-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali għall-Ġustizzja u l-Konsumaturi u Chung, H., Flexible working arrangements and gender equality in Europe (Arranġamenti tax-xogħol flessibbli u ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-Ewropa), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2024. Disponibbli online.

pagi u fl-iżvilupp tal-karriera, minħabba li n-nisa għandhom it-tendenza li jużawhom aktar ta’ spiss. Jekk ma jitfasslux u ma jiġux integrati kif suppost fil-kultura tal-post tax-xogħol, l-użu ta’ dawn l-arranġamenti tax-xogħol jista’ jirriżulta f’konsegwenzi negattivi għall-karriera. Id-diviżjoni mhux ugwali bejn il-ġeneri tax-xogħol domestiku bejn l-irġiel u n-nisa hija waħda mir-raġunijiet għax-xogħol part-time bbażat fuq il-ġeneru. Barra minn hekk, jekk ix-xogħol part-time jitqies l-aktar bħala arranġament għall-ommijiet, dan jista’ jżid ukoll il-preġudizzju kontra l-ħaddiema part-time – jiġifieri li allegatament mhumiex impenjati, motivati u produttivi daqs ħaddiema oħra, minkejja evidenza li turi mod ieħor. Dan imbagħad jiġi aggravat mill-fatt li l-missirijiet għandhom it-tendenza li minflok jaħdmu sigħat itwal u għalhekk jissodisfaw aħjar l-istandard ideali tal-ħaddiema. [79] Għalhekk, huwa importanti li jiġi promoss użu aħjar tal-liv tal-familja u arranġamenti tax-xogħol flessibbli mill-irġiel kif ukoll kondiviżjoni aktar ugwali tar-responsabbiltajiet ta' kura fid-dar bejn iż-żewġ sessi.

Sabiex il-ġenituri u l-persuni b'responsabbiltajiet ta' indukrar ikunu jistgħu jibbilanċjaw aħjar il-ħajja tax-xogħol u tal-familja tagħhom u biex titħeġġeġ kondiviżjoni aħjar tar-responsabbiltajiet ta' indukrar, id-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata introduċiet liv tal-paternità mħallas, liv tal-ġenituri msaħħaħ, introduċiet liv tal-persuni li jindukraw u l-estensjoni għall-persuni li jindukraw tad-dritt li jitolbu arranġamenti tax-xogħol flessibbli (FWA). Il-ħaddiema li jitolbu jew jieħdu liv tal-familja u l-FWA huma protetti legalment kontra d-diskriminazzjoni permezz ta’ diversi miżuri. L-iskadenza għat-traspożizzjoni tal-biċċa l-kbira tad-dispożizzjonijiet tad-Direttiva fil-liġi nazzjonali kienet it-2 ta’ Awwissu 2022 iżda l-Istati Membri ngħataw sentejn addizzjonali (sat-2 ta’ Awwissu 2024) biex jittrasponu l-ħlas tal-allowance għall-aħħar ġimagħtejn ta’ liv tal-ġenituri. F’Jannar 2024, il-Kummissjoni ressqet tliet Stati Membri quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea talli naqsu milli jikkomunikaw it-traspożizzjoni sħiħa tad-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata.

Fl-2024, iċ-Ċentru Nazzjonali Slovakk għad-Drittijiet tal-Bniedem u l-organizzazzjoni mhux governattiva Možnosť voľby nedew kampanja ta’ sensibilizzazzjoni online għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Il-kampanja ffukat fuq il-promozzjoni ta’ valuri komuni u l-ġlieda kontra l-isterjotipi tas-sessi. Matul il-kampanja, influwenzaturi magħrufa sew tellgħu filmati qosra fuq Instagram bil-hashtag #spolunamtoide. Il-kampanja hija parti mill-proġett Il-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi u l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata fis-Slovakkja.

Il-Kummissjoni tinsab fil-proċess li teżamina l-leġiżlazzjoni trasposta biex tiżgura li r-regoli jkunu ġew trasposti b’mod korrett. Fis-7 ta’ Marzu 2024, in-Network Ewropew dwar il-Liġi dwar l-Ugwaljanza, ippubblika t-tieni rapport tiegħu dwar it-traspożizzjoni tad-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata fl-Istati Membri tal-UE. Skont dan ir-rapport, “it-traspożizzjoni tad-Direttiva WLB hija ġeneralment sodisfaċenti fi Stat Membru wieħed biss, u tħalli 26 pajjiż b’lakuni importanti fl-implimentazzjoni. Ir-riċerka turi li l-problemi ewlenin iseħħu fir-rigward tal-liv tal-ġenituri u/jew il-kumpens, l-FWA u l-protezzjoni legali kontra d-diskriminazzjoni. Hemm inqas lakuni fil-każ tal-liv tal-paternità u l-kumpens, il-liv tal-forza maġġuri u l-kamp ta’ applikazzjoni personali tad-Direttiva. Il-pożizzjoni fir-rigward tal-liv tal-persuni li jindukraw tinsab x’imkien bejn[80].

79 Williams, J., Unbending gender: Għaliex il-kunflitt bejn il-familja u x-xogħol u x'għandek tagħmel dwaru? Stampa tal-Università ta' Oxford, 1999.

80 Il-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali għall-Ġustizzja u l-Konsumaturi, Burri, S., De la Corte-Rodríguez, M., Böök, B. u van Hoof, F., It-traspożizzjoni tad-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata fl-Istati Membri tal-UE (II) – Xogħol konsiderevoli li għad irid isir, Burri, S.(editur), Böök, B.(editur) u van Hoof, F. (editur), l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2024. Disponibbli online.

It-tnaqqis tad-disparità bejn il-ġeneri fil-kura

Waħda mir-raġunijiet ewlenin għad-differenzi fix-xejriet tal-impjieg għan-nisa u l-irġiel hija d-diviżjoni skont il-ġeneru tar-responsabbiltajiet ta' kura mhux imħallsa, b'mod partikolari tal-kura mhux imħallsa bħal fil-każ tat-tfal.

Data ġdida miġbura mill-EIGE [81] tikkonferma li n-nisa jġorru l-parti l-kbira tar-responsabbiltajiet tal-indukrar tat-tfal. Aktar minn nofs in-nisa bi tfal taħt it-12-il sena jqattgħu mill-inqas 5 sigħat jieħdu ħsieb it-tfal tagħhom kuljum meta mqabbla ma' inqas minn raġel wieħed minn kull tlieta (56 % vs 26 %). Dan ifisser li madwar 50 % tan-nisa u 6 % biss tal-irġiel huma primarjament responsabbli għall-kura personali u fiżika tat-tfal tagħhom. Tabilħaqq, hemm differenzi viżibbli wkoll fit-tip ta' attivitajiet li l-irġiel jipprovdu għat-tfal tagħhom: 38 % tal-irġiel iqattgħu bejn siegħa u 3 sigħat kuljum jagħmlu attivitajiet ta' divertiment, meta mqabbla ma' 29 % tan-nisa.

Għalhekk, mhuwiex sorprendenti li, kif enfasizzat fit-taqsima preċedenti, in-nisa b'responsabbiltajiet ta' kura tat-tfal huma inqas involuti f'impjieg bi ħlas mill-irġiel, għandhom it-tendenza li jaħdmu part-time aktar ta' spiss, u jbatu l-konsegwenzi fit-tul f'termini ta' opportunitajiet imnaqqsa ta' żvilupp tal-karriera, salarji u pensjonijiet. B'mod partikolari, il-maġġoranza l-kbira tal-ġenituri li jibqgħu d-dar huma nisa (11 % tan-nisa meta mqabbla ma' 1 % biss tal-irġiel).

Skont l-indikaturi għall-"miri ta' Barċellona", jiġifieri l-miri għall-parteċipazzjoni ta' tfal taħt l-età tal-iskola obbligatorja fl-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal (ECEC) oriġinarjament stabbiliti mill-Kunsill Ewropew fl-2002 u riveduti fl-2022, il-parteċipazzjoni tat-tfal fl-ECEC kienet ta' 37,5 % għat-tfal taħt l-età ta' 3 snin (li tvarja minn 2,3 % fis-Slovakkja u 74,7 % fid-Danimarka) fl-2023 [82] u 93,1 % għat-tfal bejn l-età ta' 3 snin u l-età obbligatorja tal-edukazzjoni primarja fl-2022. [83]

Il-livell ta' introjtu tal-unità domestika għandu rwol sinifikanti fix-xejriet ta' parteċipazzjoni. It-tfal mill-isfond soċjoekonomiku l-aktar baxx (l-aktar kwintil baxx) għandhom it-tendenza li jipparteċipaw inqas fl-ECEC mill-pari aktar għonja tagħhom fl-ogħla kwintil. Dan jista' jkun marbut ma' diversi raġunijiet inkluż li l-ġenituri jistgħu jaffordjaw aħjar sigħat itwal ta' [84] indukrar tat-tfal jew li l-ġenituri jużaw dawk is-sigħat itwal biex jieħdu impjieg sħiħ (li min-naħa tiegħu jiffaċilita introjtu ogħla).

Għad hemm disparitajiet reġjonali u territorjali fl-aċċess għal ECEC ta' kwalità u inklużivi. Skont id-Disa' Rapport ta' Koeżjoni, il-parteċipazzjoni fl-ECEC bejn it-tliet snin u l-età tal-iskola primarja fl-2021 hija wkoll bħala medja ħafna aktar baxxa f'reġjuni inqas żviluppati (87,0 %) milli f'reġjuni fi tranżizzjoni (94,9 %) jew f'reġjuni aktar żviluppati (93,2 %). Filwaqt li l-biċċa l-kbira tar-reġjuni fi Franza, il-Belġju, id-Danimarka, l-Irlanda, l-Iżvezja u Spanja laħqu l-mira ta' 95 %, il-parteċipazzjoni fir-reġjuni kollha fil-Greċja u l-Kroazja, ir-Rumanija u l-Bulgarija għadha taħt it-80 %. Fil-każ tar-reġjuni fir-Rumanija u l-Bulgarija, ir-rati ta' parteċipazzjoni saħansitra naqsu.

---

81 Ara https://eige.europa.eu/about/projects/survey-gender-gaps-unpaid-care- individual-and-social-attiviities-care-1st-wave.

82 Ara l-ilc_caindform25.

83 L-indikatur ta' referenza għall-parteċipazzjoni ta' tfal taħt l-età ta' 3 snin huwa l-istess bħal dak għall-miri ta' Barċellona tal-2002. L-indikatur ta' referenza għat-tfal bejn it-3 snin u l-età obbligatorja tal-edukazzjoni primarja issa huwa l-istess bħal dak użat għall-mira għaż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni. Huwa bbażat fuq data amministrattiva mill-ġbir konġunt tad-data tal-Eurostat (UOE) tal-OECD tal-UNESCO u jqis ir-rekwiżiti tas-servizzi biex jikkwalifikaw bħala kategorija ISCED 02. Għalhekk, mhuwiex direttament komparabbli mal-indikatur simili kkalkolat bid-data tal-istħarriġ tal-EU-SILC. Barra minn hekk, id-data tal-UOE hija disponibbli b'intervall latenti itwal mid-data tal-EU-SILC.

84 Ara l-ilc_caindform25.

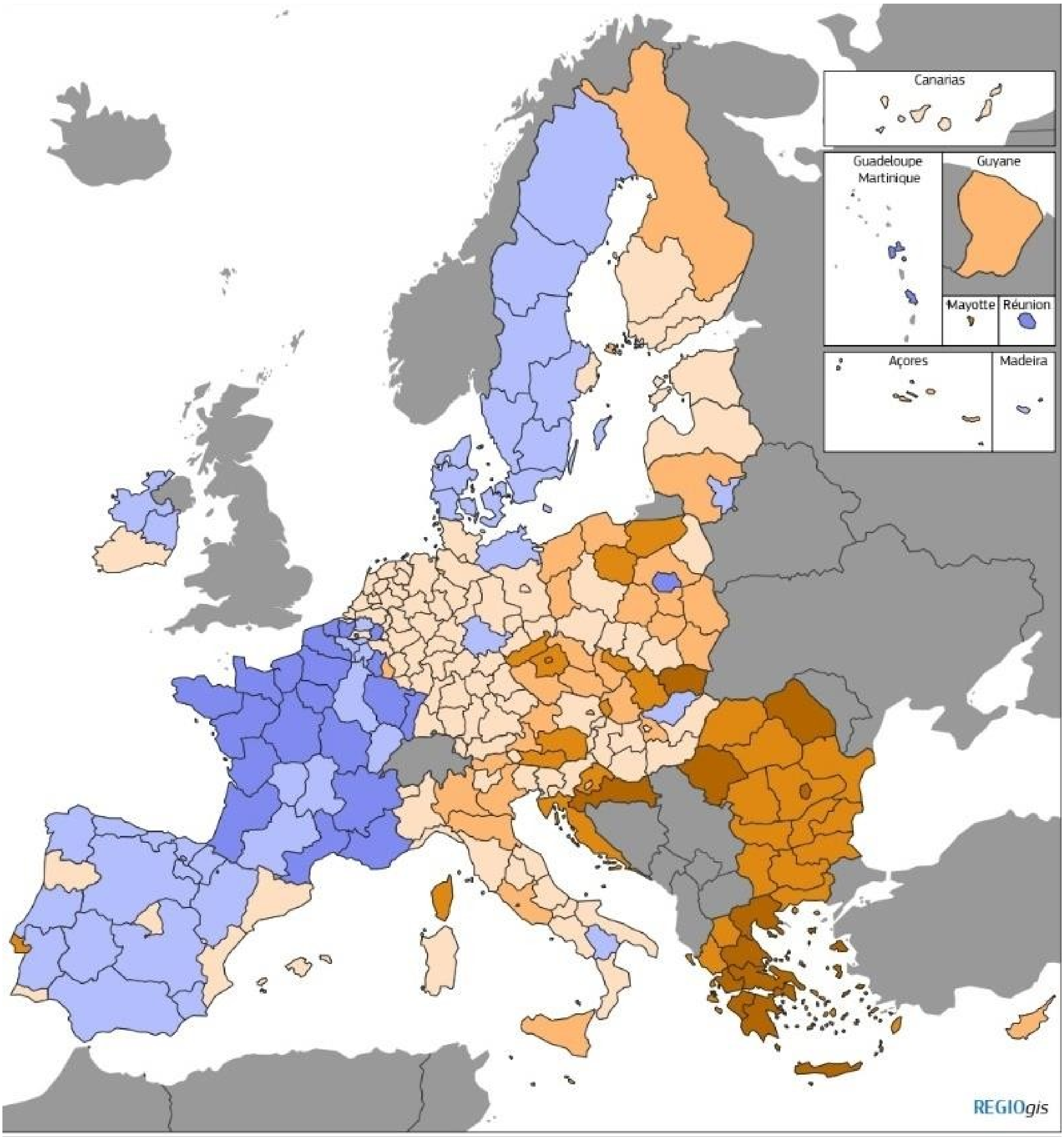

Mappa 2.9 Rati ta' parteċipazzjoni fl-edukazzjoni bikrija tat-tfal, 2021

% tat-tfal mill-età ta' 3 snin sal-età tal-bidu tal-edukazzjoni obbligatorja fil-livell primarju

< 75
75 – 85
85 – 90
90 – 95
95 – 100
= 100
no data

UE-27 = 92.5
Parteċipazzjoni fil-mira tar-rata tal-ECEC: 96 % fl-2030.
EL 2019, DE NUTS 1, NL NUTS 0.
Sors: Stimi tal-Eurostat [educ_uoe_enra22] u tad-DĠ REGIO

0 500 km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta’ Diċembru 2022 dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal: il-miri ta’ Barċellona għall-2030 [85] jistiednu lill-Istati Membri jinkoraġġixxu l-parteċipazzjoni tat-tfal minn sfond żvantaġġat u, b’mod aktar speċifiku, inaqqsu d-distakk fil-parteċipazzjoni bejn it-tfal f’riskju ta’ faqar jew esklużjoni soċjali (AROPE) u t-tfal mhux AROPE. Barra minn hekk, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-14 ta’ Ġunju 2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal tiggwida lill-Istati Membri biex jiggarantixxu lit-tfal aċċess effettiv u mingħajr ħlas għal ECEC ta’ kwalità għolja. Madankollu t-tfal AROPE għadhom jipparteċipaw inqas fl-ECEC: fl-2023, 74,8 % tat-tfal AROPE ma kinux qed jipparteċipaw fl-ECEC meta mqabbla ma’ 59,0 % tat-tfal mhux AROPE. [86] Madankollu, it-tfal AROPE jibbenefikaw aktar mill-parteċipazzjoni [87] kemm f’termini tal-benesseri u tal-eżiti edukattivi tagħhom kif ukoll f’termini tal-introjtu addizzjonali possibbli li l-ġenituri tagħhom, b’mod partikolari l-ommijiet, jistgħu jiġġeneraw billi jipparteċipaw fis-suq tax-xogħol[88].

Fir-rigward tat-tfal bejn l-età ta’ tliet snin u l-età obbligatorja tal-edukazzjoni primarja, ir-rati ta’ parteċipazzjoni huma ħafna ogħla, bil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jiksbu jew jikkonverġu lejn il-mira ta’ 90 %. [89] Żewġ pajjiżi biss, ir-Rumanija u s-Slovakkja, għadhom taħt it-80 %. B’mod inkwetanti, ir-Rumanija kienet ukoll fuq xejra ta’ tnaqqis f’dawn l-aħħar ħames snin.

---

85 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta’ Diċembru 2022 dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal: il-miri ta’ Barċellona għall-2030, ĠU C 484, 20.12.2022, p. 1.

86 Ara l-ilc_caindform25.

87 Narazani, E., Christl, M., & Figari, F. (2024). Aktar kura tat-tfal għall-foqra? Impatti baġitarji u reazzjonijiet tal-provvista tax-xogħol tan-nisa fl-Italja, l-Awstrija u l-Ungerija. Ittri Ekonomiċi Applikati, 1-6. Disponibbli online.

88 Għal aktar dettalji dwar is-sistemi tal-ECEC ara l-Aġenzija Eżekuttiva Ewropea għall-Edukazzjoni u għall-Kultura: Eurydice, Key data on early childhood education and care in Europe 2025 – Eurydice report, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2025. Disponibbli online. Din it-tielet edizzjoni tar-rapport tinkludi paraguni internazzjonali, li janalizzaw is-sistemi tal-ECEC fis-27 Stat Membru u fl-10 pajjiżi sħab, kif ukoll skedi ta’ informazzjoni nazzjonali li jiddeskrivu l-aspetti ewlenin tas-sistema tal-ECEC ta’ kull pajjiż

89 Ir-rati ta’ parteċipazzjoni fl-ECEC tal-2021 għall-Greċja mhumiex disponibbli, iżda r-rata ta’ parteċipazzjoni fl-ECEC tal-2020 tagħha fost dawk li għandhom 3 snin kienet ta’ 33,9 %. Kif imsemmi fin-nota 50 f’qiegħ il-paġna, il-mira għall-parteċipazzjoni fl-ECEC tat-tfal ta’ bejn it-3 snin u l-iskola obbligatorja hija bbażata fuq id-data tal-UOE, jiġifieri mhux fuq id-data tal-EU-SILC.

Figura 6 - "Diskrepanza fil-kura tat-tfal"

Diskrepanza bejn il-liv għall-indukrar tat-tfal u l-garanzija tal-post fl-ECEC, 2023/2024

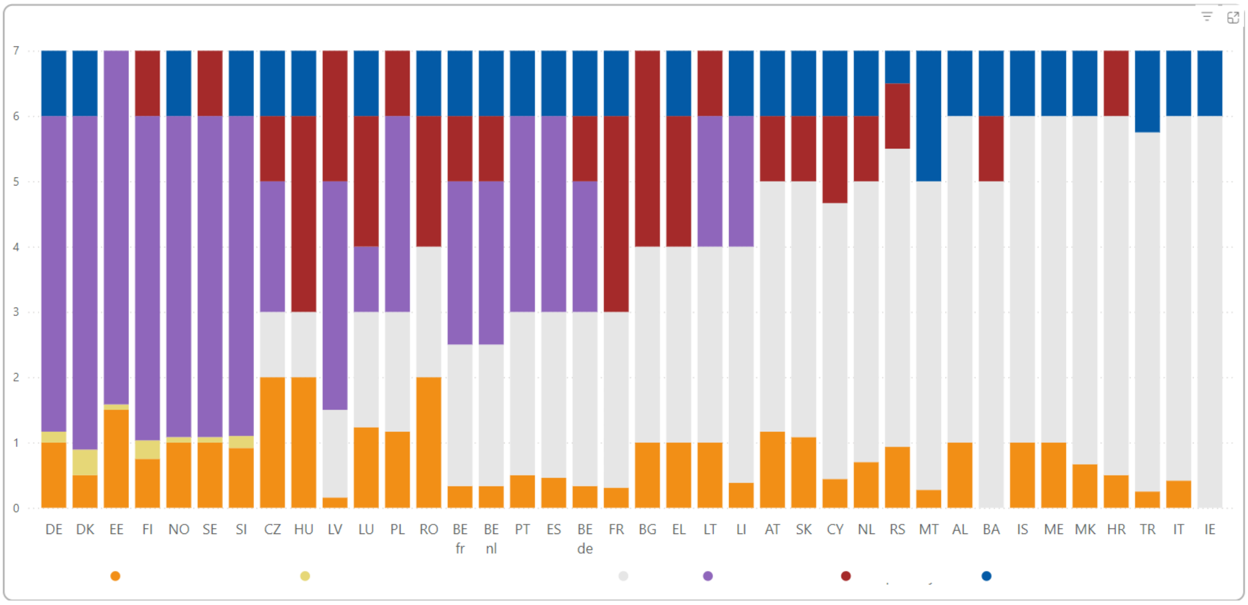

Liv għall-indukrar tat-tfal imħallas tajjeb | Intitolament legali + liv għall-indukrar tat-tfal (overleap) | **Diskrepanza fl-ECEC** | Intitolament legali | ECEC obbligatorja | Obbligatorju primarju

Nota ta' spjegazzjoni: liv għall-indukrar tat-tfal "imħallas tajjeb" tfisser il-qligħ—pagament relatat b'66 % tal-qligħ jew aktar. Dan jinkludi l-liv tal-maternità, tal-paternità u tal-ġenituri ta' wara t-twelid. Il-biċċa l-kbira tad-data dwar il-liv imħallas tajjeb

Sors: Edukazzjoni u kura bikrija tat-tfal (ECEC). Nota: id-distakk fl-indukrar tat-tfal jista' jiġi definit bħala l-ammont ta' żmien li matulu t-tfal jeħtieġ li jiġu indukrati mhux kopert la mil-liv għall-indukrar tat-tfal u lanqas minn post garantit fl-ECEC. L-ispazju bejn iż-żewġ balal huwa ta' sena.

L-Istati Membri b'rati ogħla ta' parteċipazzjoni fl-ECEC spiss jagħtu dritt għal post tal-ECEC jew jagħmlu l-attendenza [90] obbligatorja. Id-differenzi fl-età li fiha t-tfal ikollhom post garantit fl-ECEC [91] ivarjaw ħafna fl-UE. Meta l-liv tal-ġenituri ma jdumx biżżejjed, il-familji jissieltu mad-"distakk fil-kura tat-tfal", jiġifieri perjodu li matulu jkollhom jipprovdu għall-indukrar tat-tfal huma stess u possibbilment ikunu mġiegħla jinterrompu jew inaqqsu x-xogħol imħallas tagħhom. Filwaqt li diversi sistemi edukattivi jipprovdu ECEC sussidjati pubblikament minn madwar l-età ta' tliet snin jew erba' snin (kemm jekk bħala intitolament legali kif ukoll jekk le), ħafna Stati Membri xorta jħallu distakk konsiderevoli ta' bejn sena u sitt snin bejn l-intitolament għal-liv tal-ġenituri u post garantit fl-ECEC.

L-impatt abbażi tal-ġeneru tax-xogħol ta' kura huwa relattivament aktar ibbilanċjat għall-kura fit-tul (LTC) u, meta jitqiesu x-xejriet demografiċi b'sehem dejjem akbar ta' anzjani u għadd dejjem jonqos ta' tfal b'mod ġenerali, x'aktarx li se jkompli b'dan il-mod. Huwa stmat li 52 miljun persuna fl-UE jipprovdu LTC informali, u l-indokraturi informali tal-LTC jammontaw għal kważi 80 % tal-indokraturi fit-tul. Proporzjon sinifikanti ta' persuni li jindukraw (42 % tan-nisa u 38 % tal-irġiel) jipprovdu LTC kuljum. Madankollu, għal darb'oħra, in-nisa jġorru parti kbira mill-kompiti tal-kura fit-tul. Pereżempju, madwar 41 % tan-nisa għandhom ir-responsabbiltà primarja li jipprovdu l-aktar kura personali u emozzjonali impenjattiva meta mqabbla ma' 16 % biss għall-irġiel.

90 Bħalissa, l-attendenza għall-ECEC mill-età ta' 3 snin hija obbligatorja biss fl-Ungerija u fi Franza.
91 Id-Danimarka, il-Ġermanja, l-Estonja, il-Latvja, is-Slovenja, il-Finlandja u l-Iżvezja jiggarantixxu post fl-ECEC minn età bikrija (6-18-il xahar); it-tliet Komunitajiet tal-Belġju, taċ-Ċekja, ta' Spanja, ta' Franza, tal-Lussemburgu, tal-Ungerija, tal-Polonja u tal-Portugall jiggarantixxu post f'ECEC issussidjati pubblikament mill-età ta' tliet snin jew ftit qabel. Ara r-rapport Eurydice tal-2023 għad-dettalji.

Fl-UE, in-nisa huma aktar probabbli mill-irġiel li jipprovdu LTC informali (19.1 % meta mqabbla ma' 14.8 %), b'mod partikolari fil-grupp ta' età ta' 45-64 sena. Barra minn hekk, in-nisa għandhom it-tendenza li jiddedikaw aktar ħin għall-kura informali. Din id-disparità tista' tiġi spjegata parzjalment mill-fatt li l-indokraturi informali rġiel huma aktar probabbli li jfittxu u jirċievu appoġġ minn servizzi formali tal-LTC (73 %) mill-kontropartijiet nisa tagħhom (61 %). Kif [92] imħabbar fl-istrateġija Ewropea għall-kura tal-2022, il-Kummissjoni nediet – fost affarijiet oħra – sħubija strateġika mal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa fl-2023. Wieħed mill-għanijiet tas-sħubija huwa li tħejji sett ta' għodod biex tappoġġa lill-persuni li jindukraw b'mod informali, li bħalissa qed jitħejja u għandu jkun lest fis-sajf tal-2025.

Fl-2024, kompliet l-implimentazzjoni ta' sħubija ġdida fuq skala kbira għal-LTC skont il-Patt għall-Ħiliet. Imnedija f'April 2023, l-inizjattiva hija impenjata li tħarreġ mill-inqas 60 % tal-forza tax-xogħol tal-LTC (3.8 miljun ħaddiem) kull sena sal-2030. Barra minn hekk, il-Kummissjoni nediet kumitat ġdid ta' djalogu soċjali settorjali għas-servizzi soċjali biex jiddiskuti l-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-pagi fis-settur li għandu rwol importanti biex jiġi indirizzat in-nuqqas ta' ħaddiema fis-settur tal-kura. Il-Kummissjoni tkompli wkoll f'konformità mal-Komunikazzjoni tagħha tal-2023 dwar it-Tisħiħ tad-djalogu soċjali fl-UE biex tippromwovi d-djalogu soċjali fil-livell tal-UE billi tappoġġa l-attivitajiet tal-Kumitat għad-Djalogu Soċjali transindustrijali u l-Kumitati għad-Djalogu Soċjali Settorjali. Bħalissa, madwar nofs l-44 kumitat tad-djalogu soċjali settorjali jinkludu azzjonijiet speċifiċi dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-programm ta' ħidma tagħhom.

Ir-rapport tal-2024 dwar l-Impjiegi u l-Iżviluppi Soċjali fl-Ewropa [93] jipprovdi valutazzjoni tal-konverġenza maż-żmien tal-eżiti tas-suq tax-xogħol u l-attitudnijiet relatati permezz ta' lenti tal-ġeneru. Dan juri li l-involviment tan-nisa fil-kura mhux imħallsa naqas xi ftit (-6 pp) mill-2007. Madankollu, dan it-tnaqqis kien tal-anqas parzjalment dovut għal żieda fid-disponibbiltà tas-servizzi formali tal-indukrar tat-tfal aktar milli minħabba involviment akbar tal-irġiel fir-responsabbiltajiet tal-indukrar. Fl-istess ħin, madankollu, is-sehem tan-nisa li jagħmlu xogħol tad-dar kuljum naqas b'16-il pp filwaqt li dak tal-irġiel żdied b'10 pp. Fl-2022, wieħed minn kull erbat irġiel fl-UE kienu involuti kuljum f'kura mhux imħallsa, u madwar wieħed minn kull tlieta fix-xogħol tad-dar. Għan-nisa, l-ishma kienu ta' 34 % u 63 %, rispettivament.

Id-differenzi bejn il-ġeneri fil-kura mhux imħallsa u fix-xogħol domestiku jvarjaw b'mod konsiderevoli bejn l-Istati Membri. F'diversi pajjiżi, is-sehem tan-nisa involuti ta' kuljum fil-kura mhux imħallsa huwa mill-inqas 15-il pp ogħla mill-irġiel, filwaqt li f'oħrajn ftit li xejn hemm differenza. Għalkemm il-kobor tad-differenzi bejn il-pajjiżi baqa' simili mill-2007, xi evidenza tindika li pajjiżi b'diskrepanzi akbar qed ilaħħqu ma' dawk b'diskrepanzi iżgħar. Id-differenza bejn il-ġeneri fix-xogħol tad-dar tvarja bejn 12 pp u 44 pp bejn il-pajjiżi. Id-distakk ilu jikkonverġi mill-2016, iżda fir-rigward tal-pajjiżi bl-akbar lakuni ma kinux parti minn dan il-proċess.

Dawn id-differenzi jistgħu jkunu bbażati fuq l-istereotipi tas-sessi dwar ir-rwol tan-nisa u l-irġiel fid-dinja tax-xogħol. Dokument dwar "l-attitudnijiet tal-ġeneru lejn il-ħidma madwar l-Istati Membri tal-UE", ippubblikat f'Settembru 2024[94], jipprovdi analiżi dettaljata tal-attitudnijiet tal-ġeneru lejn il-ħidma madwar l-UE[95]. Jiddiskuti wkoll kif tali attitudnijiet jistgħu jaffettwaw id-differenzi bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol u fi ħdan l-unitajiet domestiċi. Id-dokument juri li l-

92 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar l-istrateġija Ewropea għall-kura, COM(2022)440 final.

93 https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2024/

94 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/employment-and-social-developments-europe-egalitarian-traditional-or-neither-gender-attitudes_en

95 Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, Egalitarju, tradizzjonali jew l-ebda wieħed? L-attitudnijiet tal-ġeneru lejn il-ħidma fl-Istati Membri tal-UE, 2024. Disponibbli online.

biċċa l-kbira tan-nies fl-UE jappoġġaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol u fi ħdan l-unitajiet domestiċi. Terz għandhom attitudnijiet imħallta, li għandhom twemmin ugwalitarju f'xi oqsma biss. Fl-aħħar nett, madwar wieħed minn kull għaxra ta' dawk li wieġbu għandhom fehmiet li jappoġġjaw ir-rwoli tradizzjonali tas-sessi bħal li n-nisa għandhom jagħtu prijorità lir-responsabbiltajiet tal-familja tagħhom fuq il-karriera tagħhom jew li għal deċiżjonijiet importanti tal-familja l-irġiel għandu jkollhom l-aħħar kelma. L-istampa globali m'għandhiex toskura varjazzjoni ġeografika konsiderevoli - filwaqt li l-attitudnijiet ugwalitarji huma mifruxa f'xi Stati Membri (b'mod partikolari fil-pajjiżi tat-Tramuntana tal-UE), huma ħafna inqas komuni f'oħrajn.

Wara s-sejħa għal proposti taċ-Ċittadini, l-Ugwaljanza, id-Drittijiet u l-Valuri (CERV) tal-2024 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, mill-196 proposta li waslu, intgħażlu 25 proġett għall-finanzjament. Il-biċċa l-kbira tagħhom (17) se jiffukaw fuq l-indirizzar tal-kawżi ewlenin tad-differenza bejn il-ġeneri fil-kura billi jippromwovu approċċ trasformattiv għall-ġeneru u jisfidaw l-istereotipi marbuta mal-ġeneru. B'mod partikolari, il-proġetti se: (i) jippromwovu prattiki favur il-familja f'kumpaniji li jinkoraġġixxu l-użu tad-drittijiet il-ġodda skont id-Direttiva dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata kemm min-nisa kif ukoll mill-irġiel (pereżempju liv tal-familja), (ii) jipprevjenu u jipproteġu kontra kwalunkwe forma ta' trattament mhux favorevoli u diskriminazzjoni tan-nisa matul u wara t-tqala, inkluż meta jieħdu liv tal-familja u arranġamenti tax-xogħol flessibbli; u (iii) iqajmu kuxjenza dwar il-valur tax-xogħol ta' kura.

It-tmien proġetti magħżula li jifdal, proposti mill-awtoritajiet nazzjonali, se jappoġġaw l-implimentazzjoni tad-Direttiva dwar it-Trasparenza fil-Pagi, speċjalment l-Artikolu 4 tagħha dwar l-iżvilupp ta' gwida, għodod u sensibilizzazzjoni għal sistemi ta' evalwazzjoni u klassifikazzjoni tax-xogħol sensittivi għall-ġeneru. Il-biċċa l-kbira tal-proġetti se jibdew fil-bidu tal-2025 u se jdumu sentejn.

Ewrobarometru reċenti dwar l-isterjotipi tas-sessi jidher li jikkonferma din l-ipoteżi. Hemm bidla pożittiva fl-attitudnijiet lejn l-ugwaljanza bejn is-sessi bi tliet kwarti ta' dawk li wieġbu jaqblu li l-irġiel jibbenefikaw ukoll mill-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel, iżda l-istereotipi tas-sessi jippersistu: madwar 4 minn kull 10 persuni fl-UE jaqblu li l-aktar rwol importanti ta' raġel huwa li jaqla' l-flus (42 %, -1 pp mill-2017) u li l-aktar rwol importanti ta' mara huwa li tieħu ħsieb id-dar u l-familja tagħha (38 %, -6 pp); nofs jaqblu li l-irġiel huma naturalment inqas kompetenti min-nisa biex iwettqu kompiti domestiċi (49 %).

L-indirizzar tad-differenzi bejn il-pagi u l-pensjonijiet tal-irġiel u n-nisa

Għalkemm id-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa ilha tonqos matul l-aħħar għaxar snin, il-livell tagħha għadu ogħla minn 10 % fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi. Fl-2023, id-differenza mhux aġġustata bejn il-ġeneri [96] fil-pagi tal-EU27, ibbażata l-aktar fuq data proviżorja, hija ta' 12,0 % fuq il-medja tal-UE [97] (meta mqabbla ma' 16,0 % fl-2013) u għadha ogħla minn 15 % fl-Estonja, fl-Awstrija, fiċ-Ċekja, fil-Ġermanja, fis-Slovakkja, fl-Ungerija, fil-Latvja u fil-Finlandja. Is-

96 Id-differenza mhux aġġustata bejn il-ġeneri fil-pagi hija definita bħala d-differenza bejn il-qligħ gross medju fis-siegħa tal-impjegati rġiel imħallsa u tal-impjegati nisa mħallsa bħala perċentwal tal-qligħ gross medju fis-siegħa tal-impjegati rġiel imħallsa. L-impjegati kollha li jaħdmu f'kumpaniji b'10 impjegati jew aktar, mingħajr restrizzjonijiet għall-età u s-sigħat maħduma, huma inklużi.

97 Il-GPG jiġi kkomputat abbażi tad-data miġbura kull erba' snin permezz tal-istħarriġ dwar l-Istruttura tal-Qligħ (SES). Fis-snin bejn żewġ ġabriet ta' data, il-GPG jiġu stmati u mbagħad jiġu vvalutati b'mod komparattiv wara rilaxx ġdid tad-data.

sitwazzjoni tvarja b'mod konsiderevoli fost l-Istati Membri, u tvarja minn - 0,9 % fil-Lussemburgu għal 19 % fil-Latvja (Illustrazzjoni 7).

Huwa importanti li wieħed jiftakar li xi drabi differenza baxxa ħafna jew saħansitra negattiva bejn

Figura 7 - Differenza mhux aġġustata bejn il-ġeneri fil-pagi, 2023

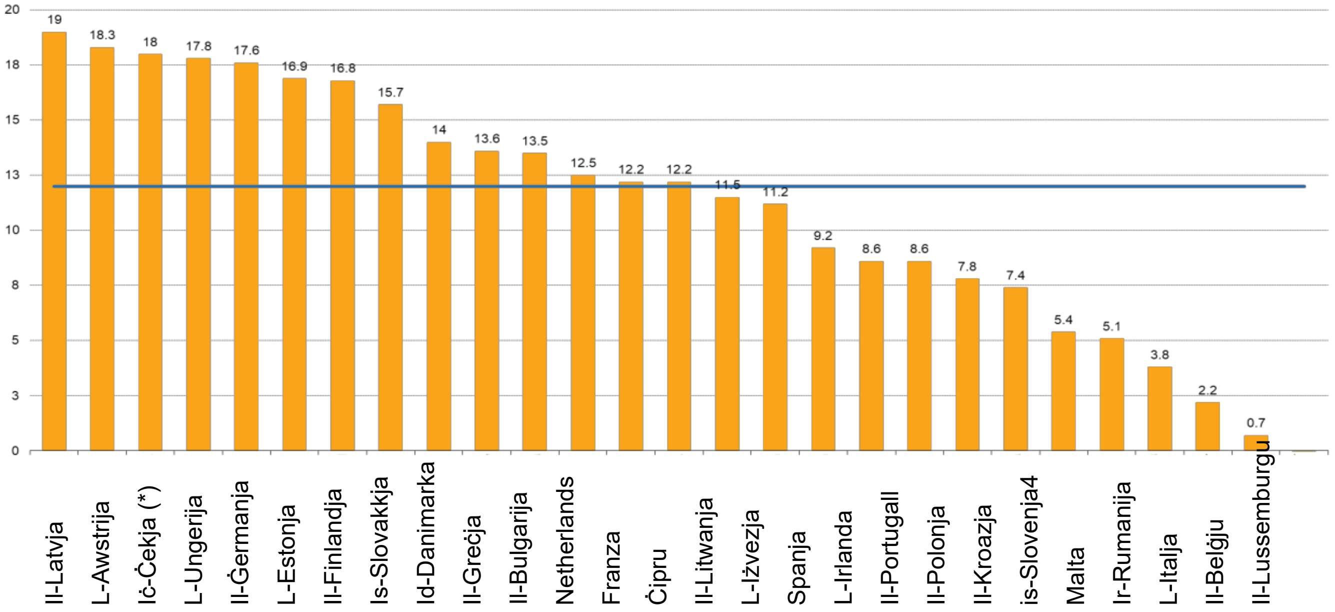

Sors: Eurostat (kodiċi tad-data online: sdg_05_20)

Nota: NACE Rev. 2 B sa S (-O). Id-data hija proviżorja għas-27 pajjiż. (*) Għaċ-Ċekja, id-definizzjoni tvarja; (**) Għar-Rumanija waqfa fis-serje kronoloġika

il-pagi tal-irġiel u n-nisa, jiġifieri sitwazzjoni fejn il-qligħ gross medju fis-siegħa tan-nisa huwa ogħla minn dak tal-irġiel, tista' tkun marbuta ma' preġudizzju fl-għażla personali meta r-rata ta' impjieg tkun ferm aktar baxxa għan-nisa milli għall-irġiel. Fi kliem ieħor, f'xi Stati Membri, huma l-aktar in-nisa b'livelli ta' edukazzjoni komparattivament ogħla u għalhekk b'salarji ogħla, li jinvolvu ruħhom fis-suq tax-xogħol. Huwa importanti wkoll li jitfakkar li d-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi ma tkejjilx id-"diskriminazzjoni bejn il-ġeneri fil-pagi". Fil-forma mhux aġġustata tagħha, hija sempliċiment tkejjel id-differenza bejn il-medja tal-qligħ kollu tal-irġiel u n-nisa, filwaqt li tkopri wkoll id-differenzi li jirriżultaw mis-segregazzjoni settorjali u okkupazzjonali, jiġifieri l-fatt li n-nisa jaħdmu b'mod predominanti f'setturi b'pagi aktar baxxi u huma sottorappreżentati f'pożizzjonijiet maniġerjali (imħallsa aħjar). Riċerka reċenti enfasizzat ukoll li s-segregazzjoni tista' tiddependi dejjem aktar fuq is-separazzjoni fi stabbilimenti, okkupazzjonijiet u impjiegi, jiġifieri l-fatt li n-nisa għandhom it-tendenza li jikkonċentraw eż. f'intrapriżi b'pagi aktar baxxi minħabba li joffru bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja[98]privata.

Kull sena, il-Kummissjoni tfakkar fl-importanza li tiġi eliminata d-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa billi jiġi mmarkat Jum ta' paga ugwali – il-jum li fih is-salarju medju tan-nisa simbolikament ma jibqax jitħallas. Fl-2024, il-Jum għall-Paga Ugwali kien l-istess bħal fl-2023 – il-15 ta' Novembru –, peress li d-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi[99]ma nbidlitx.

98 Ara https://www.nature.com/articles/s41562-022-01470-z.pdf.

99 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/equal-pay-day_en#what-is-the-european-equal-pay-day

F'Ġunju 2024, l-Awstrija nediet l-"Equal Pay Netz"[100] (Network għal Pagi Ugwali) bħala miżura biex tiġġieled id-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi. Huwa kofinanzjat mill-Ministeru Federali għax-Xogħol u l-Ekonomija tal-Awstrija u mill-UE (il-Fond Soċjali Ewropew Plus+). L-għan ta' dan il-proġett huwa li jinħolqu erba' "Reġjuni bi Pagi Ugwali" pilota madwar l-Awstrija: tnejn fis-settur tat-turiżmu u tnejn fis-settur industrijali. F'kull reġjun, huma ppjanati diversi attivitajiet biex jiġu analizzati, indirizzati u diskussi l-ixprunaturi tad-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa mal-partijiet ikkonċernati reġjonali u mal-esperti (internazzjonali). Minbarra dan in-networking reġjonali u l-bini tal-kapaċità, il-ħolqien u l-kondiviżjoni tal-għarfien se jinkisbu permezz ta' relazzjonijiet pubbliċi attivi.

Fl-2024, il-Kummissjoni organizzat żewġ workshops ta' implimentazzjoni dwar id-Direttiva dwar it-Trasparenza fil-Pagi[101] biex tassisti lill-Istati Membri fit-traspożizzjoni tad-Direttiva. Id-Direttiva, li ġiet adottata f'Mejju 2023, għandha l-għan li ssaħħaħ il-prinċipju ta' paga ugwali bejn l-irġiel u n-nisa permezz ta' trasparenza fil-pagi u mekkaniżmi ta' infurzar. Il-Kummissjoni Ewropea ddedikat madwar EUR 4 miljun taħt il-programm CERV[102] għal proġetti mwettqa mill-Istati Membri biex jiżviluppaw: (i) għodod u metodoloġiji għall-impjegaturi Ewropej biex jikkoreġu kwalunkwe differenza mhux ġustifikata bejn il-ġeneri fil-pagi identifikata permezz tal-implimentazzjoni tad-Direttiva u (ii) metodoloġiji biex jiġi vvalutat x'inhu xogħol ta' valur ugwali. Fl-2024 ingħataw tmien proġetti.

Fl-2024, l-Estonja nediet il-"Mera tal-Pagi" - għodda diġitali li tipprovdi statistika dwar id-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi f'organizzazzjonijiet li jużaw data amministrattiva, inklużi l-pagi reali (inklużi l-bonusijiet), id-dati tal-impjieg, l-ammont ta' xogħol, u l-pożizzjoni. Statistics Estonia tikkalkula s-sett ta' indikaturi fuq talba ta' kwalunkwe impjegatur b'mill-inqas tliet impjegati rġiel u tliet nisa, u l-indikaturi huma aċċessibbli biss għall-impjegatur. Peress li d-data amministrattiva Estonjana ma tisseparax il-pagi bażiċi mill-bonusijiet, il-Pay Mirror jirrifletti l-pagi mħallsa attwali aġġustati għall-ammont ta' xogħol, esklużi l-assenzi minħabba inkapaċità jew liv tat-tfal (kumpens mill-Istat). L-indikaturi fl-għodda jinkludu d-differenzi bejn il-ġeneri fil-pagi bbażati fuq il-paga medja u l-paga medjana, il-paga medja u medjana għan-nisa u l-irġiel, id-differenzi bejn il-ġeneri skont l-okkupazzjoni u d-differenzi fil-pagi irregolari.[103]

f'Mejju 2024, ġew adottati żewġ direttivi tal-UE biex jissaħħaħ ir-rwol tal-korpi tal-ugwaljanza. [104]Waħda minn dawn id-Direttivi tistabbilixxi standards vinkolanti għall-korpi tal-ugwaljanza li jittrattaw it-trattament u l-opportunitajiet indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fil-qasam tal-impjiegi u x-xogħol. Dan jirrikjedi li l-Istati Membri jiżguraw li l-korpi tal-ugwaljanza jkunu indipendenti u

100 https://www.equalpaynetz.at/

101 Id-Direttiva (UE) 2023/970 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2023 li ssaħħaħ l-applikazzjoni tal-prinċipju ta' paga ugwali għal xogħol ugwali jew xogħol ta' valur ugwali bejn l-irġiel u n-nisa permezz ta' trasparenza fil-pagi u mekkaniżmi ta' infurzar, ĠU L 132, 17.5.2023, p. 21.

102 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/cerv/wp-call/2024/call-fiche_cerv-2024-ge_en.pdf

103 https://www.mkm.ee/too-ja-vordsed-voimalused/vordsed-voimalused-ja-sooline-vordoiguslikkus/palgapeegel

104 Id-Direttiva tal-Kunsill (UE) 2024/1499 tas-7 ta' Mejju 2024 dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-oriġini razzjali jew etnika tagħhom, it-trattament ugwali fil-qasam tal-impjiegi u x-xogħol bejn il-persuni irrispettivament mir-reliġjon jew it-twemmin, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali tagħhom, it-trattament ugwali bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' sigurtà soċjali u fl-aċċess għal prodotti u servizzi u l-provvista tagħhom, ĠU L 2024/1499, 29.5.2024 u d-Direttiva (UE) 2024/1500 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali u l-opportunitajiet indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol, u li temenda d-Direttiva 2006/54/KE u d-Direttiva 2010/41/UE, ĠU L 2024/1500, 29.05.2024.

jkollhom biżżejjed riżorsi u setgħat biex iwettqu l-mandat tagħhom. [105] Biex tappoġġa l-proċess ta' traspożizzjoni, il-Kummissjoni waqqfet grupp ta' esperti dwar l-implimentazzjoni tal-liġi tal-UE dwar l-ugwaljanza, magħmul minn rappreżentanti tal-Istati Membri u Equinet – umbrella Ewropea tal-korpi tal-ugwaljanza – bil-FRA u l-EIGE bħala osservaturi. Il-grupp abbozza għadd ta' dokumenti ta' gwida, u waqqaf spazju online wiki għall-iskambju dwar id-Direttivi. Il-grupp se jassisti wkoll lill-Kummissjoni fit-tħejjija bikrija tal-att ta' implimentazzjoni li jistabbilixxi l-lista komuni ta' indikaturi.

Wara l-irtirar, id-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa tissarraf f'differenza fid-dħul fix-xjuħija. Id-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet qed tonqos minn 33,9 % fl-2010 għal 27,6 % fl-2020, anke minħabba t-trasferiment aktar baxx tal-pensjonijiet tan-nisa mill-komputazzjoni. Madankollu, id-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet kienet għadha ta' 25,4 % fl-2023. [106] Fi kliem ieħor, fl-2023 in-nisa ta' bejn il-65 u d-79 sena rċevew pensjoni grossa li bħala medja kienet kwart inqas minn dik tal-irġiel fl-istess grupp ta' età. Il-firxa ta' din id-diskrepanza tvarja b'mod konsiderevoli fost il-pajjiżi tal-UE, u tvarja minn 43.9 % f'Malta, 39.9 % fin-Netherlands u 36.4 % fil-Lussemburgu għal 4 % fis-Slovenja, 4.6 % fid-Danimarka u 5.8 % fl-Estonja. Minbarra t-tnaqqis fl-impjiegi u fil-pagi, il-waqfiet fil-karriera huma wkoll fattur ewlieni li jikkontribwixxi għad-differenza bejn il-pensjonijiet tan-nisa u tal-irġiel. Fl-aħħar nett, livell aktar baxx ta' litteriżmu finanzjarju jista' jxekkel l-ippjanar tal-irtirar tan-nisa, filwaqt li jitlob miżuri ta' edukazzjoni finanzjarja u trasparenza tal-pensjonijiet. Fl-istess ħin, id-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet fost il-ħaddiema rtirati ta' +65 sena u aktar li huma f'riskju ta' faqar żdiedet minn 3,1 pp fl-2010 għal 3,6 fl-2015 u 3,7 fl-2023. [107]

Ir-rapport dwar l-adegwatezza tal-pensjonijiet jiġi prodott kull tliet snin mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u mill-Kummissjoni Ewropea. L-aħħar edizzjoni tar-rapport, ippubblikata f'Ġunju 2024, fiha kapitolu tematiku dwar l-inugwaljanzi fix-xjuħija, u tagħti enfasi partikolari lid-dimensjoni tal-ġeneru, inkluża d-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet u d-differenza bejn il-ġeneri fil-kopertura tal-pensjonijiet. [108] Dan juri li, marbuta mal-fatt li l-pensjonijiet tax-xjuħija jgħoddu bħala medja għal erbgħa minn kull ħamsa tal-introjtu totali fix-xjuħija, in-nisa akbar fl-età għadhom aktar esposti għar-riskji tal-faqar mill-irġiel akbar fl-età fl-Istati Membri kollha. Li wieħed ikun waħdu fix-xjuħija jġib miegħu riskju ogħla ta' faqar għan-nisa milli għall-irġiel. Fl-2023, aktar minn mara waħda minn kull ħamsa ta' 75 sena u aktar kienu f'riskju ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali fl-UE.

Il-gvern Finlandiż, flimkien mal-organizzazzjonijiet ċentrali tas-suq tax-xogħol, ilu mill-2006 jimplimenta programmi ta' pagi ugwali biex inaqqas id-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa. L-objettiv tal-aħħar programm huwa li titnaqqas id-differenza fil-pagi għal mill-inqas 14,5 % fl-2024-2027. Il-miżuri jiffukaw fuq is-sistemi tal-pagi u s-sensibilizzazzjoni dwar il-pagi, l-ippjanar tal-ugwaljanza fuq il-postijiet tax-xogħol, iż-żarmar tad-diviżjoni tax-xogħol ibbażata fuq il-ġeneru, u r-rikonċiljazzjoni tax-xogħol u l-ħajja tal-familja. Minħabba bidliet fl-ambjent operattiv, il-

105 Il-Kummissjoni timmonitorja wkoll l-iżviluppi relatati mal-indipendenza u l-funzjonament tal-korpi tal-ugwaljanza fil-kuntest tar-Rapport annwali tagħha dwar l-Istat tad-Dritt.

106 Differenza fil-pensjonijiet bejn is-sessi skont il-grupp tal-età [ilc_pnp13__custom_8619195].

107 Eurostat, Ir-rata tar-riskju tal-faqar skont is-soll tal-faqar u l-aktar attività frekwenti fis-sena preċedenti [ilc_li04__custom_15156745].

108 F'Ġunju 2023, il-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur adotta Konklużjonijiet tal-Kunsill dwar l-adegwatezza tal-pensjonijiet għall-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u l-Kummissjoni biex jiżviluppaw aktar l-analiżi dwar id-differenzi bejn il-ġeneri fix-xjuħija u biex jiżviluppaw indikaturi affidabbli u aġġornati għall-monitoraġġ tad-differenzi bejn il-ġeneri fil-benefiċċji tal-pensjoni u l-kopertura tal-pensjoni. Ara ilc_pnp14.

programm jinkludi diskussjonijiet bejn it-trade unions tas-settur privat dwar il-parteċipazzjoni possibbli tagħhom fi programmi ta' paga ugwali. [109]

F'Lulju 2024, il-Kummissjoni ppubblikat studju li jappoġġa l-monitoraġġ tal-krediti tal-kura fl-iskemi tal-pensjonijiet okkupazzjonali. L-istudju jħares lejn kif il-perjodi ta' kura (għat-tfal u l-kura fit-tul) jiġu ttrattati fi skemi tal-pensjoni okkupazzjonali ffinanzjati bis-sħiħ u jekk jiġux ipprovduti xi krediti tal-kura. [110]

Il-kisba ta' parteċipazzjoni ugwali f'setturi differenti tal-ekonomija

Is-segregazzjoni settorjali hija waħda mir-raġunijiet wara d-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa. In-nisa għandhom it-tendenza li jkunu rrappreżentati żżejjed f'setturi b'paga medja aktar baxxa, spiss minħabba li l-impjiegi f'dawn is-setturi huma sottovalutati u meqjusa bħala "impjieg tan-nisa", bħall-kura u l-edukazzjoni. Kif enfasizzat ukoll fl-istrateġija Ewropea għall-kura, dawn huma wkoll setturi li fihom in-nuqqas ta' ħaddiema qed isir dejjem aktar prominenti u x'aktarx li jiżdied mat-tixjiħ tal-popolazzjoni, speċjalment fiż-żoni rurali. Paga baxxa tista' tkun marbuta wkoll ma' sterjotipi tal-ġeneru li jassimilaw il-ħiliet personali meħtieġa għall-kura – bħall-komunikazzjoni, l-empatija jew il-kooperazzjoni – ma' ħiliet li jiġu b'mod naturali għan-nisa u li mhumiex rikonoxxuti kif xieraq fil-valur ekonomiku ta' xogħolhom.

Is-segregazzjoni tas-sessi fis-suq tax-xogħol tikkontribwixxi għal nuqqasijiet billi tnaqqas l-effiċjenza tal-allokazzjoni tal-provvista tax-xogħol. In-nuqqas ta' ħaddiema huwa evidenti f'okkupazzjonijiet u f'setturi fejn l-irġiel jammontaw għall-maġġoranza tal-ħaddiema (eż. okkupazzjonijiet STEM, fejn l-irġiel jirrappreżentaw 80 % tal-ħaddiema), kif ukoll f'xi impjiegi fejn in-nisa jinkludu l-maġġoranza tal-ħaddiema (eż. okkupazzjonijiet fil-qasam tal-kura tas-saħħa, fejn in-nisa jirrappreżentaw 80 % tal-ħaddiema). Is-segregazzjoni persistenti tal-ġeneri tnaqqas il-grupp ta' persuni disponibbli biex jimtlew postijiet tax-xogħol battala ġodda, u b'hekk taggrava d-diffikultajiet biex jinstabu ħaddiema, speċjalment fi żminijiet ta' domanda li qed tiżdied. Il-miżuri mmirati lejn it-tnaqqis tas-segregazzjoni tal-ġeneri joffru opportunitajiet importanti biex jiġi żgurat li ż-żieda fil-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol ittaffi n-nuqqas ta' ħaddiema. Bħalissa, in-nisa x'aktarx li ma jimxux 'il quddiem f'postijiet tax-xogħol battala li diffiċli jimtlew f'okkupazzjonijiet iddominati mill-irġiel. Fl-istess ħin, id-dipendenza kważi esklużiva fuq ix-xogħol tan-nisa ma tiġġenerax provvista suffiċjenti ta' ħaddiema biex tissodisfa d-domanda għal servizzi speċifiċi bħall-infermerija, il-kura personali, jew it-tindif. It-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u tal-paga f'dawn l-impjiegi x'aktarx li jkollu rwol importanti biex jattira ħaddiema addizzjonali.

Id-Direttiva (UE) 2022/2041 tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar pagi minimi adegwati [111] daħlet fis-seħħ fil-15 ta' Novembru 2024. Dan jirrikjedi li l-Istati Membri kollha jistabbilixxu qafas biex jiżguraw l-adegwatezza tal-pagi minimi statutorji, jippromwovu n-negozjar kollettiv dwar l-iffissar tal-pagi, u jtejbu l-aċċess effettiv tal-ħaddiema għall-protezzjoni tal-paga minima fl-UE. [112] Wieħed mill-effetti

109 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165735 u https://stm.fi/en/gender-equality/equal-pay.

110 Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, *Study supporting the monitoring of care credits in occupational pension schemes (Studju li jappoġġa l-monitoraġġ tal-krediti tal-kura fl-iskemi tal-pensjonijiet okkupazzjonali)*, 2024. Disponibbli online.

111 Id-Direttiva (UE) 2022/2041 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar pagi minimi adegwati fl-Unjoni Ewropea, ĠU L 275, 25.10.2022, p. 33.

112 Id-Danimarka kkontestat id-Direttiva quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea. Kawża C-19/23 tal-QĠUE.Fl-14 ta' Jannar 2025, l-Avukat Ġenerali rrakkomanda li d-Direttiva tiġi ddikjarata nulla u bla effett fl-intier tagħha minħabba li taqbeż il-kompetenzi tal-UE f'dan il-qasam. Id-deċiżjoni tal-Qorti nnifisha għadha pendenti.

tal-adegwatezza tal-pagi se jkun li titnaqqas id-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa. Fil-fatt, l-Artikolu 5(1) tad-Direttiva jsemmi t-tnaqqis tad-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa bħala għan sottostanti tal-istabbiliment ta' proċeduri għall-iffissar u l-aġġornament ta' pagi minimi statutorji adegwati.

Il-Kummissjoni ressqet għadd ta' inizjattivi settorjali biex tappoġġa l-parteċipazzjoni ugwali fis-suq tax-xogħol. Speċjalment fis-settur tal-ICT, hemm distakk serju u persistenti bejn il-ġeneri li għandu impatt fuq kif jitfasslu u jintużaw is-soluzzjonijiet diġitali. Fl-2023, 80.6 % tal-ispeċjalisti tal-ICT fl-UE kienu rġiel[113]. Għalhekk, l-istimolu ta' aktar nisa biex isiru speċjalisti tal-ICT huwa essenzjali biex jiġi indirizzat in-nuqqas ta' speċjalisti tal-ICT u biex tinbena Ewropa diġitali inklużiva u kompetittiva. Fil-livell tal-UE, il-Programm ta' Politika tal-2030 dwar id-Deċennju Diġitali jistabbilixxi l-mira ambizzjuża li aktar milli jirdoppja l-għadd ta' professjonisti tal-ICT minn 9 miljun għal 20 miljun filwaqt li jippromwovi l-aċċess tan-nisa għal dan il-qasam u jżid l-għadd ta' gradwati fl-ICT.

Hemm ukoll sottorappreżentanza notevoli tan-nisa f'setturi ta' valur intanġibbli, bħal fid-disinn. Studju reċenti tal-EUIPO dwar in-Nisa fid-Disinn jenfasizza d-differenza persistenti bejn il-ġeneri fl-industrija tad-disinn tal-UE, fejn 24 % biss tad-disinjaturi huma nisa. [114]Juri wkoll disparità sinifikanti fil-pagi, bid-disinjaturi nisa jaqilgħu 12.8 % inqas mill-kontropartijiet irġiel tagħhom. Din is-sottorappreżentanza testendi għad-disinji Komunitarji rreġistrati, fejn 21 % biss tal-infilzar minn sidien ibbażati fl-UE fl-2022 kienu jinkludu mill-inqas disinjatur mara waħda. Globalment, l-istatistika tad-WIPO turi li fl-2022 in-nisa kienu jirrappreżentaw biss 21 % tad-disinjaturi elenkati fl-applikazzjonijiet tad-disinn industrijali. [115]Filwaqt li din iċ-ċifra rduppjat mill-2001, il-WIPO tistma li, bir-rata attwali, il-parità bejn il-ġeneri mhux se tintlaħaq qabel l-2099. Jeżisti żbilanċ simili bejn is-sessi fil-qasam tal-privattivi. Studju tal-Uffiċċju Ewropew tal-Privattivi (UEP) tal-2022 sab li inqas minn wieħed minn kull seba' inventuri fl-Ewropa kienu nisa, minkejja xi progress maż-żmien. [116]Fil-qasam tal-indikazzjonijiet ġeografiċi, l-istudji jenfasizzaw l-involviment tan-nisa fil-fażi tal-produzzjoni ta' ċerti indikazzjonijiet ġeografiċi mhux agrikoli, b'mod partikolari f'setturi bħall-bizzilla, ir-rakkmu, it-tapizzerija, il-ħġieġ, iċ-ċeramika, u l-prodotti tas-suf, b'xi prodotti li għandhom aktar minn 81 % ħaddiema nisa. [117]Madankollu, f'setturi aktar fiżikament eżiġenti bħall-produzzjoni tal-ġebel u tal-irħam, l-armi tan-nar, is-skieken, in-nisa huma sottorappreżentati, u jinkludu biss madwar 20 % tal-forza tax-xogħol, [118] li jindika lok għal titjib fil-parità bejn il-ġeneri f'setturi differenti tal-IĠ mhux agrikoli. Barra minn hekk, in-nisa fil-professjonijiet tal-proprjetà intellettwali jiffaċċjaw sfidi sinifikanti. Studju tal-2017 għall-Parlament Ewropew sab li l-ugwaljanza sħiħa bejn is-sessi fil-professjoni legali għadha eluživa. [119]Id-disparità hija partikolarment evidenti fil-progressjoni tal-karriera, b'ħafna inqas nisa fi rwoli superjuri meta mqabbla ma' pożizzjonijiet ta' livell ta' dħul fid-ditti legali, fil-ġudikatura, u f'fergħat oħra tal-qasam legali. Din hija r-raġuni għaliex, il-Kummissjoni appoġġat għanijiet speċifiċi relatati mal-ġeneru fil-Pjan Strateġiku tal-EUIPO għall-2030. [120] L-EUIPO se jaħdem mhux biss biex jikseb parità bejn il-ġeneri fl-operazzjonijiet tiegħu stess, iżda wkoll għal raġunijiet ta' żbilanċi bejn il-

113 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_specialists_in_employment
114 https://www.euipo.europa.eu/en/news/women-designers-underrepresented-and-paid-less-in-the-eu-study-reveals
115 https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2023/article_0004.html
116 https://www.epo.org/en/news-events/news/fewer-1-7-inventors-europe-are-women
117 https://ec.europa.eu/docsroom/documents/14897
118 Idem.
119 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596804/IPOL_STU(2017)596804_EN.pdf
120 https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/about_euipo/strategic_plan/strategic-plan-2030_en.pdf

ġeneri fil-proprjetà intellettwali u biex jiżviluppa programmi fil-mira biex tiżdied il-parteċipazzjoni ta' gruppi sottorappreżentati fis-sistema tal-proprjetà intellettwali fl-Ewropa.

Il-Programm Ewropa Diġitali issa jinkludi WIDCON[121], azzjoni speċifika ta' koordinazzjoni u appoġġ biex jiġi stabbilit network ta' għarfien espert u komunità ta' partijiet ikkonċernati biex jiġu identifikati prattiki tajbin u tiġi promossa l-parteċipazzjoni tan-nisa fl-ICT madwar l-UE. Biex tgħin lill-Istati Membri jagħmlu progress lejn il-mira tad-Deċennju Diġitali, l-azzjoni se tipproduċi diversi eżiti: (i) rapport li jidentifika l-ostakli ewlenin għall-bniet u n-nisa fl-għażla li jistudjaw jew jaħdmu fil-qasam tal-ICT u li jistabbilixxi miżuri possibbli biex jiżdied l-għadd ta' nisa fl-ICT; (ii) ħarsa ġenerali lejn l-istrateġiji u l-miżuri nazzjonali u reġjonali rilevanti; u (iii) forum biex jirrapporta dwar il-progress u jiddiskuti inizjattivi ta' suċċess u promettenti biex ikun hemm aktar nisa fl-ICT.

Taħt il-Programm Ewropa Diġitali, il-finanzjament ikompli għall-ġimgħa tal-kodiċi tal-UE, inizjattiva fil-livell lokali mnedija fl-2013. Il-ġimgħa tal-kodiċi tal-UE għandha l-għan li xxerred il-ħsieb komputazzjonali u l-ikkowdjar lil kemm jista' jkun nies, kif ukoll li tagħti spinta lill-iżvilupp tal-ħiliet diġitali minn età bikrija, b'mod partikolari tal-bniet, biex tħeġġiġhom isegwu studji fid-dixxiplini STEM u jibdew karriera fl-ICT [122] peress li n-nisa jieħdu terz biss tal-gradwati STEM [123] u waħda minn kull ħames nisa hija speċjalizzata fl-ICT.

Inizjattivi rilevanti oħra tal-Kummissjoni jinkludu: il-programm tal-EIC dwar it-tmexxija tan-nisa, l-azzjoni preparatorja dwar avvenimenti ta' diskrepanza fl-investiment bejn il-ġeneri madwar l-UE, l-iskema Women TechEU (ara wkoll il-Kapitolu 3)[124], u l-Forum dwar in-Nisa u l-Bniet fi STEM (ara l-Kapitolu 4 għal aktar dettalji).

Bħala parti mill-Pjan ta' Azzjoni għall-Edukazzjoni Diġitali, il-Kummissjoni kompliet tappoġġa l-proġett Girls Go Circular, [125] programm ta' tagħlim online bla ħlas u l-ESTEAM Fests. [126]Fl-2024. Girls Go Circular ħarrġet il-kompetenzi diġitali u intraprenditorjali ta' 15 000 tifla bejn l-14 u d-19-il sena madwar l-Ewropa. L-ESTEAM Fests iffokaw fuq il-bini tal-fiduċja tal-parteċipanti, filwaqt li tejbu l-kompetenzi diġitali u intraprenditorjali tagħhom. Dawn ġew estiżi għal sena addizzjonali (2025) biex ikollhom aktar żmien biex jiżviluppaw u jniedu l-gwida finali tal-ESTEAM u jorganizzaw żewġ Festi tal-Bniet addizzjonali. Mill-2022, 22 fest ESTEAM laħqu 1 898 mara u tifla fi 13-il pajjiż. Online, 2.149 bniet u nisa ntlaħqu minn 38 pajjiż.

Rapport tal-2024 dwar id-differenza bejn il-ġeneri fl-edukazzjoni STEM [127] jikkonsolida s-sejbiet attwali tar-riċerka, l-analiżijiet tal-politika u l-aħjar prattiki fir-rigward tad-disparitajiet bejn il-ġeneri fl-edukazzjoni tax-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika (STEM). Ir-rapport jenfasizza n-natura multidimensjonali tad-differenza bejn il-ġeneri fl-edukazzjoni u l-karrieri STEM u jappella għal approċċ f'diversi livelli li jinkludi riformi edukattivi, interventi ta' politika, bidliet fl-attitudnijiet tas-soċjetà u mekkaniżmi ta' appoġġ immirati biex jitnaqqas dan id-distakk b'mod effettiv. L-indirizzar tad-disparità bejn il-ġeneri fi STEM mhuwiex biss kwistjoni ta' ekwità edukattiva iżda wkoll kwistjoni ta' tħassib ekonomiku u soċjetali kritiku, minħabba l-importanza dejjem akbar tal-oqsma STEM fin-navigazzjoni tad-dinja moderna, fl-ixprunar tal-innovazzjoni, u fl-indirizzar tal-isfidi globali.

121 https://bdva.eu/news/widcon-women-in-digital-project-kick-off/
122 Speċjalisti impjegati tal-ICT skont is-sess [isoc_sks_itsps]
123 https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240308-2
124 https://eismea.ec.europa.eu/programmes/european-innovation-ecosystems/women-techeu_en
125 https://eit-girlsgocircular.eu/
126 https://eismea.ec.europa.eu/esteam-fests-and-communities-girls-and-women_en
127 https://education.ec.europa.eu/eu/news/new-report-addresses-the-gender-gap-in-stem-education-across-educational-levels

L-Azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie (MSCA), il-programm emblematiku tal-UE għat-taħriġ, il-ħiliet, il-mobbiltà u l-iżvilupp tal-karriera tar-riċerkaturi fl-istadji kollha tal-karrieri tagħhom, komplew jinkoraġġixxu l-ugwaljanza fit-timijiet ta' riċerka permezz ta' approċċ favorevoli għall-ġeneru u inklużiv li jagħti attenzjoni lill-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-livelli kollha u komplew jinkludu dispożizzjonijiet dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata biex jinkoraġġixxu parteċipazzjoni akbar tan-nisa fir-riċerka u l-innovazzjoni. L-MSCA komplew jagħtu importanza kbira lill-promozzjoni ta' mudelli eżemplari nisa, inklużi superviżuri, koordinaturi u fellows pendenti tal-MSCA li jispiraw lill-bniet u lin-nisa madwar id-dinja kollha biex jipparteċipaw fix-xjenza. Fl-2024, l-avvenimenti organizzati taħt l-MSCA, l-"Iljieli tar-Riċerkaturi Ewropej", ir-"Riċerkaturi fl-Iskejjel" u x-"Xjenza hija tal-għaġeb!", taw importanza kbira lill-promozzjoni ta' mudelli eżemplari femminili li jispiraw lill-bniet jipparteċipaw fix-xjenza u r-riċerka. Fl-2024, il-Prof. Rana Sanyal, alumnus tal-MSCA, kienet ir-rebbieħa tal-Premju Ewropew tal-2024 għall-Innovaturi Nisa.

Skont iż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar [128] karrieri attraenti u sostenibbli fl-edukazzjoni għolja , adottata f'Novembru 2024, tinkludi data u rakkomandazzjonijiet dwar il-promozzjoni tad-diversità, l-inklużjoni u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-karrieri akkademiċi.

Is-sejħa għal proposti tal-Erasmus+ tal-2024 għall-esperimentazzjoni tal-politika Ewropea qed tappoġġa proġetti li qed jiżviluppaw modi biex jingħelbu l-ostakli li jipprevjenu lill-bniet u lin-nisa milli jipparteċipaw fl-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali u milli jsegwu karriera fis-settur tat-teknoloġija ekoloġika/b'emissjonijiet żero netti, permezz ta' kampanji, programmi ta' mentoraġġ, gwida għall-karriera [129] u mudelli eżemplari fost azzjonijiet oħra.

Il-Kummissjoni kkoordinat u kkopresediet it-Task Force tat-Talent għat-Tkabbir [130] bħala parti mill-kooperazzjoni tal-Kunsill tal-Kummerċ u t-Teknoloġija bejn l-UE u l-Istati [131] Uniti. It-task force aġixxiet bħala pjattaforma għall-kondiviżjoni tal-politiki, l-għodod u d-data dwar l-iżvilupp tal-ħiliet fiż-żewġ reġjuni biex tixpruna l-iżvilupp tat-talent u l-ħiliet meħtieġa għat-teknoloġiji emerġenti u eżistenti. Wieħed mill-erba' flussi ta' ħidma ffoka fuq is-suġġett li n-nisa, iż-żgħażagħ u gruppi oħra sottorappreżentati jiġu attirati lejn impjiegi teknoloġiċi. [132] It-task force kkonkludiet il-ħidma tagħha fl-4 ta' April 2024.

Is-sejħiet għal proposti taħt il-linji baġitarji ddedikati għad-djalogu soċjali fihom kundizzjoni ġenerali li l-attivitajiet iffinanzjati minnhom għandhom jagħtu attenzjoni adegwata lill-ugwaljanza bejn il-ġeneri u jevitaw id-diskriminazzjoni. Fl-2024, tnedew żewġ sejħiet: waħda dwar l-appoġġ għad-djalogu soċjali, u waħda dwar il-miżuri ta' informazzjoni u taħriġ għall-organizzazzjonijiet tal-ħaddiema. Bis-saħħa ta' dawn is-sejħiet, li huma sejħiet annwali, il-Kummissjoni tiffinanzja diversi proġetti ddedikati għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Xi wħud minnhom huma speċifiċi għas-settur (il-kummerċ, l-implimentazzjoni tal-ftehim tas-sħab soċjali dwar in-nisa fis-settur ferrovjarju, tal-kura, postali). Oħrajn għandhom dimensjoni transsettorjali, u tipikament jippermettu lis-sħab

128 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2024 dwar karrieri attraenti u sostenibbli fl-edukazzjoni għolja, C/2024/7282.

129 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/erasmus/wp-call/2024/call-fiche_erasmus-edu-2024-pol-exp_en.pdf

130 https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/skills-and-qualifications/working-together/eu-us-talent-growth-task-force_en

131 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-us-trade-and-technology-council_en

132 Ir-rapport tal-attività tal-fluss ta' ħidma u d-dokument analitiku ddedikat mill-OECD dwar dan is-suġġett, inklużi r-rakkomandazzjonijiet u l-aħjar prattiki miġbura permezz ta' stħarriġ u workshop ta' tagħlim bejn il-pari, jistgħu jinstabu hawnhekk.

soċjali nazzjonali u fil-livell tal-UE jikkondividu rakkomandazzjonijiet ta' politika u prattika tajba dwar dimensjonijiet rilevanti tal-ugwaljanza, bħad-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi u t-trasparenza fil-pagi. Xi proġetti għandhom impatt qawwi fuq il-ġeneru peress li jiffukaw fuq il-kapaċità tas-sħab soċjali f'setturi b'forza tax-xogħol fil-biċċa l-kbira femminili (eż. il-kura, l-infermerija).

Fl-aħħar nett, bl-appoġġ tal-programm CERV permezz tal-Akkademja tal-Liġi Ewropea, ġew organizzati sitt seminars biex jitħarrġu l-imħallfin u l-prattikanti legali dwar il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, f'kooperazzjoni mal-Kummissjoni Ewropea. Fl-2024, aktar minn 300 akkademiku, imħallef u ġuristi ġew imħarrġa matul dawn is-seminars, li saru wkoll b'lingwi oħra għajr l-Ingliż (l-aktar ta' spiss bil-lingwi nazzjonali tal-pajjiżi kkonċernati). Is-seminars saru fi Praga, Kopenħagen, Sofija, Lisbona, Pariġi u Trier. Dawn kellhom l-għan li jgħammru lill-parteċipanti b'għarfien sod tal-aspetti essenzjali tal-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-interpretazzjoni tagħha mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea. Dawn kienu jinkludu sessjonijiet ta' ħidma biex jiġu diskussi każijiet prattiċi fi gruppi ta' ħidma biex il-parteċipanti jkunu jistgħu jiffamiljarizzaw ruħhom aħjar mal-aspetti prattiċi tal-applikazzjoni tal-liġi tal-UE dwar l-ugwaljanza.

Qtugħ ta' rjus bl-istess mod minn soċjetà b'saħħitha

Fl-2024, sar xi progress biex tiġi avvanzata t-tmexxija tan-nisa, iżda din għadha limitata u għadha mhijiex sostenibbli. Dan iseħħ minkejja d-disparità dejjem tikber bejn is-sessi fil-kisba tal-edukazzjoni terzjarja għan-nisa li issa hija 10.9 p.p. ogħla milli għall-irġiel[133].

Kif muri mid-data tal-Indiċi tal-EIGE tal-2024, kien hemm avvanzi għan-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet, iżda l-kisba tal-parità bejn il-ġeneri fit-teħid tad-deċiżjonijiet għadha għan imbiegħed. Il-parteċipazzjoni tan-nisa fis-setturi kollha tal-ħajja pubblika – speċjalment fil-politika, fil-ġurnaliżmu, u fis-soċjetà ċivili – qed tħabbat wiċċha ma' vjolenza u mibegħda aktar b'saħħithom, b'mod partikolari online.

In-nisa fit-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi

L-Ewrobarometru tal-2024 juri li l-biċċa l-kbira tal-Ewropej jirrifjutaw l-isterjotipi dwar l-attitudnijiet u l-kapaċitajiet tan-nisa u l-irġiel f'pożizzjonijiet ta' tmexxija. Huma, pereżempju, jaqblu (55 %) li huma meħtieġa miżuri temporanji (eż. kwoti) biex tingħeleb is-sottorappreżentanza eżistenti tan-nisa fil-politika, u jaħsbu li l-fatt li jkun hemm aktar nisa fil-politika jwassal għal deċiżjonijiet ta' politika aħjar. Madankollu, aktar minn wieħed minn kull ħamsa għad għandu fehmiet sterjotipiċi bħal li n-nisa mhumiex ambizzjużi biżżejjed biex jiksbu l-ogħla pożizzjonijiet f'organizzazzjoni [134] u li "l-irġiel jagħmlu mexxejja aħjar min-nisa". Hemm ukoll polarizzazzjoni skont l-età, li hija akbar għaż-żgħażagħ: id-differenza fir-rati ta' qbil bejn in-nisa u l-irġiel ta' bejn il-15 u l-24 sena hija ta' terz akbar milli għall-gruppi ta' età akbar. [135] Għad-dikjarazzjoni "in-nisa huma emozzjonali wisq biex ikunu mexxejja tajbin" id-distakk fil-ftehim bejn in-nisa u l-irġiel żgħażagħ huwa darbtejn akbar minn dak bejn in-nisa u l-irġiel [136] akbar fl-età. Dan juri li hemm polarizzazzjoni akbar tal-fehmiet bejn in-nisa u l-irġiel fost dawk bejn il-15 u l-24 sena milli fost il-gruppi ta' età akbar.

Wara l-elezzjonijiet ta' Ġunju 2024, 277 mara (38.5 %) u 441 raġel (61.3 %) ħadu s-siġġijiet tagħhom fil-Parlament Ewropew il-ġdid f'Lulju 2024[137]. Għall-ewwel darba minn meta ġew introdotti l-elezzjonijiet diretti għall-Parlament Ewropew fl-1979, il-proporzjon ta' Membri nisa tal-Parlament Ewropew (MEPs) naqas meta mqabbel mas-sitwazzjoni eżatt qabel l-elezzjoni f'April 2024 (39,7 %) u meta mqabbel mas-sitwazzjoni eżatt wara l-elezzjoni Ewropea tal-2019 (40,7 %). [138] Mil-lat pożittiv, il-Membri tal-PE li għadhom kif ġew eletti reġgħu eleġġew żewġ nisa, is-Sa Metsola bħala President tal-Parlament u s-Sa Von der Leyen bħala President tal-Kummissjoni Ewropea. [139]

133 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_statistics#Highlights

134 F'21 pajjiż, aktar minn nofs jaqblu li l-fatt li jkun hemm aktar nisa fil-politika jwassal għal deċiżjonijiet ta' politika aħjar, bl-ogħla numri jinsabu fil-Portugall (83 %), fil-Greċja (79 %) u fl-Italja (78 %).

135 Diskrepanza ta' 18 pp fost dawk li għandhom bejn il-15 u l-24 sena, meta mqabbla ma' 11 sa 12-il pp fost dawk li għandhom aktar minn 25 sena.

136 Diskrepanza ta' 13 pp fost dawk li għandhom bejn 15 u 24 sena, meta mqabbla ma' 6 sa 9 pp fost dawk li għandhom 25 sena jew aktar; ara https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2974.

137 https://results.elections.europa.eu/en/mep-gender-balance/2024-2029/. Persuna waħda ġiet irreġistrata b'ġeneru "ieħor".

138 Ir-rappreżentanza femminili naqset għal 39.4 % wara li l-Membri tal-PE tar-Renju Unit telqu mill-Parlament f'Marzu 2020.

139 https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/data-talks/despite-hopes-progress-european-parliament-elections-led-decline-womens-representation

Fl-isfond tal-elezzjonijiet tal-2024 għall-Parlament Ewropew u elezzjonijiet oħra fil-livell nazzjonali u lokali, l-Istati Membri ddiskutew il-parteċipazzjoni politika tan-nisa fil-qafas tan-network Ewropew ta' kooperazzjoni dwar l-elezzjonijiet. B'mod partikolari, l-Istati Membri rrappurtaw dwar il-parteċipazzjoni tan-nisa li joħorġu bħala kandidati. Huma pprovdew ukoll feedback dwar il-miżuri meħuda biex jappoġġaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-aċċess għall-elezzjonijiet u l-parteċipazzjoni fihom, bħala segwitu għar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tal-2023 dwar proċessi elettorali inklużivi u reżiljenti. [140] Id-diskussjonijiet koprew ukoll is-sitwazzjoni tal-parteċipazzjoni politika tal-popolazzjoni Rom u speċjalment in-nisa Rom, u s-sikurezza tal-kandidati.

S'issa, 11-il Stat Membru adottaw kwoti leġiżlattivi tal-ġeneru applikabbli għal-listi ta' kandidati għall-elezzjonijiet [141] nazzjonali . Mill-11-il pajjiż, 10 kellhom ukoll kwoti leġiżlattivi applikabbli għall-elezzjonijiet Ewropej. Il-biċċa l-kbira minn dawn il-kwoti jistabbilixxu kwota minima għal kull ġeneru (35 %-59 %) fil-lista tal-kandidati. Xi liġijiet jinkludu dispożizzjonijiet speċifiċi bħal "zipped lists" fejn l-irġiel u n-nisa jridu jalternaw jew jikklassifikaw kull ċertu numru ta' pożizzjonijiet. Malta għandha mekkaniżmu ta' "korrezzjoni tal-ġeneru" li awtomatikament jalloka sa 12-il siġġu addizzjonali lill-ġeneru sottorappreżentat jekk jiġi elett inqas minn 40 % ta' kull ġeneru.

Fl-2024, id-data mill-EIGE tissuġġerixxi (ara l-Illustrazzjoni 1) li l-parteċipazzjoni tan-nisa fil-parlamenti nazzjonali tiżdied kemxejn aktar malajr fl-Istati Membri bi kwoti milli fl-Istati Membri mingħajr kwoti. Jekk din ix-xejra tkompli, l-Istati Membri bi kwoti jistgħu jiksbu parità bejn il-ġeneri sal-2032 u l-Istati Membri mingħajr kwoti sal-2040.

Illustrazzjoni 1: Proporzjon ta' nisa fil-kmamar uniċi/inferjuri tal-parlamenti nazzjonali fl-Istati Membri tal-UE bi kwoti jew azzjoni leġiżlattivi u mingħajrhom, Q4-2004-Q4-2024

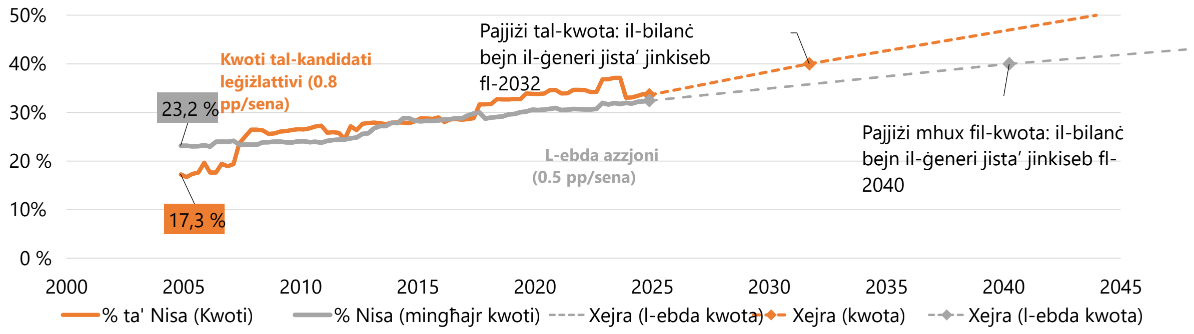

Sors: Kalkoli proprji bbażati fuq data mill-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar is-Sessi tal-EIGE: Il-parlamenti nazzjonali

Noti: Id-data teskludi l-Kroazja għall-2004-2006, il-pajjiż żdied mal-ġbir tad-data fl-2007. Il-pajjiżi żdiedu progressivament mal-grupp tal-kwota hekk kif ġiet adottata l-leġiżlazzjoni. Malta hija inkluża fil-grupp tal-kwota. Ir-Rumanija hija inkluża fil-grupp mhux tal-kwota.

Id-data minn Novembru 2024 turi li, għal darb'oħra, f'sitt Stati Membri biss, in-nisa jikkostitwixxu aktar minn 40 % tal-membri tal-parlament (kamra unika/baxxa), bl-Iżvezja tilħaq il-45.6 %, il-

---

140 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2023/2829 tat-12 ta' Diċembru 2023 dwar proċessi elettorali inklużivi u reżiljenti fl-Unjoni u t-tisħiħ tan-natura Ewropea u t-tmexxija effiċjenti tal-elezzjonijiet għall-Parlament Ewropew, ĠU L 2023/2829, 20.12.2023.

141 Il-Belġju, l-Irlanda, il-Greċja, Spanja, Franza, il-Kroazja, l-Italja, il-Lussemburgu, il-Polonja, il-Polonja u s-Slovenja.

Finlandja 45.5 %, id-Danimarka [142] 44.7 %, Spanja 44.6 % u kemm il-Belġju kif ukoll in-Netherlands 40.7 %. Fit-tarf l-ieħor tal-iskala, in-nisa jiffurmaw inqas minn 25 % tal-membri tal-parlament f'ħames Stati Membri. F'ordni dixxendenti dawn huma l-Irlanda, is-Slovakkja, ir-Rumanija, l-Ungerija u Ċipru.

Bħala medja tal-UE, il-proporzjon ta' membri nisa ta' kmamar waħedhom/inferjuri tal-parlament bħalissa huwa ta' 33.1 % (figura 2)[143]. Din hija żieda żgħira ħafna meta mqabbla mal-2023 (33 %) iżda timmarka xejra 'l fuq għat-tieni sena konsekuttiva wara tnaqqis minn 33,2 % għal 32,4 % fl-2022. Il-progress fil-livell nazzjonali naqas f'dawn l-aħħar snin. Dan jenfasizza li hemm bżonn ta' aktar xogħol biex aktar nisa jidħlu fil-politika.

Fis-Slovenja, il-Ministeru tax-Xogħol, il-Familja, l-Affarijiet Soċjali u l-Opportunitajiet Indaqs, flimkien mal-Università ta' Maribor, l-Università għall-Edukazzjoni tal-Adulti Celje u l-Istitut għall-ġestjoni politika implimentaw il-proġett EWA, kofinanzjat mill-programm CERV tal-UE mill-2022 sal-2024. Il-proġett EWA kellu l-għan li jżid il-parteċipazzjoni politika tan-nisa żgħażagħ billi jbiddel it-twemmin dwar in-nisa fil-politika u l-parteċipazzjoni ċivika li huma bbażati fuq l-isterjotipi tas-sessi. L-attivitajiet tal-proġett tfasslu biex jagħtu s-setgħa lin-nisa, kemm individwalment kif ukoll sistematikament, billi joħolqu opportunitajiet aħjar għall-parteċipazzjoni attiva tan-nisa fl-isfera politika u ċivika. [144]

Fl-2024, il-Kummissarju ta' Ċipru għall-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri f'kollaborazzjoni mal-Ministeru tal-Edukazzjoni,

L-Isport u ż-Żgħażagħ organizzaw kompetizzjoni tal-esejs bil-miktub għall-gradwati nisa bit-titlu "Kieku kont Ministru, x'nista' nibdel". L-azzjoni kienet immirata lejn studenti nisa gradwati, u ħeġġithom jagħżlu kwistjoni u jiktbu esej dwar x'jista 'jaħdem aħjar fl-oqsma kollha ta' attività. Ir-rebbieħa tal-kompetizzjoni mbagħad iddominaw lill-ministri, kemm nisa kif ukoll irġiel, għal ġurnata. It-tfajliet kellhom l-opportunità li jiddiskutu mal-ministri, li jipparteċipaw f'laqgħat mal-ministri iżda wkoll li jistimulaw id-diskussjoni bejn dawk li jfasslu l-politika u t-tfajliet. Dan il-konkors se jiġi ripetut kull sena u għandu l-għan li jimmotiva lin-nisa żgħażagħ biex jinvolvu ruħhom fil-politika.

Il-Belġju kkummissjona studju dwar is-sessiżmu fil-politika matul il-perjodu elettorali tas-sena l-oħra. L-għan tal-istudju kien li jifhem jekk, kif, u għaliex il-kandidati huma vittmi tas-sessiżmu, jifhem il-konsegwenzi tiegħu u jissuġġerixxi modi kif tiġi miġġielda l-imġiba sessista matul il-kampanji elettorali. Kważi 44 000 reazzjoni għall-posts tal-midja soċjali tal-kandidati ġew analizzati matul il-perjodu tal-kampanja qabel l-elezzjonijiet Belġjani ta' Ġunju 2024, u saru 25 intervista fil-fond. L-istudju kkonkluda li l-kandidati nisa huma aktar ta' spiss il-mira tas-sessiżmu u l-ostilità b'mod aktar ġenerali, u li s-sessiżmu jieħu ħafna forom u jseħħ f'ħafna postijiet differenti, online u offline. Dan għandu impatt qawwi fuq il-benesseri mentali u l-ambizzjonijiet politiċi tan-nisa, li joħloq theddida għad-demokrazija. [145]

142 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Data aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? il-parlamenti nazzjonali: il-presidenti u l-membri.

143 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Data aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? il-parlamenti nazzjonali: il-presidenti u l-membri.

144 https://ewa.si/en/

145 https://igvm-iefh.belgium.be/fr/actualite/le_sexisme_et_lhostilite_durant_la_campagne_electorale_impactent_surtout_les_candidates

Fi Spanja, il-Liġi Organika 2/2024 dwar ir-rappreżentanza tal-parità u l-preżenza bbilanċjata tan-nisa u l-irġiel [146] ġiet approvata f'Awwissu 2024. Hija tfittex li tagħmel aktar biex tkisser is-saqaf tal-ħġieġ fit-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi u ekonomiċi, billi tintroduċi listi zipped obbligatorji u tirrikjedi b'mod espliċitu rappreżentanza bbilanċjata (l-ebda sess ma jitħalla jammonta għal aktar minn 60 % jew inqas minn 40 %) f'korpi kostituzzjonali jew korpi ta' rilevanza kostituzzjonali, u meta taħtar ministri u viċi presidenti, u persuni fl-ogħla livell ta' responsabbiltà fl-amministrazzjoni ġenerali tal-istat kif ukoll f'korpi rilevanti oħra.

Illustrazzjoni 2: Perċentwal ta' nisa u rġiel fi kmamar uniċi u inferjuri tal-parlamenti nazzjonali fl-UE, Novembru 2024

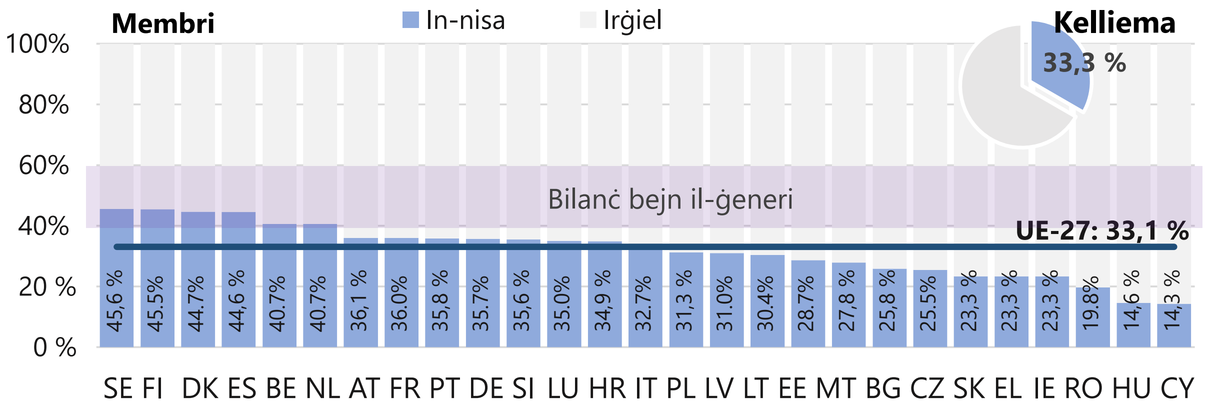

Sors: Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE

Bħala medja tal-UE, il-perċentwal ta' ministri għolja nisa naqas minn 33.4 % fl-2023 għal 32.8 % fl-2024, tnaqqis ta' 0.6 pp. Madankollu, f'9 Stati Membri, mill-inqas 40 % tal-ministri għolja kienu nisa (il-Belġju, il-Ġermanja, l-Estonja, Spanja, Franza, il-Latvja, il-Litwanja, in-Netherlands, il-Finlandja u l-Iżvezja). Dan huwa Stat Membru wieħed aktar mis-sena l-oħra. Fit-truf opposti tal-ispettru, il-Finlandja rrapportat li għandha maġġoranza ta' nisa (57.9 %), filwaqt li l-Ungerija bħalissa ma għandhiex ministru anzjan mara waħda.

Illustrazzjoni 2: Perċentwal ta' nisa u rġiel fi kmamar uniċi u inferjuri tal-parlamenti nazzjonali fl-UE, Novembru 2024

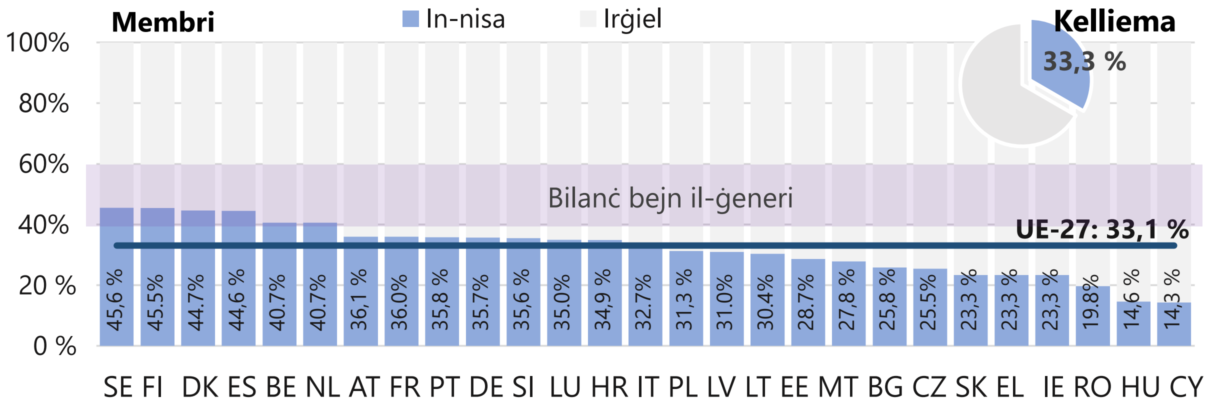

Sors: Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE

146 https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2024-15936

Ir-rappreżentanza tan-nisa fil-gvern hija importanti, iżda huwa daqstant importanti li jiġu eżaminati l-portafolli speċifiċi li għandhom in-nisa. L-analiżi tal-EIGE turi li għalkemm in-nisa għandhom kważi terz tal-pożizzjonijiet ministerjali għolja, huma jirrappreżentaw biss sehem iżgħar ta' [147] ministri b'portafolli f'"funzjonijiet ewlenin", jiġifieri l-affarijiet barranin u interni, id-difiża jew il-ġustizzja [148] (25.9 %), il-portafolli [149] tal-ekonomija (24.3 %), u tal-infrastruttura (32.5 %) u proporzjon ogħla b'mod sinifikanti ta' [150] ministri b'portafolli soċjali jew kulturali (48 %). Din hija xejra li ilha teżisti li tindika distribuzzjoni ta' portafolli ministerjali li b'xi mod tirrifletti l-istereotipi tas-sessi.

Meta wieħed iħares lejn il-pożizzjonijiet ewlenin tan-nisa fis-sistemi nazzjonali, 9 biss minn 27 [151] parlament nazzjonali, wieħed inqas mill-2023, kellhom mara bħala kelliem tal-kamra. Minn Diċembru 2024, kien hemm 4 (6 fl-2023) kapijiet ta' gvern nisa fl-UE u 3 presidenti nisa minn 21 (3 fl-2023). [152]

Mhux biss l-għadd ta' nisa f'pożizzjonijiet ta' tmexxija fis-sistemi nazzjonali qed jonqos. Meta wieħed iħares lejn kif ir-responsabbiltajiet jinqasmu fil-partiti politiċi, jara l-istess tendenza. 25.8 % biss (26.8 % fl-2023) [153] tal-partiti politiċi fl-UE għandhom mexxejja nisa, filwaqt li 33.5 % (36.9 % fl-2023) tal-viċi mexxejja tal-partiti [154] huma nisa.

Fil-livell reġjonali, naraw xejra differenti. L-aħħar data minn Novembru 2024 turi li l-għadd ta' nisa fl-assemblej reġjonali u fil-kunsilli muniċipali żdied, għalkemm bi ftit. Dawn kienu jirrappreżentaw 36.3 % (35.7 % fl-2023) [155] tal-membri tal-assemblej reġjonali madwar l-UE, u 34.8 % (34.5 % fl-2023) tal-membri tal-kunsilli lokali/muniċipali (Illustrazzjoni 4). [156]

F'4 biss mid-19-il Stat Membru (4 fl-2023) li għandhom livell reġjonali mogħni b'setgħat ta' awtogovernanza, kull ġeneru jikkostitwixxi mill-inqas 40 % tal-membru kemm tal-assemblej lokali/muniċipali kif ukoll reġjonali.

---

147 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: ministri skont l-anzjanità u l-funzjoni tal-gvern ?? Funzjonijiet ekonomiċi.

148 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Ndikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: ministri skont l-anzjanità u l-funzjoni tal-gvern ?? funzjonijiet bażiċi.

149 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: ministri skont l-anzjanità u l-funzjoni tal-gvern ?? funzjonijiet tal-infrastruttura.

150 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: ministri skont l-anzjanità u l-funzjoni tal-gvern ?? funzjonijiet soċjokulturali.

151 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? il-parlamenti nazzjonali: presidenti u membri ?? kelliem tal-kamra.

152 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: presidenti u prim ministri ?? Kap tal-gvern u Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-gvernijiet nazzjonali: il-presidenti u l-prim ministri ?? il-president.

153 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Lulju 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-partiti politiċi ewlenin: mexxej tal-partit.

154 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Lulju 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-partiti politiċi ewlenin: viċi mexxejja.

155 Sors: Il-bażi tad-data tal-istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? l-assemblej reġjonali: il-membri.

156 Sors: Il-bażi tad-data tal-istatistika tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Novembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? il-politika ?? Il-kunsilli lokali/muniċipali: il-membri.

Illustrazzjoni 4: Is-sehem ta' membri nisa fl-assemblej reġjonali u l-kunsilli lokali fl-Istati Membri tal-UE, 2024

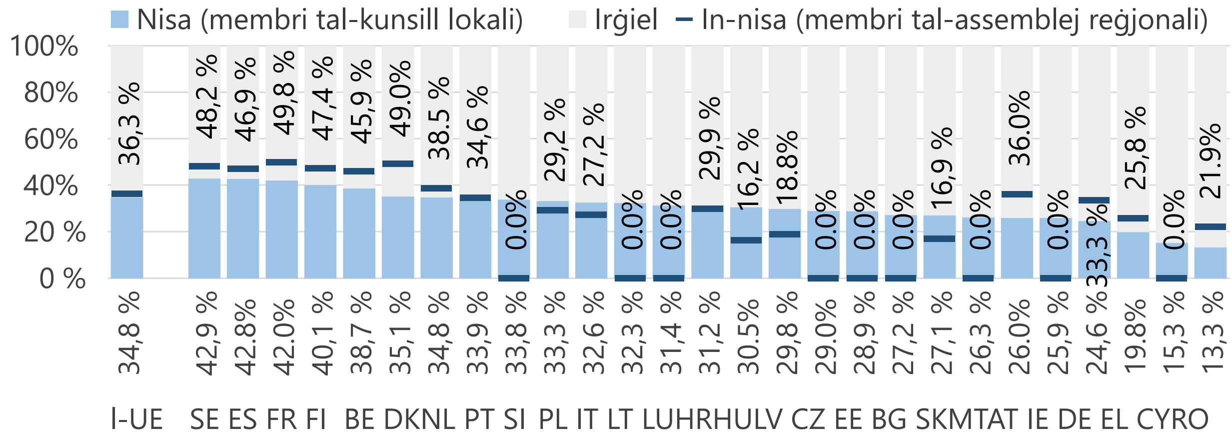

Sors: Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE

Nota: Ma hemm l-ebda reġjun mogħni b'setgħat ta' awtonomija fil-Bulgarija, fl-Estonja, fl-Irlanda, f'Ċipru, fil-Litwanja, fil-Lussemburgu, f'Malta, jew fis-Slovenja. Id-data għall-assemblej reġjonali fil-Portugall tkopri biss l-Azores u Madeira.

Kompla wkoll il-progress fis-setgħa ġudizzjarja bil-membri tal-Qrati Supremi jiċċaqilqu minn 43.5 % għal 45.1 % (vs 37.2 % fl-2014) u l-President tal-Qorti minn 37 għal 40.7 % (29.6 % fl-2014).

Fil-livell tal-Kummissjoni Ewropea, filwaqt li l-Kummissjoni preċedenti bdiet bi 13-il mara minn 27, il-Kulleġġ tal-Kummissarji l-ġdid jilħaq biss bilanċ bejn il-ġeneri, bi 11-il mara minn 27 (40.7 %). Din iċ-ċifra tikkostitwixxi titjib sinifikanti meta mqabbla mas-sitwazzjoni wara li rċeviet l-ewwel sett ta' nomini mill-Istati Membri. Barra minn hekk, il-President von der Leyen iddeċidiet li treġġa' lura l-proporzjon fil-livell tas-sitt Viċi Presidenti Eżekuttivi, billi taħtar erba' nisa u żewġ irġiel.

Fil-livell maniġerjali, il-Kummissjoni għamlet progress konsiderevoli fil-kisba tal-bilanċ bejn il-ġeneri. Matul l-ewwel Kummissjoni von der Leyen, il-ħatriet tan-nisa f'pożizzjonijiet ta' maniġment superjuri żdiedu minn 37 % għal 48 % u minn 42 % għal 49 % f'pożizzjonijiet ta' [157] maniġment intermedju, u laħqu 49 % b'mod ġenerali . Din iż-żieda bla preċedent fir-rappreżentanza femminili fil-livell maniġerjali kienet teħtieġ l-isforzi kkombinati tad-dipartimenti kollha tal-Kummissjoni. Dan inkiseb permezz ta' programmi ta' żvilupp tat-talenti għall-persunal femminili u miri speċifiċi għad-Direttorati Ġenerali (DĠ), filwaqt li ġie żgurat li l-ħatriet kollha kienu bbażati fuq il-mertu.

Il-Kummissjoni kompliet timmonitorja mill-qrib il-ħatriet tal-maniġment biex tiżgura li jinżamm il-bilanċ bejn il-ġeneri. Il-Kummissjoni ilha tiżviluppa inizjattivi biex tibni riżerva ta' talent u miżuri biex tappoġġa ħatriet ibbilanċjati bejn il-ġeneri.

Il-Programm korporattiv tal-Kummissjoni għall-Iżvilupp tat-Talent tan-Nisa, li jikkonsisti f'taħriġ imfassal apposta, ikkowċjar, appoġġ u tħejjija għall-maniġment intermedju, wera wkoll li kien ta' suċċess fl-iffaċilitar tal-bilanċ bejn il-ġeneri fil-maniġment. Madwar 96 kollega mara qed jipparteċipaw fis-sitt ċiklu ta' dan il-programm, li jibqa' għaddej sa Frar 2025. Minn total ta' 545

157 Data fl-1 ta' Jannar 2025.

mara li ħadu sehem fl-ewwel ħames ċikli, 200 (37 % tal-parteċipanti) minn dak iż-żmien 'l hawn inħatru f'pożizzjoni ta' Kap ta' Unità.

Barra minn hekk, ġew stabbiliti programmi ta’ kkowċjar imfassla apposta kemm għall-maniġers intermedji li jaspiraw li jsiru maniġers superjuri kif ukoll għal maniġers superjuri stabbiliti li għandhom l-għan li jiżviluppaw fil-pożizzjoni attwali tagħhom jew li jħejju għal responsabbiltajiet ogħla. S’issa, 185 mara (151 maniġer intermedju u 34 maniġer superjuri) ipparteċipaw jew qed jipparteċipaw f’dawn il-programmi.

Il-Kummissjoni laħqet proporzjon ta’ 51 % ta’ maniġers intermedji nisa fl-aġenziji eżekuttivi f’Jannar 2025. Fost il-maniġers superjuri, bħalissa 4 minn 6 Diretturi ta’ aġenziji eżekuttivi huma nisa.

Sar ukoll progress biex tiġi promossa tmexxija reattiva għal kwistjonijiet ta’ ġeneru fl-azzjoni esterna tal-UE. F’konformità mal-Pjan ta’ Azzjoni tal-UE dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri fir-Relazzjonijiet Esterni (GAP III), l-UE nediet programm ta’ Tmexxija Risponsiva għall-Ġeneru, bl-appoġġ tal-Akkademja Żvediża Folke Bernadotte (FBA). Minn Diċembru 2024, 80 % tal-maniġers superjuri tal-Kwartieri Ġenerali tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna huma mħarrġa f’mill-inqas wieħed miż-żewġ moduli, filwaqt li ġie stabbilit network ta’ 73 Punt Fokali dwar il-Ġeneru (GFPs) li jkopru kważi d-diviżjonijiet kollha tas-SEAE, u joffri taħriġ ta’ kull xahar dwar l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u l-iskambju tal-aħjar prattiki.

Il-Patt dwar id-Dimensjoni Ċivili tal-Politika ta’ Sigurtà u ta’ Difiża Komuni (PSDK) adottat f’Mejju 2023 impenja ruħu wkoll li jsaħħaħ it-tmexxija reattiva għal kwistjonijiet ta’ ġeneru fil-missjonijiet u stabbilixxa l-għan li jkun hemm 40 % tan-nisa fost il-persunal internazzjonali. Il-missjonijiet ċivili kollha tal-PSDK huma maħsuba biex jinkludu Konsulenti dwar il-Ġeneru ddedikati u networks ta' punti fokali dwar il-ġeneru. Mill-bidu tal-2024, it-taħriġ ta’ induzzjoni għall-Kapijiet tal-Missjoni tal-PSDK jinkludi komponenti dwar tmexxija reattiva għal kwistjonijiet ta’ ġeneru.

In-nisa fit-teħid ta' deċiżjonijiet ekonomiċi

Fl-isfera ekonomika, in-nisa għadhom sottorappreżentati fil-korpi tat-teħid tad-deċiżjonijiet korporattivi madwar l-UE. Biex tindirizza din il-kwistjoni, l-UE adottat id-Direttiva dwar it-titjib tal-bilanċ bejn il-ġeneri [158] fil-bordijiet korporattivi , li tirrikjedi li l-kumpaniji elenkati l-kbar tal-UE jiksbu mill-inqas 40 % ta’ kull sess fost il-membri tal-bordijiet mhux eżekuttivi, jew 33 % fost id-diretturi kollha sat-30 ta’ Ġunju 2026. Il-kumpaniji li ma jilħqux il-miri għandhom il-mandat li jimplimentaw ir-rekwiżiti proċedurali li jiżguraw it-trasparenza tal-proċess tal-għażla, u jirrapportaw dwar il-miżuri meħuda jew ippjanati biex tinkiseb rappreżentanza bbilanċjata bejn il-ġeneri fuq il-bordijiet tagħhom. Dawn ir-rekwiżiti għandhom jiġu infurzati permezz ta’ penali.

Id-Direttiva kellha tiġi trasposta sat-28 ta’ Diċembru 2024. S’issa, 17-il Stat Membru naqsu milli jinnotifikaw miżuri nazzjonali li jittrasponu bis-sħiħ il-leġiżlazzjoni. Fi Frar 2025, il-Kummissjoni nnotifikat formalment lil dawn l-Istati Membri bin-nuqqas tagħhom li jikkonformaw mad-dritt tal-UE.

L-aħħar data tal-EIGE turi żieda fl-għadd ta’ nisa fuq il-bordijiet tal-akbar kumpaniji elenkati, li jirrappreżentaw livell għoli ġdid. Fl-2024, 34.7 % tal-membri tal-bordijiet tal-kumpaniji elenkati

158 Id-Direttiva (UE) 2022/2381 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta’ Novembru 2022 dwar it-titjib tal-bilanċ bejn il-ġeneri fost diretturi ta’ kumpaniji elenkati u miżuri relatati, ĠU L 315, 7.12.2022, p. 44.

pubblikament tal-UE kienu nisa, meta mqabbla ma’ 33.8 % fl-2023. [159] Mill-Istati Membri kollha, 12 laħqu l-mira ta’ mill-inqas 33 % nisa fost il-membri [160] kollha tal-bordijiet .

Illustrazzjoni 5: Is-sehem tan-nisa u l-irġiel fil-bordijiet tal-akbar kumpaniji elenkati fl-UE, Ottubru 2024

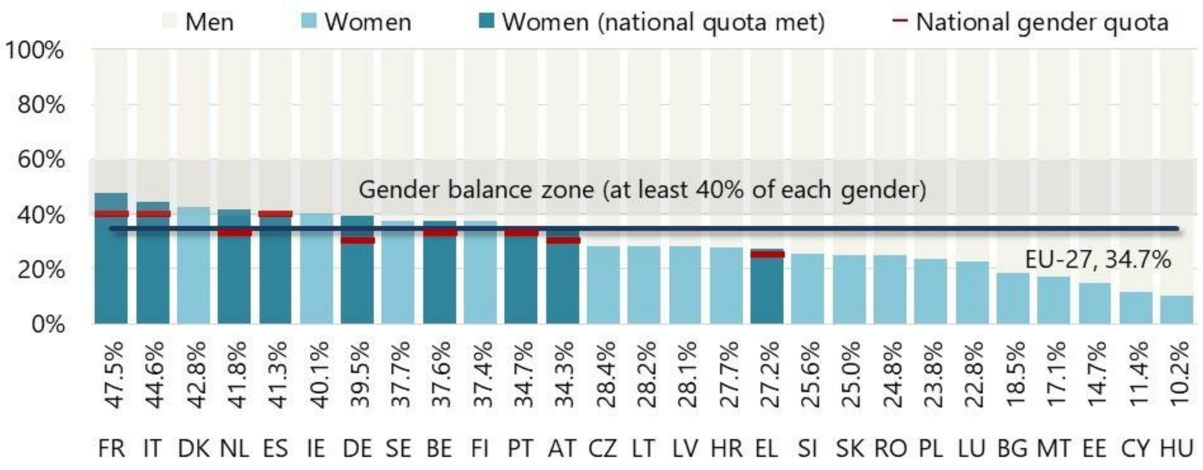

Sors: EIGE, Statistika dwar il-Ġeneru

Illustrazzjoni 6: Proporzjon ta’ nisa fuq il-bordijiet tal-akbar kumpaniji elenkati fl-Istati Membri tal-UE bi kwoti nazzjonali tal-ġeneru u mingħajrhom, mill-2003 sa Ottubru 2024

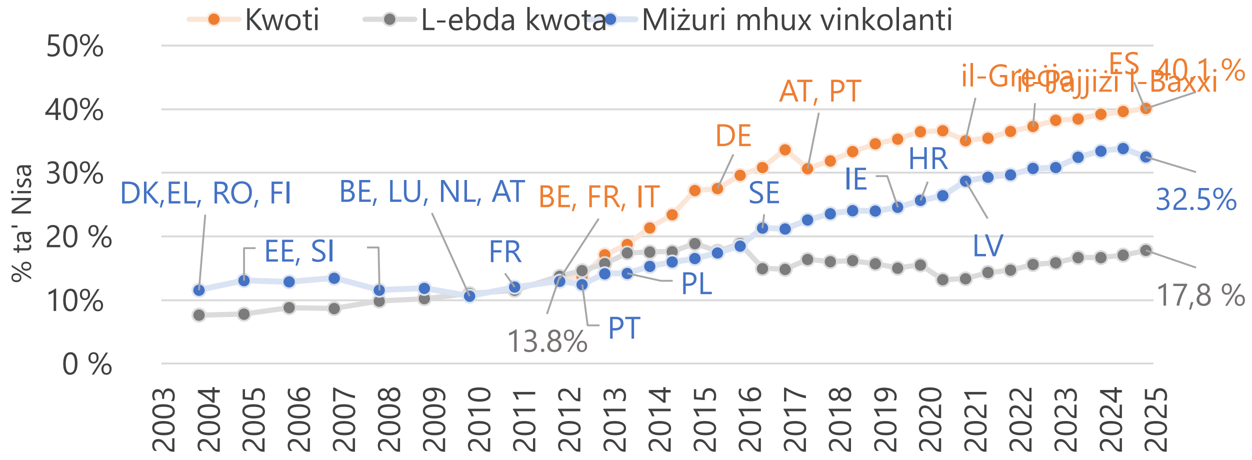

Sors: Kalkoli tal-EIGE stess ibbażati fuq data mill-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tiegħu

Noti: Id-data teskludi liċ-Ċekja, lil-Litwanja, lil Malta u lill-Polonja għall-2003 u lill-Kroazja għall-2003-2006 (il-pajjiżi [illegible]

159 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika tal-EIGE. Aggornata l-aħħar f’Novembru 2024. [Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? in-negozju u l-finanzi ?? L-akbar kumpaniji elenkati: membri tal-Bord.]

160 l-Awstrija (34.3 %), il-Portugall (34.7 %), il-Finlandja (37.4 %), il-Belġju (37.6 %), l-Isvezja (37.7 %), il-Ġermanja (39.5 %), l-Irlanda (40.1 %), Spanja (41.3 %), il-Pajjiżi l-Baxxi (41.8 %), id-Danimarka (42.8 %), l-Italja (44.6 %), u Franza (47.5 %). Dan huwa l-istess numru bħal fl-2023. Fir-rigward tas-sehem tan-nisa mhux eżekuttivi, tmien Stati Membri jilħqu l-mira proposta tal-UE ta’ mill-inqas 40 % (Illustrazzjoni 7): l-Italja (50 %), Franza (49.8 %), l-Irlanda (46.7 %), Spanja (46.2 %, il-Portugall (44.2 %), il-Pajjiżi l-Baxxi (43.1 %), id-Danimarka (42.8 %) u l-Belġju (40.3 %).

L-inizjattivi tal-gvern biex tinkiseb parità akbar bejn il-ġeneri fit-tmexxija korporattiva jkopru firxa ta' approċċi, li jvarjaw minn miżuri "mhux vinkolanti" mhux obbligatorji li jinkoraġġixxu azzjoni volontarja mill-kumpaniji, għal approċċi regolatorji "iebsa" aktar stretti li jimponu kwoti legalment vinkolanti, akkumpanjati minn penali għan-nuqqas ta' konformità.

Mill-2014, kien hemm titjib notevoli fir-rappreżentanza tan-nisa fuq il-bordijiet tal-akbar kumpaniji fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE, għalkemm bi gradi differenti ta' progress. Il-pajjiżi li implimentaw xi tip ta' azzjoni, ġeneralment esperjenzaw titjib aktar sinifikanti fir-rappreżentanza tan-nisa, għalkemm jeżistu xi eċċezzjonijiet.

Wara perjodu ta' progress aċċellerat bejn l-2010 u l-2015, prinċipalment xprunat minn titjib fi Franza, fl-Italja u fil-Ġermanja, il-progress naqas hekk kif il-pajjiżi gradwalment kisbu jew resqu eqreb lejn il-mira leġiżlattiva rispettiva tagħhom (Illustrazzjoni 6).

Illustrazzjoni 7: Is-sehem tan-nisa fost il-membri eżekuttivi u mhux eżekuttivi tal-ogħla żewġ korpi tat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-akbar kumpaniji elenkati fl-EU-27, Ottubru 2024

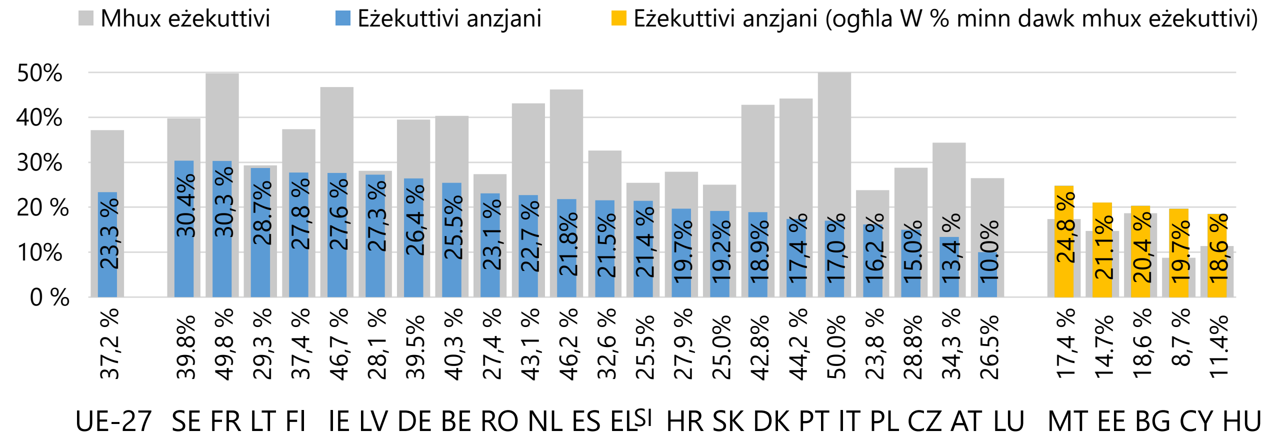

Sors: Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE

Is-sehem ta' nisa li jokkupaw rwoli mhux eżekuttivi fl-ogħla żewġ korpi tat-teħid ta' deċiżjonijiet tal-akbar kumpaniji elenkati tal-UE kien ta' 37,2 %. Madankollu, is-sehem tan-nisa f'pożizzjonijiet eżekuttivi huwa ferm aktar baxx (23.3 %). Din id-disparità (inqas eżekuttivi nisa milli mhux eżekuttivi) hija osservata fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri tal-UE (22 minn 27).

Fi tmien Stati Membri, dawk li mhumiex eżekuttivi huma bbilanċjati bejn is-sessi (Figura 7). Meta wieħed iħares lejn l-eżekuttivi, in-nisa jammontaw għal inqas minn 3 minn kull 10 eżekuttivi fl-Istati Membri kollha tal-UE.

L-isforzi leġiżlattivi fil-livell nazzjonali kellhom rwol ewlieni fiż-żieda sinifikanti fir-rappreżentanza tan-nisa fil-livell tal-bordijiet. Tipikament, il-kwoti japplikaw biss għall-bord tal-ogħla livell, li spiss ikun magħmul minn persuni mhux eżekuttivi, sabiex il-pożizzjonijiet eżekuttivi ma jkunux affettwati daqshekk. Madankollu, għadd dejjem akbar ta' pajjiżi qed jestendu l-miżuri leġiżlattivi biex jinkludu rwoli eżekuttivi għolja.

Mill-2012 sal-2019, il-pajjiżi bi kwoti, il-pajjiżi b'miżuri mhux vinkolanti, u l-pajjiżi mingħajr azzjoni wrew rati annwali simili ta' żieda fis-sehem ta' eżekuttivi nisa. Mill-2019, ir-rata ta' bidla għall-eżekuttivi nisa fl-Istati Membri bi kwoti żdiedet, filwaqt li fl-Istati Membri b'miżuri mhux

vinkolanti jew bl-ebda azzjoni, il-pass tal-bidla, fil-fatt, naqas. Bil-pass aktar mgħaġġel tal-bidla, is-sehem ta' eżekuttivi nisa fil-pajjiżi tal-kwota (23,0 %) laħaq livell simili għal dak fil-gruppi ta' pajjiżi b'miżuri mhux vinkolanti (24,3 %) u pajjiżi mingħajr azzjoni (22,4 %) minkejja li bdew minn sehem aktar baxx ta' eżekuttivi nisa fl-2019 (12,9 % vs 17,7 % u 19,6 %, rispettivament).

Illustrazzjoni 8: Is-sehem tan-nisa fost il-membri eżekuttivi tal-ogħla żewġ korpi tat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-akbar kumpaniji elenkati fl-EU-27, skont it-tip ta' azzjoni, minn Ottubru 2012 sa Ottubru 2024

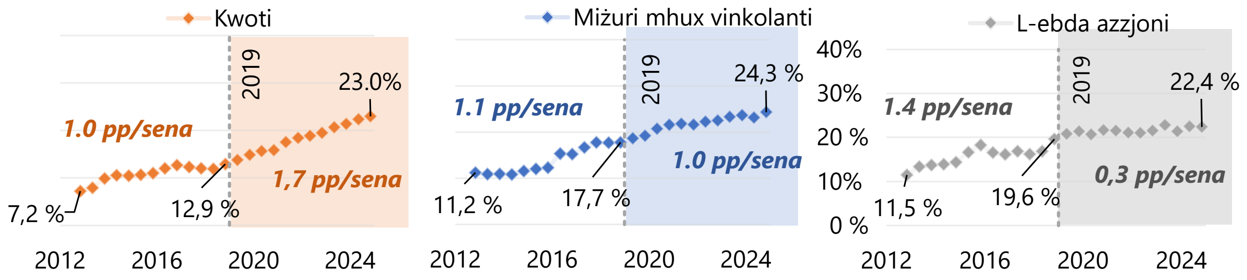

Sors: kalkoli proprji bbażati fuq data min-Noti tal-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar is-Sessi tal-EIGE: Il-grupp ta' kwoti jinkludi Stati Membri bi kwoti nazzjonali tas-sessi progressivament ibbażati fuq is-sena tal-adozzjoni: il-Belġju, Franza u l-Italja mill-2011; il-Ġermanja mill-2015; l-Awstrija u l-Portugall mill-2017; il-Greċja mill-2020; in-Netherlands minn April 2022; u Spanja minn Awwissu 2024. F'każijiet b'diversi miżuri, tintuża l-aktar sena bikrija ta' adozzjoni biex jiġu kkategorizzati l-pajjiżi fil-grupp rilevanti. Ara l-Anness għad-dettalji.

Għalkemm in-nisa issa jirrappreżentaw aktar minn 30 % tal-membri tal-bordijiet, l-għadd ta' nisa f'pożizzjonijiet ta' presidenti tal-bordijiet jew ta' kapijiet eżekuttivi (8.8 % u 8.5 %, rispettivament) għadu baxx.

Barra minn hekk, fl-2024, l-irġiel komplew jaqbżu lin-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet fl-istituzzjonijiet finanzjarji. Għalkemm it-tliet istituzzjonijiet finanzjarji kollha tal-UE kienu mmexxija min-nisa, meta mqabbla ma' tnejn biss fl-2023, [161] il-bordijiet ta' dawn l-istituzzjonijiet għadhom iddominati mill-irġiel, li jokkupaw 84.7 % (79.7 % fl-2023) tas-siġġijiet fuq il-bordijiet, li jfisser li s-sehem tan-nisa naqas minn 20.3 % fl-2023 għal 15.3 % fl-2024. [162]

Fil-livell nazzjonali, l-għadd ta' nisa f'pożizzjonijiet ewlenin ta' teħid ta' deċiżjonijiet (jiġifieri membri tal-ogħla korpi tat-teħid ta' deċiżjonijiet) fil-banek ċentrali żdied għal 32 % meta mqabbel ma' 29,3 % fl-2023. [163] In-nisa għandhom ukoll 36,2 % tal-pożizzjonijiet ta' viċi gvernatur, meta mqabbla ma' 37,5 % fl-2023. [164]Fil-livell nazzjonali, hemm rappreżentanza bbilanċjata bejn il-ġeneri fost in-nisa u l-irġiel fil-bank ċentrali ta' sitt Stati Membri biss (il-Litwanja, Franza, il-Lussemburgu, l-Italja, il-Portugall u l-Irlanda). Meta nħarsu lejn il-gvernaturi tal-banek ċentrali fl-Istati Membri, Spanja ħatret gvernatur mara fl-2024 filwaqt li s-26 gvernatur l-oħra għadhom irġiel, bħal fl-2023. [165]

Barra minn hekk, skont il-European Financial Services Boardroom Monitor minn EY, id-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa qed tikber għall-membri mhux eżekuttivi tal-bord fis-settur tas-

161 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Lulju 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? in-negozju u l-finanzi ?? il-finanzi ?? l-istituzzjonijiet finanzjarji Ewropej: President jew President.

162 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar f'Lulju 2024. Indikatur: Istituzzjonijiet finanzjarji Ewropej: presidenti u membri ?? Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar is-Sessi ?? Istitut Ewropew għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi.

163 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE. Aġġornat l-aħħar fis-6 ta' Diċembru 2024 Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? in-negozju u l-finanzi ?? il-finanzi ?? il-Banek ċentrali: il-membri tal-korpi kollha ewlenin tat-teħid tad-deċiżjonijiet.

164 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar fis-6 ta' Diċembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? in-negozju u l-finanzi ?? il-finanzi ?? il-Banek ċentrali: viċi gvernaturi/viċi gvernaturi.

165 Sors: Il-Bażi tad-Data tal-Istatistika dwar il-Ġeneru tal-EIGE. Aġġornata l-aħħar fis-6 ta' Diċembru 2024. Indikatur: in-nisa fit-teħid tad-deċiżjonijiet ?? in-negozju u l-finanzi ?? il-finanzi ?? il-Banek ċentrali: il-gvernaturi.

servizzi finanzjarji: In-nisa tħallsu 36 % inqas mill-irġiel bħala medja fl-2023 fuq il-bordijiet tal-banek, tal-assiguraturi u tal-maniġers tal-assi, meta mqabbla ma' disparità ta' 31 % fl-2019. In-nisa qed jitħallsu inqas meta jservu fuq kumitati tal-bord bħall-awditjar u n-nomina. Il-presidenti nisa tal-kumitati qed jaqilgħu nofs il-kontropartijiet irġiel tagħhom u l-membri tal-kumitat 75 % inqas. Sadanittant fl-Istati Uniti u fil-Kanada, id-differenza bejn il-pagi tal-bordijiet tal-irġiel u tan-nisa naqset fl-2023 mill-2019, għal 5 % minn 7 %, sabet EY. In-nisa qalgħu wkoll kważi daqs l-irġiel meta nħatru bħala presidenti jew membri tal-kumitati tal-bord fl-Amerika ta 'Fuq.

In-nisa huma wkoll sottorappreżentati fl-intraprenditorija, peress li n-nisa jirrappreżentaw biss 32 % ta' dawk li jaħdmu għal rashom fl-UE. Dawn jammontaw biss għal 31 % tal-imprendituri ta' negozji ġodda, inkluż fit-teknoloġija profonda. Biex jappoġġa lin-nisa li jmexxu negozji ġodda tat-teknoloġija profonda, il-konsorzju Women TechEU nieda żewġ sejħiet fl-2024. [166]Kull negozju ġdid magħżul jirċievi għotja ta' EUR 75 000. L-iskema Women TechEU tnediet bħala skema pilota fl-2021 u saret inizjattiva sħiħa fl-2022. [167] L-iskema tappoġġa negozji ġodda Ewropej tat-teknoloġija profonda fi stadju bikri għal mill-inqas sitt xhur fiż-żmien tas-sottomissjoni, imwaqqfa jew kofondati min-nisa, li jkollhom pożizzjoni maniġerjali għolja (uffiċjal kap eżekuttiv, uffiċjal kap tat-teknoloġija, uffiċjal kap xjentifiku, jew ekwivalenti). Minbarra l-għotjiet, il-fundaturi nisa jistgħu jibbenefikaw ukoll minn ikkowċjar, mentoraġġ, networking u taħriġ immirat taħt il-Programm ta' Tmexxija tan-Nisa tal-Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni [168] (EIC).

Sabiex tiġi promossa l-parteċipazzjoni tan-nisa fl-innovazzjoni taħt l-EIC, ġew implimentati diversi miżuri f'konformità mad-Dikjarazzjoni tal-pubblikazzjoni tal-Bord tal-EIC dwar il-Ġeneru u l-Bozza; id-Diversità fl-EIC. [169] Dawn il-miżuri għandhom l-għan li jrawmu ekosistema tal-innovazzjoni aktar inklużiva u diversa. Il-parteċipazzjoni ta' investigaturi u koordinaturi prinċipali nisa fi proġetti tal-EIC hija wkoll segwita mill-qrib, u konsorzji mmexxija min-nisa fi tranżizzjoni. Fl-2024, biex jappoġġa t-tkabbir tal-fundaturi nisa f'negozji ġodda tat-teknoloġija profonda, il-Programm ta' Tmexxija tan-Nisa tal-EIC offra opportunitajiet ta' taħriġ, mentoraġġ, u networking għall-intraprendituri nisa u għar-riċerkaturi li qed ifittxu pożizzjonijiet ta' tmexxija fin-negozju.

Minbarra dawn il-miżuri, l-EIC jiffinanzja GENDEX, proġett pilota li beda fl-2024 biex tinġabar u tiġi analizzata data dwar il-ġeneru u d-diversità fl-ekosistema tal-innovazzjoni kollha u biex jinħoloq indiċi tal-ġeneru u tad-diversità. [170]L-EIC beda azzjoni ta' akkwist b'rabta mad-diskrepanza fl-investiment bejn il-ġeneri, li għandha l-għan li tiġbor, tarmonizza u tikkondividi data dwar id-diversità fl-ekosistema tal-innovazzjoni kollha, inkluż fil-livell tal-EIC u tal-UE, kif ukoll fis-settur tal-kapital ta' riskju. Dan se jgħin biex jiġu żviluppati linji bażi, jiġi mmonitorjat il-progress, u jiġu infurmati azzjonijiet immirati biex jippromwovu d-diversità u l-inklużjoni fl-ekosistema tal-innovazzjoni.

Barra minn hekk, fl-2024 tnediet sejħa għall-applikazzjonijiet għall-Premju tal-UE għall-Innovaturi Nisa. Dan il-premju jiċċelebra l-imprendituri nisa wara l-innovazzjonijiet l-aktar rivoluzzjonarji tal-Ewropa, u se jagħti disa' premjijiet fi tliet kategoriji[171]. Il-premju jippremja lin-nisa li l-innovazzjonijiet fixkiela tagħhom qed jixprunaw bidla pożittiva għan-nies u għall-pjaneta.

166 https://womentecheurope.eu/

167 Il-parti tal-Ekosistemi Ewropej tal-Innovazzjoni tal-programm ta' ħidma ta' Orizzont Ewropa għandha l-għan, fost l-oħrajn, li tippromwovi t-tmexxija u t-talent femminili fl-innovazzjoni, inkluża t-teknoloġija profonda, biex jinbnew ekosistemi tal-innovazzjoni aktar ġusti, aktar inklużivi u aktar prosperużi fl-UE.

168 https://eic.ec.europa.eu/eic-funding-opportunities/bas/eic-women-leadership-programme_en

169 https://eic.ec.europa.eu/document/download/8d2b88ac-2516-4f03-bc10-f3e5641ecdf1_en?filename=EIC_Gender_Diversity%20statement_June%202021.pdf

170 https://eurogendex.org/

171 https://eic.ec.europa.eu/eic-prizes/european-prize-women-innovators-powered-eic-eit_en

In-nisa huma wkoll sottorappreżentati b’mod sinifikanti fl-investiment, b’9 % biss tal-investituri jkunu nisa, skont ir-rapport She Figures tal-2024. Barra minn hekk, in-nisa għadhom jiffaċċjaw ostakli sinifikanti fl-aċċess għall-finanzjament, kemm bħala intraprendituri kif ukoll bħala investituri. Minkejja l-evidenza li n-negozji ġodda mmexxija min-nisa jagħtu redditi qawwija, frazzjoni biss tal-kapital ta’ riskju fl-UE tiġi investita f’kumpaniji mwaqqfa jew kofondati min-nisa.

Preġudizzji strutturali, xejriet ta’ investiment avversi għar-riskju, u nuqqas ta’ diversi persuni li jieħdu d-deċiżjonijiet fil-qasam finanzjarju

l-istituzzjonijiet u l-fondi ta’ kapital ta’ riskju jikkontribwixxu għal din id-diskrepanza persistenti. Il-Programm InvestEU introduċa, għall-ewwel darba, kriterji dwar il-ġeneru li japplikaw għall-intermedjarji finanzjarji tal-ekwità. Il-kriterji jiffukaw fuq id-diversità tas-sessi fil-fondi ta’ kapital ta’ riskju u ta’ ekwità privata f’livelli differenti ta’ teħid ta’ deċiżjonijiet (maniġment superjuri, kumitati tal-investiment). Mill-inqas 25 % tal-intermedjarji finanzjarji appoġġati minn InvestEU permezz tal-Grupp tal-Bank Ewropew tal-Investiment (is-sieħeb ewlieni inkarigat mill-implimentazzjoni) iridu jikkonformaw mal-kriterji tal-ġeneru. [172] Skont l-ewwel riżultati tal-implimentazzjoni, il-mira ta’ 25 % diġà nqabżet.

Barra minn hekk, iċ-Ċentru ta’ [173] Konsulenza InvestEU kompla jipprovdi servizzi ta’ konsulenza relatati mal-ġeneru, inkluż permezz tal-Konferenza annwali dwar l-Għoti tas-Setgħa lill-Ekwità għall-investituri nisa, programm ta’ mentoraġġ għall-maniġers tal-fondi, studju li tnieda reċentement dwar il-prodotti finanzjarji mill-banek u selliefa oħra li jiffoka fuq in-nisa u n-negozji mmexxija min-nisa, u programm ta’ taħriġ għall-banek dwar kwistjonijiet tal-ġeneru li għandu jitnieda f’Marzu 2025.

Biex tikkomplementa dawn l-azzjonijiet, fl-2024 il-Kummissjoni nediet in-Network Ewropew ta’ Investituri Konxji dwar il-Ġeneru WomenINvestEU. [174] In-network ilaqqa’ flimkien atturi ewlenin minn madwar il-katina tal-provvista tal-investiment, bl-għan komuni li jiżdied l-investiment iffukat fuq il-ġeneru biex ħafna aktar negozji mmexxija min-nisa jkunu jistgħu jaċċessaw l-investiment madwar l-Ewropa. In-network se jipprovdi opportunitajiet għall-membri biex joħolqu konnessjonijiet u jinvolvu lil xulxin permezz ta’ avvenimenti ta’ networking, kif ukoll joħloq perkorsi ġodda għan-nisa biex jidħlu fis-settur u jsiru dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet. Matul il-proġett, WomenINvestEU se jkollha wkoll l-għan li teduka u tqajjem kuxjenza dwar il-benefiċċji ta’ investiment iffukat fuq il-ġeneru, filwaqt li tinvolvi atturi ewlenin mill-Ewropa kollha fl-isforz biex tiġi indirizzata l-inugwaljanza, filwaqt li tirrekluta u tagħti s-setgħa lil aktar nisa biex isegwu karriera fil-finanzi.

172 Skont InvestEU, fond jitqies li jaderixxi mal-kriterji tal-ġeneru jekk jissodisfa mill-inqas wieħed mill-prinċipji li ġejjin: it-tim maniġerjali tiegħu jkun magħmul minn tal-anqas terz tas-sħab nisa, it-tim ta' investiment superjuri tiegħu jipprevedi tal-anqas 40 % tar-rappreżentanza femminili, jew tal-anqas 40 % tar-rappreżentanza femminili tkun ipprovduta fil-kumitat tal-investiment tiegħu.

173 https://engage.eif.org/diversity-inclusion/mentorship

174 https://women-invest.ec.europa.eu/

Ġestjoni ta' Ġeneraturi

L-integrazzjoni tal-kunsiderazzjonijiet tal-ġeneru fil-politiki kollha tal-UE, jiġifieri l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri, hija kruċjali għall-kisba tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri. L-istrateġija dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri 2020-2025 tenfasizza l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri bħala għodda ewlenija fil-promozzjoni ta' ridistribuzzjoni ġusta tal-poter, l-influwenza u r-riżorsi, u fl-iżgurar ta' opportunitajiet indaqs għan-nisa, l-irġiel, il-bniet u s-subien fid-diversità kollha tagħhom. Barra minn hekk, tiżgura wkoll li l-politiki ma jsaħħux b'mod involontarju l-inugwaljanzi eżistenti bejn il-ġeneri.

Matul l-2024, il-Kummissjoni kompliet tintegra l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-oqsma ta' politika kollha tal-UE bħas-saħħa, ir-riċerka u l-innovazzjoni u l-edukazzjoni. Is-segretarjat tat-Task Force tal-Kummissjoni dwar l-Ugwaljanza [175] kompla jappoġġa l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri, bħala parti mill-integrazzjoni usa' tal-ugwaljanza billi qajjem kuxjenza, ipprovda taħriġ rilevanti, u ffaċilita l-ħidma tal-Koordinaturi tal-Ugwaljanza. Dawn il-Koordinaturi tal-Ugwaljanza, li huma attivi f'kull Direttorat Ġenerali (DĠ) jew servizz tal-Kummissjoni kif ukoll is-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, iffukaw fuq l-integrazzjoni tal-kunsiderazzjonijiet tal-ugwaljanza fl-inizjattivi ta' politika tal-Kummissjoni u fil-funzjonament intern tagħhom, skont il-pjanijiet ta' ħidma tagħhom għall-integrazzjoni tal-ugwaljanza.

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri f'oqsma ta' politika differenti tal-UE

Wieħed mill-aktar tħassib urġenti għas-soċjetà fis-snin li ġejjin se jkun li jinstab mod kif jiġi ġestit it-tibdil fil-klima. Kif imsemmi fil-Komunikazzjoni dwar il-ġestjoni tar-riskji klimatiċi – il-protezzjoni tan-nies u l-prosperità, "ir-riskji klimatiċi jinħassu b'mod speċjali mill-persuni f'sitwazzjonijiet vulnerabbli minħabba firxa ta' fatturi soċjoekonomiċi bħall-introjtu, il-ġeneru, l-età, id-diżabilità, is-saħħa, u l-esklużjoni soċjali (li jaffettwaw b'mod partikolari lill-migranti, lill-minoranzi etniċi, u lill-popli indiġeni). Żvantaġġi li kienu jeżistu qabel inaqqsu l-kapaċità ta' rkupru minn diżastri kkawżati mill-klima". [176]

F'Ottubru 2024, l-EIGE ppubblika rapport li jistabbilixxi 12-il prattika tajba dwar l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-Politika tal-Patt [177] Ekoloġiku Ewropew. Filwaqt li dawn il-prattiki tajbin juru li l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri qed tiġi implimentata f'oqsma ta' politika differenti tal-Patt Ekoloġiku Ewropew, ir-rapport jenfasizza li huwa meħtieġ aktar titjib kemm fil-livell tal-UE kif ukoll f'dak tal-Istati Membri biex jiġu inkorporati b'mod effettiv l-istrateġiji għall-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u jintużaw l-għodod rilevanti.

Bħala parti mill-proġett GREENA[178], l-EIGE żviluppa sett ta' għodod pass pass biex iwettaq evalwazzjoni reattiva għal kwistjonijiet ta' ġeneru tal-progress lejn l-objettivi relatati mal-ugwaljanza bejn il-ġeneri stabbiliti fil-politiki, il-programmi u l-proġetti għal futur ambjentali u sostenibbli għal kulħadd[179]. Is-sett ta' għodod jinkludi eżempji minn erba' oqsma ta' politika – it-

175 Ara It-Task Force dwar l-Ugwaljanza tal-Kummissjoni Ewropea - Il-Kummissjoni Ewropea

176 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar L-immaniġġjar tar-riskji klimatiċi – il-protezzjoni tan-nies u l-prosperità, COM(2024)91 final.

177 https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/good-practices-gender-mainstreaming-european-green-deal-towards-more-gender-equal-and-greener-europe?language_content_entity=en

178 Il-proġett GREENA qed jiżviluppa approċċi u għodod prattiċi biex fl-istess ħin jintegra t-tħassib ambjentali u dwar l-azzjoni klimatika flimkien ma' kwistjonijiet dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-evalwazzjonijiet.

179 https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gender-responsive-evaluation-greena

trasport, l-enerġija, l-agrikoltura u l-ekonomija ċirkolari – u jgħin biex jiġu identifikati l-implikazzjonijiet tal-ġeneru tal-kwistjonijiet ambjentali.

Il-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (UNFCCC) tagħti attenzjoni xierqa lir-rispons għall-ġeneru fl-azzjoni klimatika. Fl-2024, l-Istati Membri u l-Kummissjoni Ewropea ħejjew b'mod konġunt preżentazzjoni għar-rieżami finali tal-UNFCCC tal-progress fl-implimentazzjoni tal-azzjonijiet li jinsabu fil-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Ġeneru (GAP) 2019-2024 u dwar il-ħidma futura li għandha titwettaq dwar il-ġeneru u t-tibdil fil-klima. Skont il-GAP konkluż, il-partijiet għall-Ftehim ta' Pariġi qablu li jistabbilixxu objettivi u azzjonijiet f'ħames oqsma ta' prijorità li għandhom l-għan li: (i) javvanzaw l-għarfien u l-fehim ta' azzjoni klimatika reattiva għal kwistjonijiet ta' ġeneru; (ii) l-integrazzjoni koerenti ta' dawn l-objettivi u l-azzjonijiet fil-UNFCCC u l-ħidma tal-partijiet, is-segretarjat, l-entitajiet tan-Nazzjonijiet Uniti u l-partijiet ikkonċernati kollha fil-livelli kollha; u (iii) jiżguraw il-parteċipazzjoni sħiħa, ugwali u sinifikanti tan-nisa fil-proċess tal-UNFCCC.

"It-tisħiħ tal-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-politiki tal-UE dwar il-klima" (WomenInClimate) huwa proġett transnazzjonali ffinanzjat mis-sejħa għal proposti għall-involviment u l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini [180] tas-CERV, immexxija mil-Lobby Ewropew tan-Nisa. Il-proġett beda fl-2024. Għandu l-għan li jwassal il-messaġġi tan-nisa u jipproponi soluzzjonijiet inklużivi lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet, kif ukoll jipprovdi lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet b'informazzjoni u data komprensivi biex isawru politiki dwar il-klima effettivi u reattivi għal kwistjonijiet ta' ġeneru. Dan jinvolvi lill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili f'6 Stati Membri tal-UE: in-Netherlands, il-Bulgarija, ir-Rumanija, iċ-Ċekja, il-Portugall u l-Finlandja.

Skont studju ppubblikat mill-Kummissjoni Ewropea fl-2024 dwar "Gender balance in the R&I field to improve the role of women in the energy transition" (Il-bilanċ bejn il-ġeneri fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni biex jittejjeb ir-rwol tan-nisa fit-tranżizzjoni tal-enerġija), [181] in-nisa jikkostitwixxu biss 25 % tal-forza tax-xogħol tas-settur tal-enerġija tal-UE u 22 % tar-rwoli tar-riċerka u l-innovazzjoni. Biex jinkiseb bilanċ minimu bejn il-ġeneri sal-2050, ir-rapport jistma li huma meħtieġa 200 000 mara oħra fis-settur tal-enerġija. F'dan ir-rigward, is-settur tal-enerġija qed jagħti dejjem aktar attenzjoni lill-ugwaljanza. Fl-2024, 11-il membru ġdid ingħaqdu mal-Pjattaforma tal-Ugwaljanza għas-Settur tal-Enerġija, u b'hekk is-sħubija totali telgħet għal 39 membru. Imnedija fl-2021 mill-Kummissjoni Ewropea, il-pjattaforma hija spazju għall-partijiet ikkonċernati tal-enerġija biex joħolqu network u jikkondividu prattiki tajbin biex jippromwovu l-ugwaljanza, id-diversità u l-inklużjoni fl-attivitajiet tagħhom – fl-aħħar mill-aħħar biex iwasslu għal bidla soċjali fuq il-post tax-xogħol. Il-laqgħat tal-pjattaforma tal-2024 koprew is-suġġetti ta' kif għandhom jiġu appoġġati n-nisa biex isiru imprendituri u intraimprendituri tal-enerġija sostenibbli, kif ukoll kif għandha tintuża l-intelliġenza artifiċjali (IA) fis-settur tal-enerġija b'mod responsabbli u mhux diskriminatorju. [182] L-organizzazzjonijiet membri, li huma bbażati fi 13-il Stat Membru differenti, jissuġġerixxu miżuri prattiċi ta' diversità u inklużjoni u jirrapportaw regolarment dwar l-implimentazzjoni tagħhom. Fl-aħħar nett, matul il-Ġimgħa Ewropea għall-Enerġija Sostenibbli (EUSEW), il-Premju tan-Nisa fl-Enerġija tal-EUSEW intrebaħ minn Rita Gomes, li ddefinixxiet mill-ġdid [183] is-soluzzjonijiet solari fil-Portugall . Il-Premju tan-Nisa fl-Enerġija tal-EUSEW jirrikonoxxi lin-nisa li jmexxu attivitajiet eċċellenti li jgħinu biex javvanzaw it-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa fl-Ewropa. Dan jiffoka b'mod

180 https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-citizens-civ

181 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/feac18b5-dd44-11ee-b9d9-01aa75ed71a1/language-en

182 https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/equality-platform-energy-sector/news-and-events_en

183 https://sustainable-energy-week.ec.europa.eu/awards/eusew-2024-awards-winners_en#:~:text=Rita%20Gomes%20won%20the%20award,clean%20energy%20transition%20in%20Europe

partikolari fuq l-isforzi biex tiġi xprunata l-aġenda tal-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u jiġu appoġġati l-ugwaljanza u l-opportunitajiet indaqs fis-settur tal-enerġija.

Fil-21 u t-22 ta' Frar 2024, in-Netherlands u s-Slovenja ospitaw b'mod konġunt seminar dwar is-sinerġiji bejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-azzjoni klimatika fl-Aja. Is-seminar ikkunsidra modi kif jista' jinkiseb approċċ trasformattiv biex jiġi żgurat futur ekoloġiku u ugwali bejn il-ġeneri. Id-diskussjonijiet koprew diversi suġġetti ewlenin dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, b'mod partikolari l-importanza ta' data diżaggregata skont il-ġeneru u intersezzjonali, it-tisħiħ tar-rwol tan-nisa fis-suġġetti u l-impjiegi tax-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika (STEM), u l-promozzjoni tat-tmexxija tan-nisa fl-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta bejn il-ġeneri. [184]

Fil-qasam tal-Migrazzjoni wieħed mill-aktar żviluppi importanti huwa l-Patt tal-UE dwar il-Migrazzjoni u l-Ażil, li jikkonsisti f'10 strumenti legali, u ġie adottat f'Mejju 2024[185]. Flimkien, is-sett ta' riformi stabbilixxa pedament legali ġdid għal mod aktar ġust u effiċjenti ta' ġestjoni tal-migrazzjoni filwaqt li jiġu protetti d-drittijiet fundamentali tal-applikanti għall-ażil u tal-benefiċjarji tal-protezzjoni internazzjonali.

Fir-rigward tad-dimensjoni tal-ġeneru, il-Patt jirrikjedi li jitqiesu l-ħtiġijiet speċifiċi tal-gruppi vulnerabbli, inklużi n-nisa u l-bniet. Dan jipprevedi approċċ sensittiv għall-ġeneru meta jiġu vvalutati l-applikazzjonijiet għall-ażil u meta jiġu pprovduti kundizzjonijiet ta' akkoljenza, bħall-akkomodazzjoni jew il-kura tas-saħħa. Barra minn hekk, il-Patt jiżgura li n-nisa u l-bniet li jiffaċċjaw vjolenza abbażi tal-ġeneru, bħall-vjolenza sesswali, it-traffikar, u l-mutilazzjoni ġenitali femminili, jiġu rikonoxxuti bħala partikolarment vulnerabbli u jingħataw il-kura meħtieġa.

F'Awwissu 2024, il-Kumpanija ta' Tranżitu Pubbliku ta' Praga, f'kollaborazzjoni mal-organizzazzjoni mhux governattiva Konsent u l-Uffiċċju tal-Gvern taċ-Ċekja, nediet kampanja ta' sensibilizzazzjoni pubblika intitolata "Il-fastidju ma jappartjenix għat-trasport pubbliku. Jew xi mkien ieħor". [186] L-inizjattiva kellha l-għan li tnaqqas il-fastidju billi teduka lill-passiġġieri dwar kif jirrikonoxxu mġiba li tammonta għal fastidju u tħeġġiġhom jintervjenu jekk isiru konxji ta' tali mġiba. Posters tal-kampanja tqiegħdu f'150 post madwar Praga, inklużi waqfiet tal-karozzi tal-linja kif ukoll fuq il-karozzi tal-linja u t-trammijiet. Ir-rapporti juru li wieħed minn kull ħamsa tal-popolazzjoni Ċeka ra l-kampanja, b'66 % jsibuha utli (79 % tan-nisa u 52 % tal-irġiel). Minħabba s-suċċess tiegħu, il-Kunsill tal-Gvern għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi approva l-kampanja u rrakkomanda li awtoritajiet lokali oħra jadottawha biex jiġġieldu l-fastidju fi bliet Ċeki oħra.

Fil-qasam tat-trasport, fl-2024 il-Kummissjoni żviluppat u ppubblikat manwal għall-integrazzjoni tal-ugwaljanza fit-trasport. [187] Il-manwal għandu jgħin kemm lill-persunal, kif ukoll lill-partijiet ikkonċernati esterni biex jinkorporaw l-ugwaljanza fit-tfassil tal-politika tat-trasport. Il-Kummissjoni kompliet tappoġġa l-attivitajiet tan-network Ewropew ta' Ambaxxaturi għal #DiversityInTransport, biex tqajjem kuxjenza u tixpruna l-bidla fil-livell lokali u tal-kumpaniji. Il-Kummissjoni kompliet tappoġġa wkoll "In-Nisa fit-Trasport – Pjattaforma tal-UE għall-bidla", li tlaqqa' flimkien il-partijiet ikkonċernati tat-trasport impenjati li jżidu l-impjieg tan-nisa fit-trasport u tiffaċilita l-iskambju ta' prattiki tajba. [188] Dawn l-inizjattivi huma parti mill-Istrateġija għal

184 https://commission.europa.eu/publications/eu-mutual-learning-programme-gender-equality-synergies-between-gender-equality-and-climate-action_en
185 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en
186 https://vlada.gov.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/tz-rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-podporila-a-doporucila-kampan-proti-sexualnimu-obtezovani-v-doprave-dalsim-uzemnim-samospravnym-celkum-215750/
187 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e8600d42-31e7-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-en
188 https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/social-issues-equality-and-attractiveness-transport-sector/equality/women-transport-eu-platform-change_en

Mobbiltà Sostenibbli u Intelliġenti [189] u għandhom l-għan li jżidu l-attraenza tas-settur tat-trasport u li jindirizzaw in-nuqqas ta’ persunal f’settur li qed jixjieħ li ftit li xejn huwa varjat.

L-iżvilupp reċenti fis-settur tas-saħħa relatat mal-avvanzi fid-data diġitali dwar is-saħħa u t-teknoloġiji l-aktar avvanzati bħall-IA u t-teknoloġiji tal-computing ta' prestazzjoni għolja jista' jappoġġa mekkaniżmi aħjar ta' skrinjar u standardizzazzjoni tal-kompiti iżda jrid jitfassal kif xieraq sabiex jiġi evitat preġudizzju potenzjali. L-Inizjattiva Ewropea dwar l-Immaġnijiet tal-Kanċer [190] ġiet stabbilita fl-2022 biex tiżviluppa “atlas” tal-UE ta’ immaġnijiet relatati mal-kanċer u tagħmel l-immaġnijiet anonimizzati aċċessibbli għall-isptarijiet, ir-riċerkaturi u l-innovaturi. Hija kisbet suċċess kbir fl-2024: il-pedament tal-inizjattiva, l-infrastruttura Ewropea federata għad-data dwar l-immaġnijiet tal-kanċer, żviluppata mill-proġett tal-Federazzjoni Ewropea għall-Immaġnijiet tal-Kanċer, wasslet l-ewwel verżjoni ta’ infrastruttura diġitali f’Settembru 2024. Minn Novembru 2024, il-katalogu kien ippopolat b’47 sett ta’ data b’total ta’ aktar minn 35 000 suġġett.

Fl-2024, tnedew studji pilota għal diversi proġetti ffinanzjati mill-UE li jikkontribwixxu għall-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iskrinjar tal-kanċer. [191] Il-proġett SOLACE (it-tisħiħ tal-iskrinjar tal-kanċer tal-pulmun fl-Ewropa), [192] wettaq studju pilota biex itejjeb il-parteċipazzjoni tan-nisa fil-programmi ta’ skrinjar tal-kanċer tal-pulmun, peress li huma sottorappreżentati fil-biċċa l-kbira [193] tal-provi kliniċi. Materjal speċifiku ta’ sensibilizzazzjoni mmirat lejn in-nisa u li jenfasizza li l-kanċer tal-pulmun huwa l-kawża ewlenija tal-imwiet mill-kanċer għan-nisa, tqassam fis-siti ta’ studju pilota f’10 Stati Membri tal-UE matul l-2024.

Il-proġett EUCanScreen, li jimplimenta programmi ta’ skrinjar tal-kanċer, tnieda f’Ġunju 2024 f’29 pajjiż u se jibqa’ għaddej għal erba’ snin. [194] Linja ta’ ħidma importanti tal-proġett se teżamina l-ostakli individwali u sistemiċi għall-iskrinjar tal-kanċer ċervikali u tas-sider.

Fil-21 ta’ Ġunju 2024, il-Kunsill adotta r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar kanċers li jistgħu jiġu evitati bit-tilqim [195] abbażi tal-proposta tal-Kummissjoni ta’ Jannar 2024. Ir-Rakkomandazzjoni għandha l-għan li tgħin lill-Istati Membri jagħtu spinta lit-teħid tat-tilqim kontra l-papillomaviruses umani kemm fost il-bniet kif ukoll fost is-subien.

---

189 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/AUTO/?uri=CELEX:52020DC0789

190 https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cancer-imaging

191 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tad-9 ta’ Diċembru 2022 dwar it-tisħiħ tal-prevenzjoni permezz tad-detezzjoni bikrija: Approċċ ġdid tal-UE dwar l-iskrinjar tal-kanċer li jissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill 2003/878/KE 2022/C 473/01, ĠU C 473, 13.12.2022, p. 1.

192 https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/cancer/europes-beating-cancer-plan-eu4health-financed-projects/projects/solace_en

193 https://europeanlung.org/solace/2024/08/23/updates-from-solace-pilots/

194 https://hadea.ec.europa.eu/news/three-new-eu4health-joint-actions-fields-cancer-mental-health-and-medical-ionising-radiations-2024-08-09_en

195 Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-21 ta’ Ġunju 2024 dwar kanċers li jistgħu jiġu evitati bit-tilqim, (C/2024/4259).

Fl-Iżvezja, 10 aġenziji tal-gvern taħt it-tmexxija tal-Aġenzija tas-Saħħa Pubblika tal-Iżvezja, inkluż il-Bord Nazzjonali tas-Saħħa u l-Benesseri, l-Aġenzija Żvediża għaż-Żgħażagħ u s-Soċjetà Ċivili, u l-Aġenzija Żvediża għall-Migrazzjoni, waqqfu kummissjoni konġunta bil-kompitu li tikkumpensa d-disparitajiet fis-saħħa fi ħdan il-popolazzjoni. Dawn ġew ikkummissjonati biex isaħħu u jippromwovu s-saħħa sesswali u riproduttiva u d-drittijiet relatati b'enfasi fuq żoni ġeografiċi b'kundizzjonijiet soċjoekonomiċi ħżiena u prevalenza għolja ta', pereżempju, restrizzjonijiet fuq is-sesswalità tal-individwi jew id-dritt li wieħed jagħżel liberament is-sieħeb tiegħu. Il-proġett jibda mill-2024 sal-2027 u jiswa madwar SEK 31 miljun. [196]

Fil-qasam tal-isport, ir-riżultati minn "All In Plus: Il-proġett konġunt bejn l-UE u l-Kunsill tal-Ewropa dwar il-Promozzjoni ta' Ugwaljanza akbar bejn il-Ġeneri fl-Isport jenfasizza kemm il-progress kif ukoll id-disparitajiet persistenti fl-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-isport Ewropew kollu. Ir-rapport huwa bbażat fuq data miġbura f'21 ġurisdizzjoni u jipprovdi analiżi komprensiva tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri f'sitt oqsma ewlenin[197].

Il-Pjan ta' Ħidma l-ġdid tal-UE għall-Isport [198] 2024-2027 ġie adottat, u jelenka "ambjent sikur fl-isport" u "ugwaljanza bejn il-ġeneri" bħala oqsma ta' prijorità. [199]Barra minn hekk, f'April 2024, il-Forum tal-UE dwar l-Isport inkluda sessjoni ma' atleti nisa dwar is-suġġett tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Matul il-Forum, il-premju #BeEqual ingħata lil Idrætsforbund tad-Danimarka għal proġett li għandu l-għan li jinkludi bniet bi sfond ta' minoranza etnika u jagħtihom is-setgħa li jingħaqdu ma' [200] klabbs sportivi. Barra minn hekk, dawn l-isforzi ġew ikkomplementati minn proġetti ffinanzjati mill-UE, bħal proġett ta' Orizzont Ewropa "SUPPORTER"[201]. B'baġit ta' EUR 1 miljun, dan il-proġett qed jappoġġa tmien istituzzjonijiet sportivi tal-edukazzjoni għolja mill-Ewropa Ċentrali u tal-Lvant fl-iżvilupp tal-pjanijiet intersezzjonali, innovattivi, inklużivi u ta' impatt tagħhom stess għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri, li jindirizzaw b'mod espliċitu l-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-fastidju sesswali. Hija tat ħafna taħriġ, li għadu aċċessibbli online, dwar il-ġbir u l-analiżi tad-data dwar il-vjolenza abbażi tal-ġeneru fl-isport, il-komunikazzjoni inklużiva, kif ukoll il-possibbiltajiet tal-isport li jagħmel differenza fil-vjolenza abbażi tal-ġeneru fl-edukazzjoni [202] għolja sportiva.

Fi Franza, it-tikketta mmexxija mill-Istat "Terrain d'égalité" ("Raġunijiet ta' Ugwaljanza") għandha l-għan li tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u li tipprevjeni u tiġġieled id-diskriminazzjoni u l-vjolenza abbażi tal-ġeneru (GBV) fl-isport. Immirata lejn avvenimenti sportivi internazzjonali ewlenin fi Franza, it-tikketta tingħata abbażi ta' kriterji bħall-ħatra ta' referenti għall-ugwaljanza u l-istabbiliment ta' hotline tal-GBV. Kit iddedikat dwar il-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru sar disponibbli għall-organizzaturi kollha ta' avvenimenti sportivi. Fl-2024, it-tikketta "Terrain d'Egalité" ingħatat lill-kumitat organizzattiv tal-Logħob Olimpiku u Paralimpiku tas-Sajf tal-2024 f'Pariġi.

Is-settur spazjali Ewropew jinsab fuq trajettorja 'l fuq lejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri iżda qed jiffaċċja ħafna sfidi f'termini ta' forza tax-xogħol. Analiżi komprensiva identifikat li l-industrija qed tixjieħ, hija ddominata mill-irġiel u qed tiffaċċja distakk kritiku bejn il-ħiliet tekniċi u personali pprovduti mill-kurrikuli edukattivi u l-ħiliet li jeħtieġ is-settur. [203]

196 https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/10/satsning-for-att-starka-sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-med-fokus-pa-att-na-ut-i-omraden-dar-utanforskapet-ar-stort/
197 Riżorsi- KOLLHA: Lejn bilanċ bejn is-sessi fl-isport
198 https://sport.ec.europa.eu/news/adoption-of-new-eu-work-plan-for-sport-2024-2027
199 Taħt I: "L-integrità u l-valuri fl-isport".
200 https://sport.ec.europa.eu/news/meet-the-winners-of-the-beinclusive-eu-sport-awards-2023
201 https://cordis.europa.eu/project/id/101094529
202 https://www.supporter-project.eu/capacity-building-gender-equality/
203 OECD (2023), L-Ekonomija*Spazjali f'Ċifri: Responding to Global Challenges*(Nirrispondu għall-Isfidi Globali), OECD Publishing, Pariġi.

Fis-7 ta' Ġunju 2024, il-Kummissjoni ppubblikat rapport ta' politika bit-titolu "Transition pathway for the aerospace ecosystem" (Perkors ta' tranżizzjoni għall-ekosistema [204] ajruspazjali). It-53 azzjoni li r-rapport identifika għall-implimentazzjoni, sebgħa jiffokaw speċifikament fuq l-iżgurar tal-ġustizzja, id-diversità u l-inklużjoni fis-settur ajruspazjali, inkluż permezz ta' edukazzjoni mmirata minn stadju bikri fil-proċess edukattiv[205].

L-ostakli strutturali għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri jippersistu wkoll fir-riċerka u l-innovazzjoni (R&I). Fl-2024, il-programm Orizzont Ewropa tal-Kummissjoni kompla jinforza r-rekwiżit li l-applikanti mill-korpi pubbliċi u mill-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja kollha jkollhom pjan għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri (GEP) fis-seħħ sabiex ikunu eliġibbli għall-finanzjament. [206]

Skont l-istudju "Impact of gender equality plans across the European Research Area", ippubblikat mill-Kummissjoni fl-2024, [207] l-introduzzjoni tal-kriterju ta' eliġibbiltà tal-GEP fil-programm Orizzont Ewropa u l-iżviluppi ta' politika fil-livelli nazzjonali wasslu għal għadd akbar b'mod sinifikanti ta' istituzzjonijiet li jadottaw politiki komprensivi dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, [208] jew li ħolqu jew aġġornaw il-pjanijiet tagħhom. Xi organizzazzjonijiet privati saħansitra implimentaw il-GEPs b'mod volontarju. Il-kriterju ta' eliġibbiltà tal-GEP fil-programm Orizzont Ewropa pprovda wkoll definizzjoni ċara ta' x'inhu mistenni minn GEP, għen fil-koordinazzjoni tal-isforzi fost il-partijiet ikkonċernati u ffaċilita t-tagħlim reċiproku. Dan rawwem ambjent ta' riċerka aktar inklużiv u kkontribwixxa għall-għan ġenerali tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fir-R&I. Lezzjoni ewlenija meħuda hija l-importanza ta' monitoraġġ u evalwazzjoni kontinwi tal-GEPs biex jiġi żgurat li dawn jiġu implimentati b'mod effettiv u jiksbu l-eżiti maħsuba tagħhom. Barra minn hekk, jeħtieġ li jsir aktar biex jiġi żgurat li l-GEPs ikunu inklużivi u jqisu l-intersezzjonalitajiet possibbli.

Fil-15 ta' Mejju 2024, tliet organizzazzjonijiet akkademiċi u ta' riċerka ġodda li kisbu riżultati eċċellenti permezz tal-implimentazzjoni tal-GEPs tagħhom [209] irċevew Premjijiet tal-UE għall-Promoturi tal-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri. Dawn ir-rebbieħa ġodda qed jingħaqdu ma' komunità ta' promoturi li jispiraw organizzazzjonijiet akkademiċi u ta' riċerka oħra biex isiru promoturi tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri huma stess, u biex iqajmu kuxjenza pubblika dwar l-importanza li tiġi indirizzata l-ugwaljanza bejn il-ġeneri f'organizzazzjonijiet akkademiċi u ta' riċerka permezz ta' bidla istituzzjonali. L-implimentazzjoni ta' GEPs inklużivi ġiet inċentivata aktar mill-Programm WIDERA ta' Orizzont Ewropa, li nieda sejħa għal proposti intitolata "Appoġġ għall-implimentazzjoni ta' pjanijiet inklużivi għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri", li rriżultat f'finanzjament għal proġetti li jinkludu GEPINC[210], INCLUDE [211] u SEE-ERA[212].

Orizzont Ewropa "Raggruppament 2: Kultura, Kreattività u Soċjetà Inklużiva" kienet tinkludi sejħa għal proposti dwar "Rwoli tal-ġeneri f'movimenti estremisti u l-impatt tagħhom fuq id-

204 https://defence-industry-space.ec.europa.eu/document/download/b0ae5705-0e5f-4c4a-bbbb-26a79f32a104_en?filename=Transition%20Pathway%20_%20Aerospace%20Ecosystem%20_%20EN.pdf

205 Ara pereżempju l-Azzjoni 53 tal-Perkors ta' Tranżizzjoni.

206 Aktar informazzjoni dwar il-kriterju ta' eliġibbiltà f'Orizzont Ewropa: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-resegy-and-innovation/democracy-and-rights/gender-equality-research-and-innovation_en#gender-equality-plans-as-an-eligibility-criterion-in-horizon-europe.

207 Impact of gender equality plans across the European Research Area (L-impatt tal-pjanijiet għall-ugwaljanza bejn is-sessi fiż-Żona Ewropea tar-Riċerka) - il-Kummissjoni Ewropea.

208 https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7ab4a0e8-749d-11ef-a8ba-01aa75ed71a1/language-en

209 https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/new-winners-announced-eu-gender-equality-champions-research-and-innovation-2024-05-15_en

210 https://cordis.europa.eu/project/id/101187961

211 https://cordis.europa.eu/project/id/101188452

212 https://cordis.europa.eu/project/id/101188467

demokrazija", li ffinanzjat tliet proġetti - [213]EMMELO, MEN4DEM, [214] u YOU-DARE [215] - b'baġit totali ta' EUR 8,6 miljun. Dawn il-proġetti se jikkontribwixxu għall-iżvilupp ta' għarfien ibbażat fuq l-evidenza u approċċi innovattivi biex tiġi indirizzata ż-żieda ta' movimenti estremisti, identitarji u nazzjonalisti, b'enfasi fuq il-kostruzzjoni u l-impatt tar-rwoli tal-ġeneri fi ħdan dawn il-movimenti. Ġew iffinanzjati proġetti addizzjonali biex jiġu indirizzati l-inugwaljanzi strutturali permezz ta' approċċ intersezzjonali, pereżempju riċerka dwar l-impatti soċjoekonomiċi tas-solitudni. Taħt ir-Raggruppament 3, tnediet sejħa għal finanzjament dwar ir-radikalizzazzjoni u l-ġeneru b'baġit ta' EUR 3 miljun. Fl-aħħar nett, erba' proġetti dwar l-intersezzjonalità u l-ugwaljanza fi spazji demokratiċi deliberattivi u parteċipattivi, li jammontaw għal EUR 9,5 miljun, bdew l-attivitajiet tagħhom fl-2024: INSPIRE, [216] iDEM, [217] EU-CIEMBLY, [218] u SINCRONY. [219] Dawn il-proġetti se jikkontribwixxu għat-tisħiħ mill-ġdid tad-demokrazija u t-tisħiħ tal-parteċipazzjoni taċ-ċittadini billi jfasslu u jmexxu innovazzjonijiet demokratiċi, fejn it-tegħlib tal-akkumulazzjoni u l-intersezzjoni tad-diskriminazzjoni jew l-istigmatizzazzjoni huwa parti ewlenija tal-proċess.

F'termini tar-rekwiżit taħt Orizzont Ewropa li d-dimensjoni tal-ġeneru tiġi integrata fix-xogħol tar-riċerka u l-innovazzjoni, l-aħħar data turi li 81 % tal-proposti tar-R&I issa jikkunsidraw id-dimensjoni tal-ġeneru. Kien hemm ukoll żieda f'termini tal-objettiv tal-bilanċ bejn il-ġeneri ta' Orizzont Ewropa, b'mod partikolari għan-nisa fi rwoli ewlenin: 43.5 % tal-membri fil-gruppi ta' esperti huma nisa (żieda minn 42 % taħt Orizzont 2020) u 48.7 % fi gruppi konsultattivi (żieda minn 43 %). Barra minn hekk, is-sehem tal-konsorzji mmexxija min-nisa żdied minn 23 % għal 31 %.

Fir-rigward tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-IA, erba' proġetti taħt is-sejħa tal-Programm Orizzont Ewropa "L-indirizzar tal-preġudizzji tal-ġeneru, tar-razza u ta' preġudizzji oħra fl-IA (RIA)" komplew jagħmlu passi sinifikanti fl-2024 dwar l-identifikazzjoni u l-mitigazzjoni tal-preġudizzji fis-sistemi tal-IA. Pereżempju, il-proġett FINDHR[220], il-MAMMOth[221], il-proġett BIAS[222], u l-AEQUITAS [223] ħolqu r-Raggruppament tal-Ġustizzja tal-IA[224], li l-missjoni tiegħu hija li jrawwem il-fiduċja u l-kunfidenza fis-sistemi tal-IA f'diversi oqsma, inklużi l-kura tas-saħħa, il-finanzi, ir-riżorsi umani, u l-edukazzjoni. F'dan il-qafas, huma organizzaw diversi sessjonijiet ta' ħidma matul

213 https://cordis.europa.eu/project/id/101177204
214 https://cordis.europa.eu/project/id/101177356
215 https://cordis.europa.eu/project/id/101178147
216 https://cordis.europa.eu/project/id/101132292
217 https://cordis.europa.eu/project/id/101132431
218 https://cordis.europa.eu/project/id/101132694
219 https://cordis.europa.eu/project/id/101132459
220 https://findhr.unipi.it/. Il-proġett żviluppa metodoloġiji ġodda biex jaċċerta r-riskji ta' diskriminazzjoni u jipproduċi eżiti inqas preġudikati. Il-FINDHR ħoloq b'suċċess għodod u linji gwida għal IA konxja mill-ġustizzja fir-reklutaġġ. Il-proġett ipprovda wkoll taħriġ estensiv għall-professjonisti u l-iżviluppaturi tar-riżorsi umani dwar il-ġustizzja algoritmika.
221 https://mammoth-ai.eu/ qed jiżviluppa soluzzjonijiet standardizzati tal-IA biex jindirizza l-preġudizzji fil-fażijiet kollha tal-iżvilupp tas-sistema tal-IA. Il-proġett għandu teknoloġiji avvanzati biex jiġu evalwati u mmitigati l-preġudizzji fid-data multimodali, inklużi t-test, l-immaġnijiet u n-networks.
222 https://www.biasproject.eu/ qed jiżviluppa soluzzjonijiet standardizzati tal-IA biex jindirizza l-preġudizzji fil-fażijiet kollha tal-iżvilupp tas-sistema tal-IA. Il-proġett għandu teknoloġiji avvanzati biex jiġu evalwati u mmitigati l-preġudizzji fid-data multimodali, inklużi t-test, l-immaġnijiet u n-networks.
223 https://www.aequitas-project.eu/. Il-proġett jiffoka fuq il-ħolqien ta' linji gwida u metodoloġiji ta' ġustizzja permezz tad-disinn għall-iżvilupp ta' sistemi tal-IA mingħajr preġudizzju. Il-proġett iġġenera settijiet ta' data sintetiċi u każijiet ta' użu reali biex jittestja u jivvalida s-soluzzjonijiet ta' mitigazzjoni tal-preġudizzju tiegħu. Fl-2024, ippubblikat metodoloġija komprensiva ġusta mid-disinn kif ukoll rapport dwar l-impatt soċjali bbażat fuq id-dijanjożi tal-preġudizzju
224 https://aifairnesscluster.eu/

l-2024, inkluż il-Konferenza Inawgurali tar-Raggruppament dwar il-Ġustizzja tal-IA u sessjoni ta' ħidma dwar il-preġudizzji tal-IA. Barra minn hekk, tliet proġetti taħt is-suġġett "L-emanċipazzjoni tal-ġeneru u dik soċjali, ekonomika u kulturali [225] qed jaħdmu fuq l-indirizzar tal-istereotipi marbuta mal-ġeneru u t-trawwim tal-emanċipazzjoni tan-nisa f'oqsma differenti, inkluż is-settur tal-enerġija, il-migrazzjoni, [226] u l-istituzzjonijiet pubbliċi.

L-Att Ewropew dwar l-Intelliġenza Artifiċjali (l-Att dwar l-IA) daħal fis-seħħ f'Awwissu 2024. L-Att [227] jindirizza r-riskji potenzjali għas-saħħa, għas-sikurezza u għad-drittijiet fundamentali tal-individwi, inkluż id-drittijiet għall-ugwaljanza u għan-nondiskriminazzjoni, filwaqt li jippromwovi l-innovazzjoni u l-adozzjoni ta' IA affidabbli. Tipprojbixxi ċerti prattiki tal-AI li joħolqu riskju inaċċettabbli (bħal tekniki manipulattivi, sfruttament tal-vulnerabbiltajiet jew klassifikazzjoni bijometrika biex jiġu dedotti l-orjentazzjoni sesswali u l-ħajja sesswali), u tissoġġetta s-sistemi tal-AI li joħolqu riskju kbir għad-drittijiet fundamentali u għas-sikurezza għal rekwiżiti speċifiċi, bħas-sorveljanza umana, il-governanza tad-data, il-ġestjoni tar-riskju, it-trasparenza. Barra minn hekk, l-Att jistabbilixxi rekwiżiti ta' trasparenza għal ċerti mudelli ta' sistemi tal-IA, inklużi dawk li huma maħsuba biex jinteraġixxu direttament ma' persuni fiżiċi, jiġġeneraw data sintetika (eż. deepfakes), u sistemi ta' rikonoxximent tal-emozzjonijiet jew ta' kategorizzazzjoni bijometrika.

Fil-qasam tal-agrikoltura u l-politika rurali, f'konformità mat-tħassib dejjem jikber dwar l-isfidi tas-saħħa mentali fir-reġjuni rurali, il-Kummissjoni qed tagħti aktar attenzjoni lill-fatturi speċifiċi li jaffettwaw is-saħħa mentali fil-komunità tal-biedja. Sigħat twal ta' xogħol, iżolament ġeografiku u soċjali, inċertezza finanzjarja, tħassib dwar il-klima, u kwistjonijiet ekonomiċi huma problemi speċifiċi li jiffaċċjaw dawk fil-professjoni tal-biedja, li jeħtieġ li jiġu indirizzati permezz ta' appoġġ komprensiv għas-saħħa mentali. Madankollu, il-bdiewa jiffaċċjaw ostakli sinifikanti biex jaċċessaw il-kura tas-saħħa mentali, kemm minħabba l-iżolament ġeografiku tagħhom kif ukoll minħabba l-istigma madwar it-tfittxija ta' għajnuna esterna. Fl-2024, il-Kummissjoni, f'kooperazzjoni man-network tal-politika agrikola komuni, organizzat avveniment li jappoġġa s-saħħa mentali tal-bdiewa. [228] Id-dimensjoni tal-ġeneru kienet importanti ħafna f'dan il-workshop, peress li l-bdiewa nisa u l-bdiewa rġiel għandhom it-tendenza li jlaħħqu ma' kwistjonijiet ta' saħħa mentali b'mod differenti. [229] Il-konklużjonijiet minn dan il-workshop se jiġu trażmessi lis-servizzi ta' konsulenza

225 ORIZZONT-CL2-2022-TRASFORMAZZJONIJIET-01-05.

226 Għall-aħħar aġġornament dwar il-proġetti ffinanzjati mill-UE, jekk jogħġbok irreferi għal https://cordis.europa.eu/projects. Il-proġett gEneSys għandu l-għan li javvanza l-parteċipazzjoni tan-nisa fit-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa u juri kif l-applikazzjoni ta' lenti tal-ġeneru għall-għarfien dwar it-tranżizzjoni tal-enerġija tista' tgħin biex jinkisbu eżiti ta' tranżizzjoni tal-enerġija ekwitabbli. Il-proġett wettaq rieżami sistematiku tal-letteratura dwar ir-rabta bejn il-ġeneru u t-tranżizzjoni tal-enerġija u identifika stereotipi fil-materjal edukattiv dwar it-tranżizzjoni tal-enerġija u l-istudji STEM. https://genesys-project.eu/about/. Il-proġett ReIncluGen jiffoka fuq l-inklużjoni u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tal-ġeneru b'enfasi speċjali fuq l-esperjenzi tan-nisa bi sfond ta' migrazzjoni fl-Ewropa. Il-proġett wettaq l-ewwel immappjar tal-politiki dwar il-ġeneru f'kuntesti nazzjonali differenti u analizza l-attitudnijiet lejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-Belġju, fil-Polonja, fl-Italja, fi Spanja u fl-Awstrija. Biex tisfida l-isterjotipi dwar in-nisa migranti, nediet kompetizzjoni tal-fotografija għan-nisa bi sfond ta' migrazzjoni biex turi xi tfisser għalihom l-emanċipazzjoni tal-ġeneru. https://www.uantwerpen.be/en/projects/reinclugen/about/. Il-proġett RE-WIRING janalizza l-kawżi ewlenin tal-ġerarkiji tal-poter ibbażati fuq il-ġeneru fl-UE u lil hinn minnha, inkluż fl-edukazzjoni, ir-rappreżentanza tal-media, u l-impjiegi. Huwa pproduċa tassonomija ta' kunċetti differenti ta' ġerarkiji tal-poter u ħoloq sett ta' għodod dwar rappreżentanza aħjar tan-nisa fuq il-post tax-xogħol. Ara https://re-wiring.eu.

227 Ir-Regolament (UE) 2024/1689 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Ġunju 2024 li jistabbilixxi regoli armonizzati dwar l-intelliġenza artifiċjali u li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 300/2008, (UE) Nru 167/2013, (UE) Nru 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 u (UE) 2019/2144 u d-Direttivi 2014/90/UE, (UE) 2016/797 u (UE) 2020/1828 (l-Att dwar l-Intelliġenza Artifiċjali), ĠU L 2024/1689, 12.07.2024.

228 https://eu-cap-network.ec.europa.eu/supporting-mental-health-farmers-and-farming-communities_en

229 https://app.farmres.eu/summary-report

għall-azjendi agrikoli u se jikkontribwixxu għat-tħejjija tal-politika agrikola komuni ta’ [230] wara l-2027.

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri hija integrata wkoll f’inizjattivi ta’ politika li jindirizzaw l-iżviluppi demografiċi fir-reġjuni affettwati minn tnaqqis qawwi fil-popolazzjoni fl-età tax-xogħol flimkien ma’ sehem baxx u staġnat ta’ persuni b’edukazzjoni postsekondarja u tluq sinifikanti taż-żgħażagħ fil-livell reġjonali. Il-Komunikazzjoni “L-isfruttar tat-talent fir-reġjuni tal-Ewropa” [231] u l-“Mekkaniżmu ta’ Spinta tat-Talent” relatat tagħha [232] jinkludu diversi attivitajiet inklużi assistenza teknika għar-reġjuni, gruppi ta’ ħidma relatati mat-tibdil demografiku, u appoġġ għal bliet li qed jiċkienu permezz tal-Inizjattiva Urbana Ewropea. [233]It-tieni sejħa għal proġetti taħt inizjattiva dwar “l-isfruttar tat-talent fi bliet li qed jiċkienu” ffukat fuq l-indirizzar tal-kunsiderazzjonijiet tal-ugwaljanza, b’mod partikolari l-intraprenditorija tan-nisa u l-aċċess ugwali għall-kwalifiki u l-impjiegi. [234] F’Mejju 2024, intgħażlu erba’ proġetti biex jiffukaw fuq l-ittestjar ta’ soluzzjonijiet innovattivi u kreattivi biex jattiraw u jisfruttaw it-talent fi bliet li qed jiċkienu. Barra minn hekk, dawn il-bliet se jistabbilixxu sħubijiet ta’ trasferiment ma’ 12-il belt oħra interessati f’dan it-tip ta’ innovazzjoni. [235]

Il-kunsiderazzjonijiet tal-ġeneru spiss jiġu injorati fl-ippjanar u d-disinn urban. Fl-10 ta’ Ottubru 2024, matul il-Ġimgħa tar-Reġjuni u l-Bliet tal-2024, il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni u l-Kummissjoni Ewropea organizzaw workshop dwar “Bliet għal kulħadd: Ippjanar u disinn urban inklużiv fir-rigward tal-ġeneru”. [236] Il-workshop esplora kif il-bliet u r-reġjuni jistgħu jiġu immaġinati mill-ġdid biex jissodisfaw aħjar il-ħtiġijiet tan-nisa u tal-individwi mhux binarji u bħala riżultat itejbu l-aċċessibbiltà u l-inklużività għal kulħadd.

Il-Ministeru tal-Edukazzjoni, il-Kultura u x-Xjenza tan-Netherlands ikkummissjona istitut tar-riċerka (Movisie) biex jirriċerka l-prattiki tal-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fin-Netherlands u lil hinn minnhom. Il-prodott finali, ippubblikat f’Settembru 2024, jikkonsisti fi studju dokumentarju u rapport ibbażat fuq intervisti ma’ uffiċjali tal-gvern minn diversi ministeri. [237]Ir-riċerka tat attenzjoni speċjali lill-fatturi ta’ appoġġ u ta’ tfixkil li l-impjegati taċ-ċivil jesperjenzaw fil-qasam tal-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri. Abbażi tas-sejbiet, Movisie jirrakkomanda: 1) il-ħolqien ta' impenn akbar mit-tmexxija, 2) it-titjib tat-test tal-ġeneru fil-metodu ċentrali għat-tfassil tal-politika (Beleidskompas), u 3) it-titjib tal-għarfien u l-ħiliet tal-uffiċjali tal-politika u oħrajn involuti fit-tfassil tal-politika.

Malta qed taħdem b’mod attiv biex telimina l-preġudizzji sistemiċi u tiżgura qafas legali aktar ekwu. Fl-2024, id-Direttorat għad-Drittijiet tal-Bniedem ingaġġa reviżur legali indipendenti biex jeżamina l-leġiżlazzjoni Maltija kollha biex jidentifika dispożizzjonijiet li joħolqu distinzjonijiet bla bżonn bejn l-irġiel u n-nisa u jippreżenta għażliet biex tiġi eliminata tali differenzjazzjoni. L-analiżi

230 Aktar informazzjoni dwar in-nisa fl-Agrikoltura: żewġ proġetti dwar in-nisa fil-biedja huma ffinanzjati taħt Orizzont Ewropa: https://fliara.eu/ u https://www.grassceiling.eu/.

231 Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, L-isfruttar tat-talent fir-reġjuni tal-Ewropa, COM(2023)32 final.

232 https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/harnessing-talent-platform/talent-booster-mechanism_en

233 https://www.urban-initiative.eu/

234 https://www.urban-initiative.eu/innovative-actions-harnessing-talent

235 https://www.urban-initiative.eu/calls-proposals/second-call-proposals-innovative-actions

236 https://regions-and-cities.europa.eu/programme/2023/sessions/31619

237 https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/09/30/gendermainstreaming-bij-de-rijksoverheid-een-gedragswetenschappelijk-onderzoek

titwettaq bl-assistenza tal-kumitat interministerjali stabbilit biex jappoġġa l-implimentazzjoni tal-istrateġija u l-pjan ta’ azzjoni dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-integrazzjoni (GEMSAP).

Qasam importanti iżda ta’ spiss injorat għall-integrazzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi huwa l-istabbiliment ta’ standards tekniċi fil-livell Ewropew (u internazzjonali). Sal-lum, f’ħafna standards, il-ġisem maskili medju jittieħed bħala referenza, inklużi l-istandards armonizzati Ewropej. Dan iwassal biex il-prodotti jkunu inqas sikuri għan-nisa milli għall-irġiel. Minħabba l-pandemija, il-problema tal-maskri tal-wiċċ li ma jitwaħħlux sewwa rċeviet l-aktar attenzjoni. Madankollu, l-istess problema sseħħ fit-tipi kollha ta’ setturi u prodotti. In-nisa huma aktar probabbli li jweġġgħu serjament jew imutu f'inċident tat-traffiku, u inqas probabbli li jkollhom is-saħħa tal-qabda meħtieġa biex iħaddmu l-makkinarju u t-tagħmir b'mod sikur. Madankollu, din il-kwistjoni mhijiex limitata għall-popolazzjoni femminili. Hemm ukoll varjazzjonijiet kbar fost il-popolazzjoni maskili fl-Unjoni Ewropea. Huwa essenzjali li jiġi kkunsidrat kif il-ġeneru (u fatturi oħra bħall-oriġini etnika) għandu impatt fuq ir-rekwiżiti tekniċi u l-applikazzjoni tal-istandards sabiex jiġi żgurat b’mod effettiv l-użu sikur ta’ prodott jew tagħmir. Dan se jkun ta’ benefiċċju wkoll għan-nisa fid-diversità kollha tagħhom. Kunsiderazzjonijiet rilevanti jinkludu differenzi fiżiċi bħad-daqs medju u l-piż jew is-saħħa tal-qabda.

Fil-bidu tal-2024, il-Kummissjoni ppubblikat studju [238] dwar l-inklużività tad-dispożizzjonijiet antropometriċi fl-istandards [239] Ewropej armonizzati. Sejba importanti mill-istudju hija li l-organizzazzjonijiet li jistabbilixxu l-istandards (bħas-CEN u s-CENELEC) ma għandhomx data antropometrika dwar il-popolazzjoni Ewropea fid-diversità kollha tagħha. Kunsiderazzjonijiet rilevanti jinkludu differenzi fiżiċi bħad-daqs medju u l-piż jew is-saħħa tal-qabda. Id-data disponibbli mhijiex statistikament rappreżentattiva u/jew mhijiex kompluta, jiġifieri ma tkoprix l-Istati Membri kollha tal-UE u/jew il-parametri antropometriċi meħtieġa u spiss tkun skaduta. L-istudju kkonkluda li huwa meħtieġ li jsir inventarju tad-data antropometrika disponibbli, tiġi aġġornata u titlesta biex tkopri l-Istati Membri kollha tal-UE u d-dimensjonijiet antropometriċi meħtieġa b’mod statistikament robust. Għal dan il-għan, il-Kummissjoni tat lis-CEN-CENELEC għotja ta’ azzjoni ta’ standardizzazzjoni biex iwettaq analiżi tal-lakuni u jiżviluppa għażliet għall-ġbir tad-data nieqsa minn kampjun rappreżentattiv kbir tal-popolazzjoni tal-UE.

Il-karozzi bħalissa huma ttestjati f'test tal-ħbit b'manikin maskili li huwa twil 176cm u jiżen 70kg. B’riżultat ta’ dan, il-progress tekniku fit-trażżin għar-ras reattiv wassal għal tnaqqis ta’ 70 % fil-proporzjon ta’ indeboliment mediku permanenti għas-sewwieqa rġiel u għal żieda ta’ 13 % għas-

---

238 Il-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali għas-Suq Intern, l-Industrija, l-Intraprenditorija u l-SMEs, Study on the inclusiveness of anthropometrics in European harmonised standards – Final report, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2024, disponibbli online. L-istudju vvaluta l-istandards armonizzati għal 22 biċċa leġiżlazzjoni tal-UE fil-qasam ta’ politika tal-makkinarju u t-tagħmir. Din kellha l-għan li tiddetermina jekk l-istandards li għandhom dimensjoni antropometrika jqisux biżżejjed id-diversità tal-popolazzjoni Ewropea, inklużi fatturi bħall-ġeneru u l-età, u d-diversi kejl antropometriku (eż. it-tul, il-piż u l-qawwa

239 L-istandards huma speċifikazzjonijiet tekniċi li jistabbilixxu r-rekwiżiti għall-prodotti, il-proċessi tal-produzzjoni, is-servizzi jew il-metodi tal-ittestjar. Dawn jiġu żviluppati mill-industrija u mill-atturi tas-suq skont xi prinċipji bażiċi bħall-kunsens, il-ftuħ, it-trasparenza u n-nondiskriminazzjoni. L-istandards jiżguraw l-interoperabbiltà u s-sikurezza, inaqqsu l-ispejjeż u jiffaċilitaw l-integrazzjoni tal-kumpaniji fil-katina tal-valur u fil-kummerċ. Ara wkoll: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards_mt Standard armonizzat huwa standard Ewropew żviluppat minn organizzazzjoni Ewropea rikonoxxuta tal-istandards: CEN (Comité Européen de Normalisation), CENELEC (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique), jew ETSI (Istitut Ewropew tal-Istandards tat-Telekomunikazzjoni) fuq talba tal-Kummissjoni Ewropea. L-użu ta' dawn l-istandards huwa volontarju. Il-manifatturi, operaturi ekonomiċi oħra, u l-korpi ta’ valutazzjoni tal-konformità jistgħu jużaw standards armonizzati biex juru li l-prodotti, is-servizzi jew il-proċessi jikkonformaw mal-leġiżlazzjoni rilevanti tal-UE. Ara wkoll: https://single-market- economy.ec.europa.eu/single-market/european-standards/harmonised-standards_mt

sewwieqa [240] nisa. Bħala parti mill-ħidma tan-NU/KEE dwar ir-regolamenti tal-vetturi, grupp ta’ ħidma informali dwar il-Protezzjoni tal-Okkupanti Ekwitabbli beda jaħdem taħt it-tmexxija Ewropea biex jindirizza dawn it-tipi ta’ kwistjonijiet.

Fl-2024, daħlu fis-seħħ diversi inizjattivi leġiżlattivi li jirreferu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Fil-25 ta’ Lulju 2024, daħlet fis-seħħ id-Direttiva dwar id-diliġenza dovuta tas-sostenibbiltà korporattiva. [241] Għadd ta’ linji gwida, li għandhom jinħarġu mill-Kummissjoni qabel ma d-Direttiva tidħol fis-seħħ, se jgħinu lill-kumpaniji jwettqu d-diliġenza dovuta, pereżempju dwar il-kondiviżjoni tar-riżorsi u l-informazzjoni, u l-involviment tal-partijiet ikkonċernati. Fost l-oħrajn, id-Direttiva tistabbilixxi rekwiżiti għall-kumpaniji Ewropej kbar u għall-kumpaniji mhux Ewropej b’fatturat sinifikanti tal-UE sabiex jidentifikaw u jipprevjenu, jimmitigaw jew itemmu l-impatti negattivi fuq id-drittijiet tal-bniedem u ambjentali fl-operazzjonijiet tagħhom stess, dawk tas-sussidjarji tagħhom u, meta jkunu relatati mal-katina/ktajjen tal-attivitajiet tagħhom, dawk tas-sħab kummerċjali tagħhom fl-UE u globalment. Skont ir-regoli l-ġodda, se jkun meħtieġ li tiġi indirizzata kwalunkwe forma ta’ diskriminazzjoni. B’mod partikolari, id-Direttiva tirreferi fl-Anness tagħha għall-projbizzjoni ta’ trattament mhux ugwali fl-impjieg, sakemm ma jkunx iġġustifikat mir-rekwiżiti tal-impjieg inkwistjoni f’konformità mal-Konvenzjonijiet tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol. Dan jinkludi, b'mod partikolari: (a) remunerazzjoni mhux ugwali għal xogħol ta’ valur ugwali; u (b) id-diskriminazzjoni abbażi tal-estrazzjoni nazzjonali jew l-oriġini soċjali, ir-razza, il-kulur, is-sess, ir-reliġjon jew l-opinjoni politika. Il-Konvenzjoni Internazzjonali dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa hija msemmija fil-premessa 33 bħala strument internazzjonali ieħor li jista' jkun meħtieġ li jitqies mill-kumpaniji meta jidentifikaw u jindirizzaw l-abbużi tad-drittijiet tal-bniedem. Sabiex tappoġġa aħjar il-prattiki kummerċjali responsabbli, fi Frar 2025, il-Kummissjoni adottat pakkett Omnibus [242] biex tissimplifika r-rekwiżiti ta’ diliġenza dovuta u tnaqqas il-piż regolatorju, filwaqt li tippreserva l-objettivi ta’ politika oriġinali. Skont il-proposta, l-Istati Membri se jkollhom jittrasponu d-Direttiva fil-liġi nazzjonali u jikkomunikaw it-testi rilevanti lill-Kummissjoni sas-26 ta’ Lulju 2027. Sena wara, ir-regoli se jibdew japplikaw għall-ewwel grupp ta’ kumpaniji, wara approċċ gradwali (b’applikazzjoni sħiħa fis-26 ta’ Lulju 2029).

Ir-Regolament il-ġdid dwar is-Sigurtà Ġenerali tal-Prodotti [243] japplika mit-13 ta’ Diċembru 2024. Dan isaħħaħ ir-regoli tas-sikurezza għall-prodotti mibjugħa kemm offline kif ukoll online u jispeċifika li d-differenzi bejn il-ġeneri jridu jitqiesu fil-valutazzjoni tar-riskju tal-prodotti u fl-attivitajiet ta’ standardizzazzjoni. Il-Kummissjoni tappoġġa lill-partijiet ikkonċernati kollha fl-implimentazzjoni ta’ dan ir-Regolament il-ġdid.

Id-Direttiva (UE) 2024/869 daħlet fis-seħħ fid-9 ta’ April 2024, li temenda d-Direttiva dwar il-Karċinoġeni, il-Mutaġeni u s-Sustanzi Reprotossiċi (id-Direttiva 2004/37/KE) u d-Direttiva dwar l-Aġenti Kimiċi (id-Direttiva 98/24/KE), fir-rigward tal-valuri ta’ limitu għaċ-ċomb u l-komposti

240 Kullgren, A., & Krafft, M. (2010, Settembru). Analiżi tal-ġeneru dwar l-effettività tas-sit whiplash: Riżultat tal-waqgħat fid-dinja reali. Fil-Proc. *IRCOBI Conf., Hanover (il-Ġermanja)* (pp. 17-28).

241 Sa Lulju 2026, l-Istati Membri tal-UE jridu jittrasponuha fil-leġiżlazzjoni nazzjonali tagħhom u sena wara (is-26 ta’ Lulju 2027) se tibda tapplika għall-ewwel grupp ta’ kumpaniji (l-akbar fosthom), wara approċċ gradwali (b’applikazzjoni sħiħa wara ħames snin mid-dħul fis-seħħ, jiġifieri Lulju 2029).

242 https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

243 Ir-Regolament (UE) 2023/988 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta’ Mejju 2023 dwar is-sikurezza ġenerali tal-prodotti, li jemenda r-Regolament (UE) Nru 1025/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li jħassar id-Direttiva 2001/95/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kunsill 87/357/KEE, ĠU L 135, 23.5.2023, p. 1.

inorganiċi tiegħu (reprotossikant okkupazzjonali ewlieni) u għad-diisoċjanati. [244] Id-Direttiva (2024/869) tirrevedi l-valuri ta' limitu attwali [245] ta' 40 sena għaċ-ċomb u l-komposti tiegħu skont id-Direttiva dwar il-Karċinoġeni, il-Mutaġeni u s-Sustanzi Reprotossiċi. Id-Direttiva ttejjeb ukoll il-protezzjoni għall-ħaddiema nisa ta' età li jista' jkollhom it-tfal b'rakkomandazzjonijiet speċifiċi dwar il-livelli taċ-ċomb fid-demm.

L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-baġit tal-UE

F'konformità mal-istrateġija dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri 2020-2025, NextGenerationEU u l-qafas finanzjarju pluriennali (QFP) 2021-2027 jipprovdu firxa wiesgħa ta' strumenti ta' finanzjament u ta' garanzija baġitarja tal-UE biex jappoġġaw inizjattivi li jippromwovu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Il-finanzjament tal-UE huwa pprovdut b'mod partikolari biex tittejjeb is-sitwazzjoni għan-nisa li jfittxu impjieg jew li jaħdmu, inkluż il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata tagħhom. Dan jinkludi l-investiment fil-faċilitajiet tal-kura, l-appoġġ għall-intraprenditorija tan-nisa, il-ġlieda kontra s-segregazzjoni tas-sessi f'ċerti professjonijiet, u l-indirizzar tar-rappreżentanza żbilanċjata tal-bniet u s-subien f'xi setturi tal-edukazzjoni u t-taħriġ. Barra minn hekk, huwa pprovdut finanzjament iddedikat għal proġetti li jibbenefikaw minnhom l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-istituzzjonijiet pubbliċi li jimplimentaw inizjattivi speċifiċi, inklużi l-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru.

Il-Kummissjoni żviluppat metodoloġija biex tkejjel in-nefqa fil-livell tal-programm tal-baġit tal-UE li tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-QFP 2021-2027[246]. F'dan l-isforz, il-Kummissjoni bbenefikat minn skambji produttivi mal-EIGE, u impenn kostruttiv mal-Qorti Ewropea tal-Awdituri għall-pubblikazzjoni tar-rapport speċjali tagħhom dwar l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-baġit tal-UE (Mejju 2021). Il-metodoloġija ntużat għall-ewwel darba fil-programmi kollha ta' nfiq għas-sena finanzjarja 2021, fil-kuntest tal-abbozz tal-baġit tal-2023. Dan kien qabel l-impenji skont il-ftehim interistituzzjonali li jakkumpanja l-qafas finanzjarju pluriennali 2021-2027, kemm f'termini ta' skeda ta' żmien kif ukoll ta' kamp ta' applikazzjoni. Għas-sena finanzjarja 2023, fil-kuntest tal-abbozz tal-baġit tal-2025, il-metodoloġija u l-monitoraġġ tan-nefqa fuq il-ġeneru ssaħħew bl-inklużjoni fid-"dikjarazzjonijiet tal-prestazzjoni tal-programm" [247] tad-data diżaggregata skont il-ġeneru disponibbli għal kull programm, fil-limiti tar-regolamenti tal-programm u l-ftehimiet ta' implimentazzjoni. Dan jinkludi firxa wiesgħa ta' data diżaggregata skont il-ġeneru mmirata lejn it-titjib tal-monitoraġġ tal-prestazzjoni tal-programm fir-rigward tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri.

244 Id-Direttiva (UE) 2024/869 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Marzu 2024 li temenda d-Direttiva 2004/37/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kunsill 98/24/KE fir-rigward tal-valuri ta' limitu għaċ-ċomb u l-komposti inorganiċi tiegħu u għad-diisoċjanati, ĠU L 2024/869, 19.3.2024.

245 Valur ta' limitu ta' espożizzjoni fuq il-post tax-xogħol (OEL) u valur ta' limitu bijoloġiku.

246 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/gender-equality-mainstreaming_mt. Ara wkoll il-punt 16, l-ittra f tal-Ftehim Interistituzzjonali dwar dixxiplina baġitarja, dwar kooperazzjoni f'materji ta' baġit u dwar ġestjoni finanzjarja tajba, kif ukoll dwar riżorsi proprji ġodda disponibbli fil-EUR-Lex - 32020Q1222(01) - MT – EUR-Lex

247 Dikjarazzjonijiet tal-Prestazzjoni tal-Programm - Il-Kummissjoni Ewropea

F’konformità mal-metodoloġija, kull intervent speċifiku fi ħdan programm irid jiġi assenjat punteġġ tal-ġeneru. [248]Fl-2023, 11 % tal-baġit tal-UE kkontribwixxa fil-prattika għall-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri (punteġġi 2 u 1), li jirrappreżenta EUR 48 biljun, filwaqt li 20 % għandu l-potenzjal li jikkontribwixxi (punteġġ ta’ 0*) għal dan l-objettiv. Dan il-perċentwal naqas b’mod stabbli minn 95 % mill-applikazzjoni inizjali ta’ din il-metodoloġija.

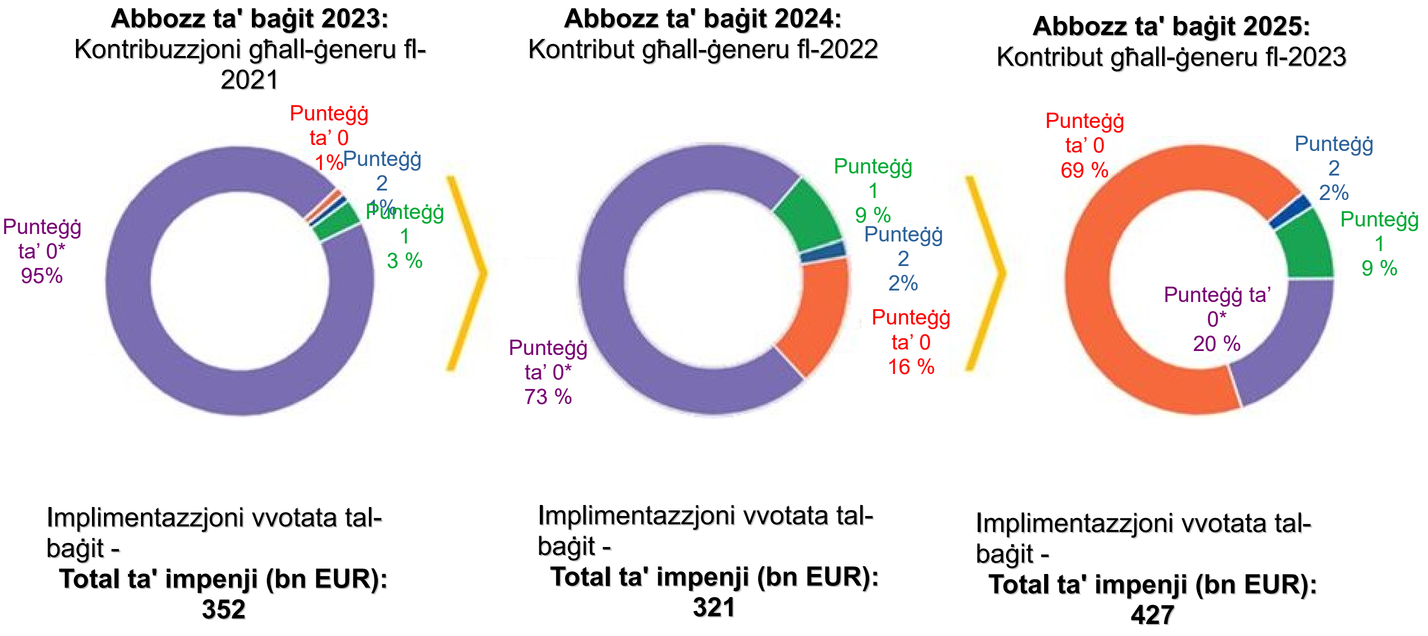

Kif ikkomunikat fir-rapport annwali tal-2024 dwar il-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza [249] (RRF), l-Istati Membri qed jimplimentaw miżuri fil-pjanijiet nazzjonali tagħhom għall-irkupru u r-reżiljenza (RRPs) li jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri speċifikament jew għall-opportunitajiet indaqs b’mod ġenerali. Il-Kummissjoni, f’konsultazzjoni mal-Istati Membri, identifikat 136 miżura b’mod ġenerali b’enfasi fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Kif tirrapporta l-analiżi tematika dwar l-ugwaljanza, ħafna aktar miżuri fl-RRPs (bħal dawk relatati mal-kura tas-saħħa u r-riformi tal-kura fit-tul), għalkemm mhux identifikati bħala tali, jista’ jkollhom ukoll impatt pożittiv fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, pereżempju billi jtejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol f’setturi ddominati min-nisa jew billi jnaqqsu r-responsabbiltajiet ta’ kura informali.

---

248 Punteġġ 2: interventi li l-objettiv prinċipali tagħhom huwa li jtejbu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri kienu jikkorrispondu għal 2 % tal-baġit tal-UE implimentat fl-2023 u ġew inklużi fi 13-il programm.
Punteġġ 1: interventi li għandhom l-ugwaljanza bejn il-ġeneri bħala objettiv importanti u intenzjonat (iżda mhux bħala r-raġuni ewlenija għall-intervent) ikkorrispondew għal 9 % tal-baġit tal-UE implimentat fl-2023 u ġew inklużi f’16-il programm.
Punteġġ 0*: l-interventi li għandhom il-potenzjal li jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri kienu jikkorrispondu għal 20 % tal-baġit tal-UE implimentat fl-2023 u ġew inklużi fi 30 programm. Punteġġ 0: l-interventi li ma kellhomx effett sinifikanti fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri kienu jikkorrispondu għal 69 % tal-baġit tal-UE implimentat fl-2023 u ġew inklużi f’29 programm.

249 Ir-Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, COM(2024)474 final.

Matul l-aktar perjodu ta' rapportar annwali reċenti tal-RRF (sa Settembru 2024), il-miżuri b'enfasi fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri juru progress notevoli fl-implimentazzjoni. Mill-253 stadju importanti u mira assoċjati ma' dawn il-miżuri, 102, jew 40 %, ġew irrappurtati mill-Istati Membri bħala kkompletati jew ivvalutati mill-Kummissjoni bħala ssodisfati; 22 % ġew ivvalutati wkoll b'mod pożittiv fit-talbiet għall-pagament. Pereżempju, l-Estonja żviluppat prototip ta' għodda diġitali għad-differenza bejn il-pagi tal-irġiel u n-nisa għall-impjegaturi (ara wkoll il-Kapitolu 2). Fi Spanja, pjan soċjali għall-isport jipprevedi r-rinnovazzjoni tal-infrastruttura pubblika tal-isport filwaqt li jiffinanzja azzjonijiet li jippromwovu l-parteċipazzjoni tan-nisa fl-isport.

Il-Kummissjoni taħdem flimkien mal-Istati Membri biex tiżgura li l-miżuri tal-RRPs iwasslu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd. Pereżempju, permezz tal-grupp informali ta' esperti dwar l-implimentazzjoni tal-RRF (forum għall-Kummissjoni u l-gvernijiet nazzjonali biex jiddiskutu aspetti trażversali tal-implimentazzjoni tal-RRF), l-iskambji ta' prattiki tajba għenu lill-Istati Membri jinkludu u jintegraw kunsiderazzjonijiet ta' ugwaljanza (bejn il-ġeneri) fil-kapitolu REPowerEU, u fl-RRPs riveduti u l-mod kif jiġu implimentati (pereżempju permezz ta' bbaġitjar u akkwist sensittivi għall-ġeneru).

Mill-2024, l-Istati Membri allokaw aktar minn 30 % (EUR 110 biljun) tal-investimenti kollha tal-Politika ta' Koeżjoni (inkluż il-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta) għal miżuri li jappoġġaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-perjodu 2021-2027. Il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) għadu l-fond tal-politika ta' koeżjoni bl-akbar allokazzjonijiet għal miżuri li jippromwovu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri (EUR 4,3 biljun) u l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri (EUR 80,8 biljun). L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri u l-miżuri mmirati lejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri taħt il-FEŻR u l-JTF jammontaw għal madwar EUR 20 biljun u EUR 6 biljun rispettivament. [250] Id-dimensjoni tal-ġeneru tal-FSE+ tinkludi wkoll l-ugwaljanza bejn il-ġeneri bħala prinċipju trasversali orizzontali. L-Istati Membri u r-reġjuni kollha huma meħtieġa li jkollhom fis-seħħ mekkaniżmi effettivi biex jiżguraw il-konformità mal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE, inkluż għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-oqfsa strateġiċi nazzjonali għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri, biex jirfdu l-appoġġ rilevanti tal-Politika ta' Koeżjoni.

Barra minn hekk, l-Istati Membri u l-Kummissjoni għandhom jiżguraw li l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa, l-integrazzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi u l-integrazzjoni ta' perspettiva tal-ugwaljanza bejn is-sessi jiġu kkunsidrati u promossi matul it-tħejjija, l-implimentazzjoni, il-monitoraġġ, ir-rappurtar u l-evalwazzjoni tal-programmi.

Fl-2024, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-inklużjoni baqgħu kwistjoni trasversali għall-azzjonijiet tal-Programm Ewropa Kreattiva. Il-benefiċjarji kollha kellhom iqisu l-ugwaljanza fit-tfassil u fl-implimentazzjoni tal-proġett tagħhom u dan l-aspett kien iffukat fuq l-evalwazzjoni tal-applikazzjonijiet għall-proġetti[251]. Fl-2024, il-Programm nieda ċiklu ġdid għal azzjonijiet pluriennali għan-Networks Ewropej ta' organizzazzjonijiet kulturali u kreattivi u għall-pjattaformi Ewropej ta' artisti emerġenti. It-tnejn iservu biex ixerrdu prattiki tajbin fost il-membri tagħhom u l-artisti li jħarrġu, b'mod partikolari dwar is-suġġett tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri.

Kemm il-programm Erasmus+ kif ukoll il-programm tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà jenfasizzaw l-inklużjoni u d-diversità fost il-prijoritajiet ewlenin tagħhom, biex jippromwovu l-opportunitajiet indaqs u l-aċċess, l-inklużjoni, id-diversità u l-ġustizzja fl-azzjonijiet kollha tagħhom. L-

250 L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri tirrifletti waħda mis-sistemi ta' kategorizzazzjoni fil-politika ta' koeżjoni: https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/Cohesion-policy-supporting-gender-equality/gkxm-7hxd.

251 https://culture.ec.europa.eu/news/creative-europe-in-2025-focus-on-green-and-digital-transitions-on-strengthening-social-and-economic-resilience

implimentazzjoni tal-prijorità ssaħħet wara l-iżvilupp tal-Qafas dwar il-miżuri ta’ inklużjoni [252] u l-Istrateġija dwar l-Inklużjoni u d-Diversità [253] fl-2021 biex tappoġġa lill-organizzazzjonijiet biex jindirizzaw aħjar l-ostakli li jistgħu jiffaċċjaw gruppi fil-mira differenti, inklużi wkoll l-ostakli marbuta mad-diskriminazzjoni bejn il-ġeneri. Pereżempju, ir-rapport tal-Korp Ewropew ta’ Solidarjetà għall-perjodu 2021-2023 jenfasizza l-appoġġ li l-Programm jagħti lill-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-inkoraġġiment lill-ġeneri kollha biex jipparteċipaw fl-attivitajiet tiegħu. Il-Programm għandu medja kostanti ta’ 63 % tal-opportunitajiet ipprovduti li qed jintużaw min-nisa, inkluż fil-perjodu ta’ rapportar ta’ dan ir-rapport.

F’Novembru 2024, il-Bord ta’ Tmexxija ta’ InvestEU adotta Indikatur Ewlieni tal-Prestazzjoni ġdid li jkejjel l-impatt tal-investimenti li jappoġġaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, li issa żdied mal-metodoloġija tal-KPI/KMI. Dan jippermetti lis-Sħab ta’ Implimentazzjoni ta’ InvestEU jirrapportaw, fuq bażi tal-aħjar sforz, dwar l-impatt tal-operazzjonijiet tagħhom, fis-sezzjonijiet kollha ta’ politika dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. Barra minn hekk, bis-saħħa tal-finanzjament permezz taċ-Ċentru ta’ Konsulenza InvestEU, il-Grupp tal-Bank Ewropew tal-Investiment nieda żewġ assenjazzjonijiet: studju reċenti dwar il-prodotti finanzjarji u l-politiki dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi tal-banek; u programm ta’ taħriġ għall-banek li jixtiequ jipprovdu appoġġ (finanzjarju jew ieħor) għall-intraprendituri nisa. Il-programm ta’ taħriġ se jkun disponibbli għall-istituzzjonijiet finanzjarji interessati kollha minn Marzu 2025.

Il-Kummissjoni tgħin ukoll lill-Istati Membri jappoġġaw lill-uffiċjali pubbliċi biex jintegraw il-ġeneru fil-politiki pubbliċi u fil-proċessi baġitarji f’ħafna livelli amministrattivi. Dan għandu jgħin biex jiġi żgurat li l-flus pubbliċi jintużaw biex titrawwem l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. [254] Il-proġett ewlieni l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-politika pubblika u l-proċessi baġitarji jgħin lill-amministrazzjonijiet benefiċjarji janalizzaw il-politiki u l-proċessi baġitarji minn perspettiva tal-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri. L-appoġġ, iffinanzjat permezz tal-Istrument ta’ Appoġġ Tekniku, huwa pprovdut għat-taħriġ u l-implimentazzjoni ta’ prattiki, metodoloġiji u għodod tajbin għall-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri (ugwaljanza) matul il-proċess kollu tat-tfassil tal-politika. Il-proġett jiffaċilita wkoll l-opportunitajiet ta’ tagħlim bejn il-pari bejn l-awtoritajiet tal-Istati Membri parteċipanti. Erba’ amministrazzjonijiet oħra ngħaqdu fl-2024, u b’hekk ħadu t-total għal 13-il [255] amministrazzjoni f’9 pajjiżi.

B’ħarsa ’l quddiem lejn il-qafas finanzjarju pluriennali ta’ wara l-2027, ir-regolament finanzjarju l-ġdid tal-UE (riformulazzjoni) ippubblikat fid-29 ta’ Settembru 2024 [256] issa jinkludi dispożizzjoni li [257] tirrikjedi li l-programmi u l-attivitajiet baġitarji kollha tal-UE, fejn fattibbli u xieraq f’konformità mar-regoli rilevanti speċifiċi għas-settur, jiġu implimentati filwaqt li jitqies il-prinċipju tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u f’konformità ma’ metodoloġija xierqa għall-integrazzjoni tal-perspettiva

---

252 Id-Deċiżjoni ta’ Implimentazzjoni tal-Kummissjoni - qafas ta’ miżuri ta’ inklużjoni tal-Erasmus+ u tal-Korp Ewropew ta’ Solidarjetà 2021-27: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/commission-decision-framework-inclusion-2021-27

253 Linji gwida għall-implimentazzjoni - Erasmus+ u l-Istrateġija għall-Inklużjoni u d-Diversità tal-Korp Ewropew ta’ Solidarjetà: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/implementation-guidelines-erasmus-and-european-solidarity-corps-inclusion-and-diversity-strategy

254 https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/revenue-administration-and-public-financial-management/gender-mainstreaming-public-policy-and-budget-processes_en

255 Ċipru, Franza, il-Ġermanja, il-Greċja, l-Irlanda, l-Italja, il-Portugall, ir-Rumanija u Spanja bħalissa qed jirċievu assistenza teknika biex jintegraw il-ġeneru fil-politiki pubbliċi permezz tal-Istrument ta’ Appoġġ Tekniku.

256 Ir-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta’ Settembru 2024 dwar ir-regoli finanzjarji applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Unjoni (riformulazzjoni). Disponibbli online.

257 L-Artikolu 33.2(f) tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509.

tal-ġeneri. Barra minn hekk, jenħtieġ li d-data kollha miġbura fir-rigward tal-indikaturi tal-prestazzjoni tal-programmi ta' nfiq tkun diżaggregata skont il-ġeneru, [258] fejn xieraq .

Intersezzjonalità fl-implimentazzjoni tal-politika dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi

In-nisa jikkostitwixxu grupp divers, espost għal diversi forom ta' diskriminazzjoni intersezzjonali li jirriżultaw minn diversi sitwazzjonijiet. Sabiex dawn id-disparitajiet jiġu indirizzati b'mod effettiv, huwa importanti li titqies l-intersezzjonalità tal-ġeneru ma' fatturi ewlenin oħra ta' diskriminazzjoni bħas-sitwazzjoni soċjoekonomika, l-oriġini etnika, ir-reliġjon jew it-twemmin, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali.

Bħalissahemm aktar minn 100 miljun persuna b'diżabilità fl-UE. B'għadd akbar ta' nisa b'diżabilità, tista' tiġi osservata differenza bejn il-ġeneri b'diżabilità għall-gruppi tal-etajiet kollha li tvarja minn 1,4-2,0 punti għal persuni bejn is-16 u l-44 sa 6,3 punti ogħla għal persuni ta' 85 sena u aktar. Madankollu, id-differenza bejn il-ġeneri kienet relattivament żgħira jekk issir referenza biss għal diżabilitajiet severi, b'1.4 punti fil-gruppi tal-etajiet kollha. Il-persuni b'diżabilità jesperjenzaw rata ta' prevalenza ogħla ta' vjolenza u diskriminazzjoni u jiffaċċjaw riskju ogħla li jkunu soġġetti għal prattiki dannużi (bħall-isterilizzazzjoni furzata) minn persuni mingħajr diżabilità. Kif imħabbar fl-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025, il-Kummissjoni qed taħdem biex tressaq Rakkomandazzjoni dwar il-prevenzjoni ta' prattiki dannużi, inkluża l-ħtieġa għal miżuri preventivi effettivi u li tirrikonoxxi l-importanza tal-edukazzjoni. Huwa ppjanat li r-Rakkomandazzjoni futura tidentifika azzjonijiet konkreti li l-Istati Membri jkunu rrakkomandati li jieħdu biex jipprevjenu u jiġġieldu prattiki bħal dawn bl-aktar mod effettiv fuq il-post; ir-Rakkomandazzjoni għalhekk ser tkun parzjalment komplementari għad-direttiva dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza fuq in-nisa u l-vjolenza domestika.

In-nisa b'diżabilità jiffaċċjaw riskju ogħla ta' faqar u esklużjoni soċjali mill-irġiel b'diżabilità (29,8 % meta mqabbla ma' 27,6 %). Id-differenza fl-impjiegi bejn il-persuni b'diżabilità u dawk mingħajr diżabilità tammonta għal 23 pp. Madwar 20 % biss tan-nisa b'diżabilità fl-UE jaħdmu full-time meta mqabbla ma' 29 % tal-irġiel b'diżabilità u 48 % tan-nisa mingħajr diżabilità. Skont l-Indiċi tal-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri tal-EIGE, in-nisa b'diżabilità jaqilgħu biss 16,822 standard tal-kapaċità tal-akkwist (PPS), filwaqt li n-nisa mingħajr diżabilità jaqilgħu medja ta' 20,100 PPS. Il-Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabilità għandu l-għan li jtejjeb ir-rata ta' impjieg tal-persuni b'diżabilità.

Il-perspettiva tan-nisa u l-bniet b'diżabilità hija rilevanti wkoll fil-politiki biex titħaffef it-tranżizzjoni mill-kura istituzzjonali għal servizzi bbażati fil-komunità u l-għajxien indipendenti għall-persuni b'diżabilità. Dan huwa enfasizzat fl-Avviż tal-Kummissjoni Gwida dwar l-għajxien indipendenti u l-inklużjoni fil-komunità ta' persuni b'diżabilità fil-kuntest tal-finanzjament tal-UE li jqis id-diversità tad-diżabilità kif ukoll l-intersezzjonalità [259] tad-diskriminazzjoni li l-individwi jistgħu jiffaċċjaw.

Fil-25 ta' Settembru 2024, il-Kummissjoni adottat rapport dwar l-implimentazzjoni tal-qafas strateġiku nazzjonali għar-Rom. [260] Ir-rapport jenfasizza inizjattivi promettenti mmirati lejn in-nisa Rom, bħall-"Opportunitajiet ta' Tkabbir" tal-Ungerija, li jipprovdi taħriġ fil-kura soċjali u fil-kura

258 L-Artikolu 33.3 tar-Regolament (UE, Euratom) 2024/2509.

259 Avviż tal-Kummissjoni, gwida dwar l-għajxien indipendenti u l-inklużjoni fil-komunità ta' persuni b'diżabilità fil-kuntest tal-finanzjament tal-UE, ĠU L (C/2024/7188), 29.11.2024.

tas-saħħa primarjament lin-nisa Rom u l-programm Calí ta' Spanja, li jippromwovi opportunitajiet indaqs u inklużjoni soċjali u tax-xogħol għan-nisa Rom u jiġġieled kontra diversi forom ta' diskriminazzjoni. Il-Qafas Strateġiku tal-UE għar-Rom jenfasizza l-importanza tal-emanċipazzjoni tan-nisa Rom. Din tistabbilixxi diversi miri fil-livell tal-UE li l-UE u l-Istati Membri għandhom jilħqu sal-2030, inkluż l-għan li titnaqqas id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi bejn l-irġiel u n-nisa Rom b'mill-inqas nofs.

Fis-7 u fl-14 ta' Mejju 2024, ġew adottati żewġ [261] Direttivi dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza. Dawn ikopru b'mod konġunt is-sitt raġunijiet ta' diskriminazzjoni protetti skont it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u fihom referenzi għall-intersezzjonalità. [262] L-istandards il-ġodda japplikaw għall-mandat, l-indipendenza, ir-riżorsi, il-kompiti u s-setgħat tal-korpi tal-ugwaljanza, biex jiġi żgurat li jkunu jistgħu jissodisfaw ir-rwoli tagħhom fil-promozzjoni tal-ugwaljanza u fl-assistenza lill-vittmi tad-diskriminazzjoni madwar l-Ewropa għar-raġunijiet kollha u fl-oqsma protetti skont il-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ugwaljanza, madwar l-UE kollha. L-Istati Membri huma meħtieġa jittrasponu d-direttivi sad-19 ta' Ġunju 2026. Sal-istess data, il-Kummissjoni se tadotta att ta' implimentazzjoni li jistabbilixxi lista ta' indikaturi komuni dwar il-funzjonament tal-korpi tal-ugwaljanza.

260 Ir-Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar l-implimentazzjoni tal-Qafas Strateġiku nazzjonali għar-Rom fid-dawl tal-Qafas Strateġiku tal-UE għar-Rom għall-ugwaljanza, għall-inklużjoni u għall-parteċipazzjoni u r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-Ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom, COM(2024)422 final.

261 Id-Direttiva tal-Kunsill (UE) 2024/1499 tas-7 ta' Mejju 2024 dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali bejn il-persuni irrispettivament mill-oriġini razzjali jew etnika tagħhom, it-trattament ugwali fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol bejn il-persuni irrispettivament mir-reliġjon jew it-twemmin, id-diżabilità, l-età jew l-orjentazzjoni sesswali tagħhom, it-trattament ugwali bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' sigurtà soċjali u fl-aċċess għal prodotti u servizzi u l-provvista tagħhom, u li temenda d-Direttivi 2000/43/KE u 2004/113/KE, ĠU L 2024/1499, 29.5.2024 u d-Direttiva (UE) 2024/1500 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar standards għall-korpi tal-ugwaljanza fil-qasam tat-trattament ugwali u l-opportunitajiet indaqs bejn in-nisa u l-irġiel fi kwistjonijiet ta' impjiegi u xogħol, u li temenda d-Direttivi 2006/54/KE u 2010/41/UE, ĠU L 2024/1500, 29.5.2024.

262 Ara l-preambolu 15 u l-Artikolu 5(2) tad-Direttiva (UE) 2024/1500.

Il-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-għoti tas-setgħa lin-nisa jħallu impatt fuq id-dinja

Fl-2024, inħolqu kunflitti madwar id-dinja, li poġġew ħajjet in-nisa u l-bniet f'riskju f'postijiet li jvarjaw mis-Sudan sa Gaża, u esponewhom b'mod sproporzjonat għall-vjolenza abbażi tal-ġeneru. Seħħew ukoll ostakli politiċi severi, li jheddu d-drittijiet tan-nisa. F'Ġunju, ingħalaq l-Istitut Nazzjonali tal-Arġentina Kontra d-Diskriminazzjoni, il-Ksenofobija u r-Razziżmu kif ukoll is-Sottosegretarjat għall-Protezzjoni kontra l-Vjolenza abbażi tal-Ġeneru, li kien issostitwixxa l-Ministeru għan-Nisa, il-Ġeneru u d-Diversità li ġie xolt. L-apartheid tal-ġeneru tal-Afganistan laħaq livelli ġodda traġiċi, bl-amministrazzjoni de facto tat-Taliban tgħaddi miżuri li saħansitra pprojbixxew l-ilħna tan-nisa fil-pubbliku – u b'hekk effettivament ħassret lin-nisa mill-ħajja pubblika. Il-leġiżlaturi fl-Iraq ipproponew emendi għal-Liġi dwar l-Istatus Personali tal-pajjiż li jistgħu jbaxxu l-età tal-kunsens u jippermettu ż-żwieġ għall-bniet sa mill-età żgħira ta' disa' snin. Ġew evitati ostakli possibbli oħra, li jipprovdu bażi għal tama kawta: f'Lulju, il-Parlament tal-Gambja rrifjuta liġi li kienet tħassar il-projbizzjoni fuq il-mutilazzjoni ġenitali femminili (MĠF) li ilha fis-seħħ fil-pajjiż mill-2015. F'dan l-isfond inkwetanti, it-tmexxija internazzjonali kontinwa tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-appoġġ għad-drittijiet tan-nisa u l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili mmexxija min-nisa hija importanti aktar minn qatt qabel.

Il-gwerra ta' aggressjoni tar-Russjakontra l-Ukrajna

Id-19 ta' Novembru 2024 immarka 1 000 jum mill-bidu tal-gwerra fuq skala sħiħa tar-Russja kontra l-Ukrajna. [263] Fl-2024, in-NU stmat li 14,6-il miljun Ukren, kważi 40 % tal-popolazzjoni tal-pajjiż, se jkollhom bżonn assistenza umanitarja. B'aktar minn 6 miljun Ukren li ħarbu mill-pajjiż bħalissa fl-UE, [264] l-appoġġ kontinwu lill-Ukrajna jibqa' prijorità għall-UE.

F'Lulju 2024, l-UE imponiet miżuri restrittivi kontra erba' persuni u żewġ entitajiet taħt ir-Reġim Globali ta' Sanzjonijiet tal-Unjoni Ewropea b'rabta mad-Drittijiet tal-Bniedem għal abbużi serji tad-drittijiet tal-bniedem madwar id-dinja, inkluż it-tortura u l-vjolenza sesswali u abbażi tal-ġeneru sistematika u mifruxa. [265]Id-deżinjazzjonijiet kienu jinkludu l-kap tal-hekk imsejjaħ "servizz penitenzjarju", kif installat minn Moska fir-reġjun okkupat temporanjament ta' Kherson fl-Ukrajna. Taħt il-kmand tiegħu, ġiet dokumentata xejra mifruxa u sistematika ta' ksur tad-drittijiet tal-bniedem f'faċilitajiet ta' detenzjoni f'żoni taħt il-kontroll tal-awtoritajiet ta' okkupazzjoni Russi, li jvarjaw mit-tortura għal trattament krudili, inuman jew degradanti ieħor, kif ukoll kastig u vjolenza sesswali u sessista.

Il-mandat tal-Missjoni ta' Konsulenza tal-Unjoni Ewropea fl-Ukrajna (EUAM Ukraine), missjoni ċivili taħt il-Politika ta' Sigurtà u ta' Difiża Komuni (PSDK) tal-UE ġie mġedded f'Mejju 2024 u jinkludi espert dwar il-ġeneru u espert dwar il-vjolenza sesswali relatata mal-kunflitt. [266] Il-mandat jippjana li jtejjeb il-kapaċità tal-aġenziji u l-istituzzjonijiet Ukreni li jinvestigaw u jħarrku delitti internazzjonali, bħal delitti tal-gwerra, inkluż vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti. L-EUAM

263 https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/news-stories/stories/1000-days-russias-full-scale-war-ukraine-5-facts-you-need-know_en. Għall-Ukreni, il-kunflitt beda saħansitra aktar kmieni – fl-2014 fir-reġjun ta' Donbas tal-Ukrajna, filwaqt li fl-2022, is-sitwazzjoni umanitarja fl-Ukrajna kienet diġà meqjusa bħala "kriżi minsija".

264 https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine

265 https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/07/22/sexual-and-gender-based-violence-council-lists-four-individuals-and-two-entities-under-the-eu-s-global-human-rights-sanctions-regime/

266 https://www.euam-ukraine.eu/

taħdem kemm mal-awtoritajiet governattivi kif ukoll mas-soċjetà ċivili biex tindirizza r-reati [267] internazzjonali, filwaqt li tapplika approċċ iċċentrat fuq il-vittmi fl-isforzi tagħha biex issaħħaħ ir-responsabbiltà għall-vjolenza sesswali u abbażi tal-ġeneru relatata mal-kunflitti. L-EUAM tkompli taħdem mill-qrib mal-Ukrajna biex tappoġġa l-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni nazzjonali tal-Ukrajna dwar in-nisa, il-paċi u s-sigurtà u dwar l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri, fil-qafas tal-istrateġija ġenerali tal-Ukrajna għar-riforma tas-settur kollu tal-infurzar tal-liġi. [268] Il-progress fl-ugwaljanza bejn il-ġeneri ġie diskuss ukoll mal-Ukrajna matul id-Djalogu dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fil-25 ta' April 2024.

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri hija integrata bis-sħiħ fl-appoġġ kollu tal-UE lill-Ukrajna. L-UE hija ddedikata biex tiżgura responsabbiltà sħiħa għall-vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti mwettqa matul l-invażjoni fuq skala sħiħa tar-Russja u tistinka biex iġġib approċċ reattiv għal kwistjonijiet ta' ġeneru, iċċentrat fuq is-superstiti u sensittiv għat-trawma fl-isforzi kollha biex twieġeb għall-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u l-impatt tagħha fuq in-nisa u l-bniet. Permezz tal-programm EU4Recovery, implimentat minn UN Women, l-UE tappoġġa azzjonijiet għall-prevenzjoni tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru u tipprovdi appoġġ lill-vittmi u lis-superstiti. [269] Il-programm ifittex ukoll li jsaħħaħ l-aċċess għall-ġustizzja billi jagħti s-setgħa legali lill-vittmi u lis-superstiti, u jsaħħaħ il-kapaċitajiet ta' dawk involuti fis-settur tal-ġustizzja.

Minħabba l-għadd bla preċedent għoli ta' persuni vulnerabbli, l-aktar nisa u tfal, li jaslu fl-UE minħabba l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, l-UE żiedet l-isforzi tagħha biex tindirizza r-riskji tat-traffikar tal-bnedmin (THB) billi saħħet il-pjan ta' azzjoni operazzjonali tal-EMPACT THB. L-EMPACT (Pjattaforma Multidixxiplinari Ewropea Kontra t-Theddid Kriminali) hija inizjattiva ta' sigurtà mmexxija mill-Istati Membri tal-UE biex jiġu identifikati, prijoritizzati u indirizzati t-theddidiet ikkawżati mill-kriminalità [270] internazzjonali organizzata u serja. Ġiet żviluppata Azzjoni Operazzjonali speċifika fi ħdan l-EMPACT THB taħt il-koordinazzjoni tal-Europol biex jiġi indirizzat it-traffikar relatat mal-pajjiżi tas-Sħubija tal-Lvant, b'mod partikolari l-Ukrajna u l-Moldova, b'enfasi speċifika fuq ir-riskju ta' sfruttament ta' persuni spostati temporanjament mill-Ukrajna. Fil-Moldova, proġett ta' rispons għall-kriżijiet reattiv għal kwistjonijiet ta' ġeneru jappoġġa lill-komunitajiet vulnerabbli billi jtejjeb l-aċċess għas-servizzi bażiċi.

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri tingħata wkoll kunsiderazzjoni xierqa fl-appoġġ tas-saħħa mentali tal-UE għall-persuni spostati Ukreni, li l-maġġoranza tagħhom huma nisa u tfal. Il-programm l-UE għas-Saħħa alloka aktar minn EUR 3 miljun biex jiffinanzja proġetti mmexxija mill-NGOs biex itejbu s-saħħa mentali u l-benesseri psikoloġiku tal-persuni spostati mill-Ukrajna, kemm fil-pajjiż innifsu kif ukoll fl-UE. Il-programm qed jiffinanzja wkoll l-għoti tal-ewwel għajnuna psikoloġika u appoġġ għat-trawma għal persuni spostati bil-forza fi 28 pajjiż [271] fi sħubija mal-Federazzjoni Internazzjonali tas-Soċjetajiet tas-Salib l-Aħmar u tan-Nofs Qamar l-Aħmar. Il-proġett għandu baġit ta' EUR 31,2 miljun u jfittex li jipprovdi appoġġ lill-vittmi kif ukoll itejjeb il-kapaċitajiet ta' dawk li jagħtu l-ewwel rispons, f'kuntest fejn l-ispostament furzat wassal għal żieda fil-vjolenza abbażi tal-ġeneru b'impatt negattiv serju fuq is-saħħa mentali tal-vittmi. Peress li 62 % tal-persuni spostati mill-Ukrajna fil-pajjiżi tal-proġett huma nisa, il-proġett jagħmel enfasi qawwija fuq il-ġeneru. In-

267 https://www.euam-ukraine.eu/news/war-crimes-documentation-in-ukraine-building-a-network-for-justice/

268 https://www.euam-ukraine.eu/news/ukraine-endorses-strategic-law-enforcement-reform-plan-to-align-with-eu-standards/

269 https://www.undp.org/ukraine/projects/eu4recovery-empowering-communities-ukraine-eu4recovery#:~:text=EU4Recovery%20is%20employing%20an%20area,of%20individuals%20at%20community%20level

270 https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/law-enforcement-cooperation/empact-fighting-crime-together_en

271 23 Stat Membru tal-UE, flimkien man-Norveġja, l-Iżlanda, il-Moldova, il-Montenegro u l-Ukrajna.

nisa għandhom ukoll rwol ewlieni bħala dawk li jagħtu l-ewwel għajnuna, peress li jikkostitwixxu 73.5 % tal-persuni tal-ewwel linja li jagħtu l-ewwel għajnuna mħarrġa fl-ewwel għajnuna psikoloġika u fl-appoġġ psikosoċjali. Sa Ottubru 2024, total ta' 23 680 professjonist tas-saħħa, voluntier, persuna li tagħti l-ewwel għajnuna u professjonisti oħra ġew imħarrġa biex jipprovdu l-ewwel għajnuna psikoloġika u s-saħħa mentali u appoġġ psikosoċjali, filwaqt li madwar 500 000 persuna spostata kienu kisbu appoġġ.

L-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fl-azzjoni esterna tal-UE

L-UE tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa fis-sħubijiet internazzjonali tagħha, fid-djalogi politiċi u dwar id-drittijiet tal-bniedem ma' pajjiżi mhux tal-UE, fil-politika kummerċjali tal-UE kif ukoll fil-politiki tal-viċinat u tat-tkabbir tal-UE. Il-pjan ta' azzjoni tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa fir-relazzjonijiet esterni (il-Pjan ta' Azzjoni dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi GAP III), adottat fl-2021 u estiż sal-2027, ikompli jiggwida l-isforzi biex l-ugwaljanza bejn il-ġeneri titqiegħed fuq quddiem nett tal-azzjoni esterna tal-UE. [272]Huwa jipprevedi l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-politiki u s-setturi esterni kollha, minn għajnuna umanitarja ffinanzjata mill-UE għal missjonijiet ċivili tal-PSDK, iżda wkoll f'investimenti magħmula mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Sostenibbli Plus jew fl-involviment tal-UE mar-reġjun tal-viċinat tagħha, inklużi l-pajjiżi kandidati u l-kandidati potenzjali. Il-GAP III jistabbilixxi l-mira ambizzjuża li sal-2025, mill-inqas 85 % tal-azzjonijiet esterni l-ġodda tal-UE jridu jikkontribwixxu għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u għat-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u tal-bniet. Id-data kumulattiva għall-2021-2023 turi li 78.4 % tal-azzjonijiet esterni kollha huma reattivi għal kwistjonijiet ta' [273] ġeneru jew immirati – żieda sinifikanti minn 64.7 % fl-2019.

L-approċċ ta' "Tim Ewropa", li jlaqqa' flimkien l-UE, l-Istati Membri tagħha man-network diplomatiku, l-istituzzjonijiet finanzjarji u l-organizzazzjonijiet ta' implimentazzjoni tagħhom, kif ukoll il-BEI u l-BERŻ, biex tittejjeb il-koordinazzjoni u jiżdied l-impatt Ewropew fix-xena internazzjonali, huwa fil-qalba tal-approċċ tal-UE fl-azzjoni esterna. Dan ippermetta li l-isforzi tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri jiġu integrati bis-sħiħ fl-istrateġija Global Gateway ta' EUR 300 biljun – fl-edukazzjoni, fis-saħħa, fil-qasam diġitali, fl-enerġija u fit-tibdil fil-klima – li tikkontribwixxi għal tranżizzjonijiet aktar inklużivi, ġusti, ekoloġiċi u diġitali. Dan l-aħħar tnedew azzjonijiet immirati li jippromwovu, fost l-oħrajn, ix-xogħol deċenti u l-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru fil-Bangladesh, il-protezzjoni soċjali reattiva għal kwistjonijiet ta' ġeneru fil-Malawi, l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, il-paċi u l-koeżjoni soċjali fir-reġjuni milquta mill-kunflitti fil-Kamerun, it-tranżizzjoni ekoloġika mmexxija min-nisa fil-Vjetnam, u l-inklużjoni u l-koeżjoni soċjali fl-Amerka Latina u l-Karibew.

B'ħidma mill-qrib mal-istituzzjonijiet internazzjonali u ta' finanzjament għall-iżvilupp, l-UE għandha l-għan li żżid l-impatt tal-finanzjament innovattiv u li tintegra aktar perspettiva tal-ġeneru fl-investimenti magħmula mill-EFSD+, biex tippromwovi l-aċċess tan-nisa għall-finanzjament, l-

272 Il-Komunikazzjoni Konġunta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Ġeneru (Gender Action Plan, GAP) III – Aġenda ambizzjuża għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa fl-azzjoni esterna tal-UE, JOIN(2020) 17 final.

273 85 % tal-azzjonijiet taħt l-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali – Ewropa Globali, 75 % taħt l-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni 2021-2027, u 28 % taħt il-politika estera u ta' sigurtà komuni, 88 % tal-operazzjonijiet ta' għajnuna umanitarja fl-2022 u 87 % fl-2023.

intraprenditorija u l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, fost l-oħrajn. 72 % tal-operazzjonijiet kollha tal-EFSD+ irrapportati fl-2023 huma integrati bejn il-ġeneri.

L-UE tkompli tistinka biex tagħmel l-għajnuna umanitarja li tiffinanzja aktar sensittiva għall-ħtiġijiet u l-kapaċitajiet differenzjati tan-nisa, il-bniet, l-irġiel u s-subien, inkluż billi tirrikjedi li s-sħab iwettqu analiżijiet tar-riskju sensittivi għall-ġeneru, [274] u billi tuża markatur tal-età tal-ġeneru biex issegwi u tkejjel sa liema punt l-azzjonijiet umanitarji ffinanzjati mill-UE jintegraw il-kunsiderazzjonijiet tal-ġeneru u tal-età. [275]Din l-għodda ilha tintuża kontinwament mill-2014, u għandha l-għan li ttejjeb il-kwalità tal-għajnuna umanitarja billi tiżgura li kull azzjoni tkun sensittiva għall-ġeneru u għall-età. L-UE ffinanzjat ukoll b'mod konsistenti l-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-appoġġ għall-ħtiġijiet tas-saħħa sesswali u riproduttiva u d-drittijiet relatati tan-nisa u l-bniet f'sitwazzjonijiet umanitarji. Żewġ sessjonijiet tal-Forum dwar il-Protezzjoni Ċivili tal-2024 iffukaw fuq l-inklużjoni tal-ġeneru – rispettivament f'timijiet tal-protezzjoni ċivili u f'postijiet ta' kenn ta' emerġenza inklużivi. Inħolqot ukoll paġna ddedikata għall-inklużjoni bħala parti min-Network tal-Unjoni ta' Għarfien dwar il-Protezzjoni Ċivili. [276]

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri hija wkoll element ewlieni tal-involviment tal-UE mal-pajjiżi kandidati u l-pajjiżi kandidati potenzjali. Fil-Pakkett tat-Tkabbir annwali tagħha, il-Kummissjoni Ewropea tipprovdi valutazzjoni dettaljata tas-sitwazzjoni attwali f'kull pajjiż kandidat u kandidat potenzjali u tistabbilixxi linji gwida dwar il-prijoritajiet ta' riforma. Il-Pakkett dejjem jinkludi valutazzjoni tal-ugwaljanza bejn is-sessi u d-drittijiet tan-nisa. Fil-kuntest tan-negozjati tal-adeżjoni, il-Kummissjoni Ewropea timmonitorja kontinwament ukoll l-iżviluppi tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-isforzi tal-pajjiżi biex jiġġieldu l-vjolenza abbażi tal-ġeneru. F'Ġunju 2024, l-Unjoni Ewropea fetħet negozjati tal-adeżjoni mal-Ukrajna u mal-Moldova, li jfisser li l-Kummissjoni Ewropea beħsiebha twettaq valutazzjoni tal-istat tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u tad-drittijiet tan-nisa fiż-żewġ pajjiżi.

Wara t-tnedija tal-Grupp ta' Ħidma tas-Sħubija tal-Lvant (SL) għall-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri f'Ottubru 2023 – pjattaforma biex tissaħħaħ l-implimentazzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-ħames prijoritajiet ta' politika fit-tul kollha tas-SL –, saru tliet avvenimenti ta' suċċess fi Frar, Mejju u Diċembru 2024, li ppermettew lill-parteċipanti jiddiskutu l-isfidi, il-prattiki tajbin u t-tagħlimiet meħuda f'termini ta' politika u programmi dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri.

Is-sħubijiet globali u l-isforzi multilaterali tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri

L-UE kompliet taħtaf kull opportunità biex tippromwovi u tippromwovi t-tgawdija sħiħa tad-drittijiet tal-bniedem kollha min-nisa u l-bniet permezz tal-impenji globali u multilaterali tagħha. Hija kkollaborat mill-qrib mas-sistema tan-Nazzjonijiet Uniti, inkluż UN Women, il-Fond tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Popolazzjoni, l-UNICEF, il-Kunsill tad-Drittijiet tal-Bniedem u t-Tielet Kumitat tal-Assemblea Ġenerali tan-NU. L-UE kompliet tappoġġa l-implimentazzjoni sħiħa tal-Konvenzjoni dwar l-Eliminazzjoni ta' Kull Forma ta' Diskriminazzjoni kontra n-Nisa (CEDAW), u tippromwovi l-ħidma tad-difensuri nisa tad-drittijiet tal-bniedem, l-organizzazzjonijiet (tad-

274 Analiżijiet tar-riskju sensittivi għall-ġeneru jgħinu biex jinkiseb għarfien akbar dwar ir-rwoli, l-aċċess għar-riżorsi, l-inugwaljanzi eżistenti u l-istrutturi lokali ta' appoġġ, il-ħtiġijiet speċifiċi, il-vulnerabbiltajiet, ir-riskji, l-istrateġiji u l-kapaċitajiet tan-nisa, il-bniet, is-subien u l-irġiel.

275 Sett ta' Għodod li Jidentifikaw il-Ġeneru u l-Età, https://ec.europa.eu/echo/files/policies/sector/gender_age_marker_toolkit.pdf.

276 https://civil-protection-knowledge-network.europa.eu/about-knowledge-network

drittijiet) tan-nisa u l-organizzazzjonijiet immexxija miż-żgħażagħ f'diversi fora multilaterali. L-UE qed timmonitorja u tappoġġa wkoll l-operazzjonalizzazzjoni tal-Għan ta' Żvilupp Sostenibbli 5 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-livelli kollha ta' governanza, permezz ta' riċerka li għandha l-għan li tagħti s-setgħa lill-gvernijiet lokali biex jadattaw il-miri globali għall-kuntesti speċifiċi tagħhom bħala parti mill-proġett tal-SDGs Lokali. [277]

L-UE pparteċipat fit-68 sessjoni tal-Kummissjoni dwar l-Istatus tan-Nisa (CSW68), li saret fil-Kwartieri Ġenerali tan-NU fi New York f'Marzu 2024. L-UE stiednet rappreżentanti tas-soċjetà ċivili bħala parti mid-delegazzjoni tagħha mmexxija mill-eks Kummissarju tal-UE għall-Ugwaljanza Helena Dalli. L-UE organizzat ukoll erba' avvenimenti sekondarji bħala parti mis-sensibilizzazzjoni tagħha, inkluż djalogu interġenerazzjonali ospitat u moderat mid-Delegati taż-Żgħażagħ tal-UE, bit-titolu “HerPower: Is-Setgħa tal-Edukazzjoni għall-Ugwaljanza bejn is-Sessi", fi sħubija mal-UNICEF. L-UE kkonsolidat ir-rwol tagħha bħala blokk reġjonali progressiv ikkoordinat tajjeb fis-CSW68. Id-dokument ta' eżitu huwa uniku fl-applikazzjoni tiegħu ta' lenti tal-ġeneru għall-qerda tal-faqar, il-politiki soċjali u kwistjonijiet ewlenin ta' finanzjament internazzjonali bħad-dejn, it-tassazzjoni, il-kummerċ internazzjonali, u r-riforma tal-arkitettura finanzjarja internazzjonali. It-test jieħu impenji b'saħħithom għall-kapaċità legali, l-awtonomija ekonomika u l-indipendenza tan-nisa, mirfuda mid-dritt tagħhom għax-xogħol u bbażati fuq il-kondiviżjoni ugwali tar-responsabbiltajiet ta' kura u dawk domestiċi bejn in-nisa u l-irġiel f'unità domestika. Timpenja ruħha wkoll li tinvesti fl-ekonomija tal-kura.

Bħala komexxej tal-Koalizzjoni ta' Azzjoni dwar il-Vjolenza Abbażi tal-Ġeneru, il-Kummissjoni Ewropea kompliet tkun sostenitur u sieħeb tal-Forum Ġenerazzjoni Ugwaljanza, inizjattiva globali b'diversi partijiet ikkonċernati mnedija fl-2021 biex tavvanza d-drittijiet tan-nisa u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri madwar id-dinja. [278]Bħala tali, il-Kummissjoni appoġġat koordinazzjoni aħjar ma' diversi partijiet ikkonċernati, inkluża s-soċjetà ċivili, biex tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-Patt Diġitali Globali, fil-Patt għall-Futur u fid-79 Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet [279] Uniti. Ir-Rapport dwar ir-Responsabbiltà tal-2024 jenfasizza l-progress tanġibbli lejn l-għanijiet tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri li l-Forum Ġenerazzjoni Ugwaljanza u dawk li jfasslu l-impenji ddedikati tiegħu rnexxielhom jiksbu. [280]

Fil-marġini tad-29 Konferenza tan-NU dwar it-Tibdil fil-Klima, li saret f'Baku f'Novembru 2024, l-UE organizzat panel ta' diskussjoni dwar “Ninvestu fl-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri għal Tranżizzjoni Ġusta u Ekoloġika” b'mod konġunt mal-Aġenzija Żvediża għall-Kooperazzjoni Internazzjonali għall-Iżvilupp, u bil-kooperazzjoni ta' UN Women. Id-diskussjoni enfasizzat l-impatt skont il-ġeneru tal-kriżi klimatika: in-nisa u l-bniet jesperjenzaw l-akbar impatt tat-tibdil fil-klima filwaqt li l-inugwaljanzi bejn il-ġeneri huma amplifikati bħala konsegwenza tat-tibdil fil-klima. Madankollu, l-organizzazzjonijiet tad-drittijiet tan-nisa jista' jkollhom rwol ewlieni fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet relatati mal-finanzjament tal-ġlieda kontra t-tibdil fil-klima.

277 Il-proġett tal-SDGs Lokali tal-JRC jirrifletti l-impenn tal-UE għall-integrazzjoni tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-SDGs u l-livelli ta' governanza kollha. Il-Ktejjeb Mhux Ieħor tal-SDG 5 jissintetizza l-isfidi, l-aħjar prattiki, u r-rakkomandazzjonijiet għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-UE, b'enfasi fuq l-għoti tas-setgħa lill-gvernijiet lokali biex jadattaw il-miri globali għall-kuntesti uniċi tagħhom. Aktar riċerka li bħalissa qed tiġi rieżaminata għandha l-għan li ttejjeb l-oqfsa ta' monitoraġġ għall-SDG5 billi tippromwovi data diżaggregata skont il-ġeneru, approċċi parteċipattivi, u analiżi intersezzjonali, u b'hekk trawwem politiki trasformattivi li jnaqqsu d-distakk bejn l-ambizzjonijiet globali u r-realtajiet lokali.

278 https://commitments.generationequality.org/

279 https://www.un.org/techenvoy/global-digital-compact; https://www.un.org/en/summit-of-the-future/pact-for-the-future

280 https://commitments.generationequality.org/accountability-report-2024

L-UE kompliet tippromwovi u tippromwovi l-ugwaljanza bejn is-sessi fil-qafas ta' fora multilaterali ewlenin, bħall-G7 u l-G20. L-UE kellha rwol ċentrali fil-Grupp ta' Ħidma tal-G7 dwar l-Ugwaljanza bejn is-Sessi u t-Tisħiħ tal-Pożizzjoni tan-Nisa. Huwa kkontribwixxa għad-diskussjonijiet dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza abbażi tal-ġeneru u t-tisħiħ tal-pożizzjoni ekonomika tan-nisa fis-soċjetajiet tal-G7 u globalment, inkluż matul Laqgħa Ministerjali tal-G7 dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri u t-Tisħiħ tal-Pożizzjoni tan-Nisa li saret f'Matera f'Ottubru 2024. It-tielet edizzjoni tad-Dashboard dwar id-Diskrepanzi bejn il-Ġeneri, [281] riżultat annwali għall-monitoraġġ tal-progress lejn l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-pajjiżi tal-G7 u fl-UE mill-2022, ġiet ippubblikata f'Ġunju 2024, qabel is-Summit tal-Mexxejja tal-G7.

L-2024 immarkat ukoll l-ewwel sena tal-eżistenza tal-grupp ta' ħidma ddedikat għat-Tisħiħ tal-Pożizzjoni tan-Nisa fil-qafas tal-G20, kif imħabbar fid-Dikjarazzjoni tal-Mexxejja ta' Delhi tal-2023. Taħt il-patroċinju tal-Presidenza Brażiljana, id-diskussjonijiet iffukaw fuq l-ugwaljanza, inkluż l-awtonomija u l-ekonomija tal-kura, fuq il-ġlieda kontra l-misoġinija u l-vjolenza, u fuq it-tibdil fil-klima. Laqgħa ministerjali tal-G20 dwar it-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa saret fi Brasilia f'Ottubru 2024. Dan ipprovda l-opportunità lill-pajjiżi tal-G20 u lill-UE biex jaffermaw mill-ġdid l-impenn tagħhom li jiksbu l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u t-tisħiħ tal-pożizzjoni tan-nisa u li jaċċelleraw il-progress lejn l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli, kif irrapportat f'dikjarazzjoni ddedikata tal-President. [282]

L-ugwaljanza bejn il-ġeneri tibqa' wkoll fiċ-ċentru tas-sħubijiet tal-UE ma' organizzazzjonijiet u reġjuni differenti madwar id-dinja. L-UE tkompli tappoġġa lill-Unjoni għall-Mediterran (UgħM) fl-implimentazzjoni tal-Ħames Dikjarazzjoni Ministerjali tal-UgħM dwar it-Tisħiħ tar-Rwol tan-Nisa fis-Soċjetajiet, adottata f'Madrid f'Ottubru 2022, b'enfasi fuq it-tisħiħ tal-oqfsa legali, it-titjib tal-aċċess tan-nisa għat-tmexxija, iż-żieda tal-parteċipazzjoni tan-nisa fil-ħajja ekonomika u l-ġlieda kontra l-vjolenza fuq in-nisa u l-bniet. L-UE tappoġġa wkoll azzjonijiet immexxija miż-żgħażagħ immexxija mill-UgħM kif ukoll mill-Fondazzjoni Anna Lindh. [283]

It-tmiem tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru

L-impenn tal-UE li ttemm il-vjolenza abbażi tal-ġeneru ssarraf b'mod kostanti f'miżuri prattiċi u f'finanzjament matul dawn l-aħħar ftit snin. Fl-2023 u l-2024, l-UE allokat madwar EUR 50 miljun mill-baġit tagħha għall-għajnuna umanitarja għal azzjonijiet immirati għall-prevenzjoni, il-mitigazzjoni u r-rispons għall-vjolenza abbażi tal-ġeneru f'emerġenzi – żieda minn EUR 41,3 miljun fl-2022 u EUR 33,1 miljun fl-2021.

L-UE tkompli tappoġġa l-Inizjattiva Spotlight, l-akbar inizjattiva globali li għandha l-għan li telimina l-forom kollha ta' vjolenza kontra n-nisa u l-bniet sal-2030, imnedija fl-2017 mill-UE man-Nazzjonijiet Uniti. Sitt snin wara t-tnedija tagħha, l-Inizjattiva Spotlight ġiet implimentata bis-sħiħ f'ħames reġjuni permezz ta' 26 programm tal-pajjiżi, 5 programmi reġjonali u żewġ programmi b'Fondi Fiduċjarji tan-NU. Bis-saħħa tas-suċċess tagħha, intgħażlet bħala waħda mit-12-il inizjattiva b'impatt għoli fil-qafas tal-SDGs. Hekk kif Spotlight jidħol fil-fażi 2.0 tiegħu, l-UE u n-NU qed jaħdmu biex isostnu l-kisbiet u l-għarfien mibnija mill-inizjattiva permezz tal-Programm ta'

281 https://www.pariopportunita.gov.it/it/news-e-media/news/2024/g7-dashboard-on-gender-gaps-2024-eng/#:~:text=The%20Dashboard%20on%20Gender%20Gaps,opportunities%20between%20men%20and%20women

282 https://www.g20.utoronto.ca/2024/241011-women-chair-statement.html

283 Pereżempju, il-Forum taż-Żgħażagħ tal-UgħM, il-Laboratorju taż-Żgħażagħ tal-UgħM Med 2024, is-sessjonijiet ta' ħidma u l-laqgħat tal-UgħM dwar l-Għoti tas-Setgħa lin-Nisa, il-Programm ta' Tmexxija tas-Soċjetà Ċivili taż-Żgħażagħ tal-Fondazzjoni Anna Lindh, jew il-programm Mediterranju Żgħażagħ fl-Azzjoni.

Impatt Għoli għall-Eliminazzjoni tal-Vjolenza tal-Inizjattiva Spotlight ta’ EUR 16,5-il miljun sal-2030, u billi jkomplu jinvestu fi programmi nazzjonali u reġjonali ġodda. Fil-livell tal-pajjiżi, il-Kummissjoni Ewropea s’issa pprovdiet EUR 36 miljun lil Spotlight 2.0 fl-Uganda, fis-Sierra Leone, u fl-Ekwador, filwaqt li EUR 20 miljun huma ppjanati għat-tieni fażi tal-Programm Reġjonali għall-Afrika.

Il-kampanja ewlenija ta’ involviment diġitali ta’ Spotlight #WithHer tinsab fil-qalba tal-isforzi tal-UE biex tiġġieled l-istereotipi marbuta mal-ġeneru u n-normi soċjali dannużi, waħda mill-kawżi ewlenin tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru. #WithHer jiffoka fuq il-kurazija ta’ konverżazzjonijiet online fost l-influwenzaturi kulturali u l-għoti ta’ pjattaforma għall-istejjer ta’ attivisti u superstiti. Il-kampanja laħqet aktar minn 224 miljun utent fuq X (li qabel kienet Twitter), Facebook u Instagram mill-2021, u tikkontribwixxi b’mod sinifikanti biex tisfida n-normi u l-istereotipi dannużi tal-ġeneru permezz tal-messaġġi mfassla bir-reqqa tagħha. Is-suċċess tal-kampanja #WithHer wassal għat-tnedija tal-Fond WithHer biex jipprovdi riżorsi direttament lil koorti ta’ sitt organizzazzjonijiet tan-nisa fil-livell lokali li jaħdmu biex itemmu l-vjolenza kontra n-nisa u l-bniet. Madwar 70 % tal-fondi (USD 500.000), marru direttament għand l-organizzazzjonijiet tal-benefiċjarji bħala għotjiet flessibbli mhux ristretti, li jippermettu lill-benefiċjarji jkopru l-ispejjeż organizzazzjonali ewlenin li rarament jiġu koperti minn finanzjament ibbażat fuq il-proġetti.

Bil-pjan ta' azzjoni tal-GAP III tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, l-UE impenjat ruħha li żżid l-appoġġ finanzjarju u politiku għad-drittijiet tan-nisa u l-organizzazzjonijiet femministi fil-pajjiżi sħab, u li tiġġieled kontra l-ispazju dejjem jiċkien għas-soċjetà ċivili li jaggrava r-rigressjoni kontra d-drittijiet tal-bniedem tan-nisa, filwaqt li jillimita l-kapaċità tan-nies li jżommu lill-gvernijiet tagħhom responsabbli. L-organizzazzjonijiet tad-drittijiet tan-nisa u l-movimenti femministi għandhom rwol kritiku fit-tmexxija tal-progress fit-tul, fl-indirizzar tal-ixprunaturi strutturali tal-inugwaljanza bejn il-ġeneri, bħas-sistemi patrijarkali, in-normi soċjetali dannużi, u l-prattiki kulturali li jipperpetwaw il-vjolenza u d-diskriminazzjoni abbażi tal-ġeneru. Il-programm ta’ Appoġġ, Bini ta’ Koalizzjoni u Azzjoni Femminista Trasformattiva ta’ EUR 22 miljun biex Tintemm il-Vjolenza kontra n-Nisa, li tnieda fil-marġini tas-Summit tan-NU tal-2024 dwar il-Futur, huwa riżultat prattiku ieħor tal-impenn tal-UE biex tintemm il-vjolenza kontra n-nisa u l-bniet.

B’mod parallel, l-UE użat kull għodda għad-dispożizzjoni tagħha biex tiġġieled is-sitwazzjoni mwiegħra tal-vjolenza abbażi tal-ġeneru f’emerġenzi u l-vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti. L-UE kkontribwiet EUR 2 miljun għall-Fond Globali għas-Superstiti, filwaqt li ffinanzjat riparazzjonijiet u rimedju għall-vittmi ta’ vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti. F’diversi pajjiżi madwar id-dinja, il-ħidma tal-Fond Globali tas-Superstiti wasslet lill-gvernijiet biex jieħdu l-ewwel passi fl-iżvilupp ta’ leġiżlazzjoni relatata u fil-kunċettwalizzazzjoni ta’ programmi ta’ riparazzjoni. S’issa, aktar minn 3 000 superstitu rċevew jew bdew jirċievu miżuri reparattivi interim komprensivi permezz ta’ proġetti fil-Guinea, fir-Repubblika Demokratika tal-Kongo, fl-Iraq, u fit-Turkija (inklużi s-superstiti mis-Sirja). F’Settembru 2024, l-UE laqqgħet ukoll l-ewwel djalogu ta’ livell għoli bejn id-Direttorat Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea għall-Protezzjoni Ċivili u l-Operazzjoni tal-Għajnuna Umanitarja Ewropej u l-Fond tan-Nazzjonijiet Uniti għall-Popolazzjoni. L-UE ħadmet mill-qrib mar-Rappreżentant Speċjali tas-Segretarju Ġenerali tan-NU dwar il-Vjolenza Sesswali fil-Konflitti u ffaċilitat skambju mal-Kumitat Politiku u ta' Sigurtà. Fl-okkażjoni tal-Jum Internazzjonali għall-Eliminazzjoni tal-Vjolenza Sesswali fil-Konflitti, fid-19 ta' Ġunju, ir-Rappreżentant Għoli tal-UE għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà, Josep Borrell, u r-Rappreżentant Speċjali tan-NU dwar il-Vjolenza Sesswali fil-Konflitti, Pramila Patten, ħarġu dikjarazzjoni konġunta.

Il-miżuri restrittivi (sanzjonijiet) huma għodda ewlenija oħra għall-UE biex issaħħaħ ir-responsabbiltà għall-vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti bbażata fuq il-ġeneru. F'April 2024, l-

UE imponiet miżuri restrittivi kontra tliet entitajiet taħt is-Sanzjonijiet Globali tagħha b'rabta mad-Drittijiet tal-Bniedem (EUGHRSR) minħabba vjolenza sesswali u abbażi tal-ġeneru mifruxa fid-dawl tar-responsabbiltajiet tagħhom fl-attakki terroristiċi brutali u indiskriminati li seħħew madwar Iżrael fis-7 ta' Ottubru 2023. [284]B'mod parallel, l-UE appellat kontinwament għal waqfien mill-ġlied immedjat, għat-tmiem tal-attakki fuq persuni ċivili u għall-qerda ta' infrastruttura ċivili ewlenija, u għall-protezzjoni ta' persuni spostati. L-UE appoġġat u involviet ruħha b'mod attiv mas-sħab internazzjonali dwar passi tanġibbli irriversibbli lejn is-soluzzjoni ta' żewġ stati, inkluż billi f'Settembru 2024 nediet l-Alleanza Globali għall-implimentazzjoni tas-Soluzzjoni ta' Żewġ Stati. L-inizjattiva, li hija mmexxija b'mod konġunt mill-UE, tinkludi 100 stat parteċipanti u organizzazzjonijiet internazzjonali, tipprovdi pjattaforma għall-kooperazzjoni mas-sħab reġjonali u internazzjonali biex tiġi ssalvagwardjata u avvanzata soluzzjoni politika għall-kunflitt bejn l-Iżrael u l-Palestina. L-UE żiedet ukoll b'mod sinifikanti l-għajnuna umanitarja tagħha fl-2024, b'EUR 237 miljun allokati lill-Palestina, [285] u fittxet li tappoġġa lin-nisa u lill-bniet fil-Palestina permezz ta' inizjattivi li jindirizzaw il-vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-attivitajiet ta' protezzjoni. Fit-18 ta' Jannar 2025, ir-Rappreżentant Għoli ħareġ dikjarazzjoni f'isem l-UE li tilqa' b'sodisfazzjon il-ftehim ta' waqfien mill-ġlied f'Gaża, li jipprevedi r-rilaxx gradwali tal-ostaġġi, itemm l-ostilitajiet u jtaffi t-tbatija umanitarja f'Gaża. [286]Mal-iskadenza tal-ewwel fażi tal-ftehim ta' waqfien mill-ġlied f'Marzu 2025, l-UE appellat biex jerġgħu jibdew malajr in-negozjati dwar it-tieni fażi.

L-UE tappoġġa wkoll proġetti ddedikati li jindirizzaw il-vjolenza abbażi tal-ġeneru. Dawn ivarjaw mill-għoti ta' appoġġ lis-superstiti ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru u l-għajnuna biex jiddokumentaw u jirrapportaw ksur tad-drittijiet tal-bniedem [287] kontra n-nisa u l-bniet fl-Etjopja, għall-isfidar tal-istereotipi marbuta mal-ġeneru fis-Sħubija tal-Lvant, [288] u t-tisħiħ tas-sistemi ta' riferiment għall-vittmi u s-superstiti u l-appoġġ għat-tfassil ta' leġiżlazzjoni sensittiva għall-ġeneru dwar il-vjolenza ċibernetika fil-Balkani tal-Punent. [289]

In-nisa, il-paċi u s-sigurtà

L-UE kompliet taħdem fuq l-implimentazzjoni tal-Approċċ Strateġiku tal-UE għan-Nisa, il-Paċi u s-Sigurtà (WPS) u l-pjan ta' azzjoni tagħha, filwaqt li ħadmet biex issaħħaħ aktar il-perspettiva tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fid-diplomazija, id-djalogu politiku u d-deċiżjonijiet ta' politika tal-UE. Il-

284 Id-Deċiżjoni tal-Kunsill (PESK) 2024/1074. L-entitajiet elenkati huma l-Brigati Al-Quds, il-fergħa armata tal-Ġiħad Iżlamika Palestinjana li l-UE ddeżinjat bħala organizzazzjoni terroristika; il-Forza Nukhba, unità tal-forzi speċjali tal-organizzazzjoni terroristika ddeżinjata mill-UE Ħamas; u l-Brigati ta' Qassam, il-fergħa militari tal-Ħamas.

285 Din id-deżinjazzjoni ma għandhiex tiġi interpretata bħala rikonoxximent ta' Stat tal-Palestina u hija mingħajr preġudizzju għall-pożizzjonijiet individwali tal-Istati Membri dwar din il-kwistjoni.

286 https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/01/18/israelpalestine-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-welcoming-the-ceasefire-and-hostage-deal-in-gaza/

287 "It-tisħiħ tar-Risponsi Ċċentrati fuq is-Superstiti: Holistic, Comprehensive, Survivor-Centred Gender Violence (GBV) in Emergencies programming in Tigray" (EUR 5 miljun, 12/2021-08/2024), u "Enhancing Access to Justice for GBV Survivors through Local Engagement in Afar and Amhara regions of Ethiopia" (It-Tisħiħ tal-Aċċess għall-Ġustizzja għas-Superstiti tal-GBV permezz tal-Involviment Lokali fir-reġjuni tal-Afar u tal-Amhara tal-Etjopja) (EUR 1 miljun, 12/2023-06/2025).

288 "UE 4 Ugwaljanza bejn is-Sessi: Flimkien Kontra l-Isterjotipi tal-Ġeneru u l-Vjolenza Abbażi tal-Ġeneru II", implimentat mill-UNFPA u l-UN Women.

289 "EU4 Gender Equality – Women's Economic Empowerment and Ending Violence Against Women" implimentat fil-Pajjiżi tal-Balkani tal-Punent (l-Albanija, il-Bożnija-Ħerzegovina, il-Kosovo*, il-Montenegro, il-Maċedonja ta' Fuq, is-Serbja). *Dan l-isem huwa mingħajr preġudizzju għall-pożizzjonijiet dwar l-istatus u huwa konformi mal-UNSCR 1244/1999 u l-Opinjoni tal-QIĠ dwar id-dikjarazzjoni tal-indipendenza tal-Kosovo.

perjodu ta’ żmien tal-pjan ta’ azzjoni tal-UE dwar in-nisa, il-paċi u s-sigurtà (WPS) ġie estiż sal-2027, sabiex jiġi allinjat mal-qafas finanzjarju pluriennali u l-GAP III. Fid-Dibattitu Miftuħ tal-Kunsill tas-Sigurtà tan-NU dwar in-Nisa, il-Paċi u s-Sigurtà fil-25 ta’ Ottubru 2024, l-Ambaxxatur tal-UE għall-Ġeneru u d-Diversità Ronner-Grubacic għamel dikjarazzjoni dwar “Il-parteċipazzjoni tan-nisa fil-paċi u s-sigurtà internazzjonali mit-teorija sal-prattika”.

L-UE kkontribwiet għall-aġenda dwar in-Nisa, il-Paċi u s-Sigurtà billi

- l-appoġġ għal proġetti dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi u s-sigurtà u ż-żamma tal-paċi fil-Moldova kif ukoll fil-Mongolja, l-Indoneżja u pajjiżi Asjatiċi oħra permezz ta' appoġġ lill-Assoċjazzjoni tan-Nazzjonijiet tax-Xlokk tal-Asja (ASEAN);
- l-appoġġ għall-isforzi tat-tneħħija tal-mini sabiex il-persuni spostati internament fl-Ażerbajġan ikunu jistgħu jirritornaw b'mod sikur;
- l-appoġġ għat-tmexxija tan-nisa fil-mekkaniżmi ta' twissija bikrija u ta' protezzjoni ċivili fil-Myanmar;
- l-adozzjoni ta’ Pjan ta’ azzjoni Nazzjonali dwar id-WPS fil-Vjetnam;
- l-appoġġ għat-twaqqif ta' sistemi komunitarji formali ta' twissija bikrija u ta' rispons bikri fis-Somalja; u
- l-appoġġ għall-istituzzjonalizzazzjoni u l-lokalizzazzjoni tal-aġenda tad-WPS fil-Filippini.

L-UE użat ukoll is-setgħa diplomatika tagħha biex

- torganizza laqgħat diplomatiċi dwar id-WPS fl-Indoneżja u għall-ASEAN;
- jiġi organizzat grupp ta' donaturi ospitanti dwar l-ugwaljanza bejn is-sessi fit-Turkmenistan;
- id-drittijiet tan-nisa jitqiegħdu fuq l-aġenda tad-djalogi dwar id-drittijiet tal-bniedem bejn l-UE u l-Indoneżja, it-Turkmenistan, l-Użbekistan, il-Laos, il-Każakistan u l-Użbekistan; u
- tospita diversi laqgħat mad-difensuri nisa tad-drittijiet tal-bniedem u appoġġathom direttament, pereżempju fil-Pakistan.

Il-missjonijiet u l-operazzjonijiet tal-politika ta’ sigurtà u ta’ difiża komuni (PSDK) taħt il-programm tematiku tal-Istrument ta’ Viċinat, ta’ Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta’ Kooperazzjoni Internazzjonali għall-paċi, l-istabbiltà u l-prevenzjoni tal-kunflitti komplew jaqdu rwol ewlieni fit-twettiq tal-aġenda dwar id-WPS. F'konformità mal-Linji Gwida Operazzjonali tal-Kmandant tal-Operazzjonijiet Ċivili dwar l-integrazzjoni ta' kwistjonijiet ta' ugwaljanza bejn is-sessi, il-missjonijiet jimplimentaw varjetà wiesgħa ta' miżuri għall-integrazzjoni ta' kwistjonijiet ta' ugwaljanza bejn is-sessi fl-attivitajiet tagħhom ta' monitoraġġ, mentoraġġ, konsulenza u taħriġ. Il-prevenzjoni u l-protezzjoni huma aspetti essenzjali tal-mandati tal-missjonijiet, li jiggwidaw il-ħidma tagħhom fil-prevenzjoni u l-protezzjoni tan-nisa u l-bniet minn vjolenza sesswali u abbużi tal-ġeneru relatata mal-kunflitti. Huma għandhom ukoll l-għan li jsaħħu l-parteċipazzjoni tan-nisa fir-riforma tas-settur tas-sigurtà ċivili billi jappoġġaw l-assoċjazzjoni rilevanti tan-nisa, iżidu l-possibbiltajiet għan-nisa biex javvanzaw fil-karrieri tagħhom u jirriformaw il-politiki tar-riżorsi umani b'mod sensittiv għall-ġeneru.

L-UE kompliet ukoll tiltaqa' ma' rappreżentanti tal-korpi mhux governattivi tan-nisa minn partijiet differenti tad-dinja, u tappoġġa l-parteċipazzjoni u t-tmexxija sħaħ, ugwali u sinifikanti tan-nisa u l-bniet fil-prevenzjoni u r-riżoluzzjoni tal-konflitti. Baqa’ enfasi partikolari fuq it-tisħiħ tar-rwol tal-medjaturi nisa fil-perkorsi kollha ta’ medjazzjoni, bl-għajnuna ta’ konsulent dwar il-ġeneru li

jappoġġa l-faċilità ta' medjazzjoni tal-UE biex jiġi żgurat approċċ reattiv għal kwistjonijiet ta' ġeneru fl-inkarigi kollha ta' medjazzjoni. L-UE pprovdiet appoġġ lin-nisa bħala "medjaturi interni" [290] f'kuntesti differenti ta' kunflitt permezz ta' sħab ta' implimentazzjoni, u kkummissjonat studju dwar in-networks Reġjonali tal-medjaturi nisa. L-UE organizzat ukoll skambji regolari dwar ir-rwol tan-networks reġjonali ta' medjaturi nisa u ffaċilitat il-Komunità ta' Prattika tal-UE dwar il-Medjazzjoni għall-Paċi u workshop dwar il-medjazzjoni u l-ġustizzja tranżizzjonali (it-tnejn f'Ottubru 2024).

L-UE pprovdiet appoġġ immirat biex tiżdied il-parteċipazzjoni tan-nisa fil-Proċess ta' Paċi fil-Lvant Nofsani. Il-proġett tal-Bord Konsultattiv tan-Nisa ta' EUR 1 miljun, li bħalissa jinsab fit-tieni fażi tiegħu, jappoġġa l-parteċipazzjoni tan-nisa fil-proċess ta' paċi Sirjan. Il-Bord Konsultattiv tan-Nisa huwa l-ewwel mekkaniżmu ta' inklużjoni tal-ġeneru maħluq għal Missjoni Politika Speċjali tan-NU. Il-Bord huwa grupp ta' 15-il mara mis-Sirja ffurmat fl-2016, bil-kompitu li jagħti pariri lill-Mibgħut Speċjali tan-NU dwar l-aspetti kollha tal-proċess politiku. Hija għandha l-għan li tiżgura rappreżentanza sostanzjali tan-nisa fit-taħditiet ta' paċi meta tinvolvi ruħha ma' partijiet ikkonċernati politiċi lokali, nazzjonali, reġjonali u internazzjonali. Il-grupp irnexxielu jlaqqa' flimkien ilħna mill-kostitwenzi kollha, inkluż dwar kwistjonijiet aktar kontenzjużi bħat-tħejjija ta' abbozz ta' Kostituzzjoni.

Fis-Sudan, l-UE pprovdiet appoġġ għal proċess politiku inklużiv b'enfasi fuq ir-rwol tan-nisa Sudaniżi (żgħażagħ) permezz ta' tliet ċikli ta' konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati ċivili u Djalogu maż-Żgħażagħ iddedikat, minbarra l-appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti. Fl-Etjopja, huma ppjanati aktar appoġġ għas-saħħa mentali u psikosoċjali u appoġġ għall-vittmi ta' vjolenza sesswali relatata mal-kunflitti, biex jikkomplementaw id-djalogi politiċi eżistenti. Fir-Repubblika Ċentru-Afrikana u l-Mozambique, l-UE ffinanzjat proġett li għandu l-għan li jżid il-parteċipazzjoni effettiva tan-nisa fil-forzi armati u fl-interazzjonijiet bejn il-popolazzjonijiet militari u ċivili. F'Bangsaramo, reġjun awtonomu tal-Filippini, il-Programm dwar l-Assistenza għat-Trasformazzjoni tal-Kamp permezz tal-Inklużjoni, il-Prevenzjoni tal-Vjolenza, u t-Tisħiħ tal-Pożizzjoni Ekonomika jintegra perspettiva tal-ġeneru fl-isforzi tiegħu biex ibiddel is-sitt kampijiet ewlenin iddikjarati tal-Front Iżlamiku għal-Liberazzjoni tal-Moro f'komunitajiet paċifiċi u produttivi.

Fil-bidu tal-2024 ġiet definita wkoll metodoloġija ġdida tal-UE ta' analiżi tal-kunflitti reattiva għal kwistjonijiet ta' ġeneru, kif previst fil-Boxxla Strateġika tal-UE, abbażi ta' eżerċizzju konġunt ta' analiżi tal-kunflitti reattiva għal kwistjonijiet ta' ġeneru bejn l-UE u n-NU li sar bejn Mejju u Settembru 2024. L-eżerċizzju mexxa kemm il-metodoloġija konġunta (l-integrazzjoni tal-Programm ta' Żvilupp tan-Nazzjonijiet Uniti u l-metodoloġiji tal-UE) kif ukoll l-approċċ konġunt ta' sħubija bejn l-UE u n-NU.

Is-sitwazzjoni tad-drittijiet tal-bniedem tan-nisa u l-bniet fl-Afganistan kompliet tmur għall-agħar fl-2024. Bil-kodifikazzjoni ta' "liġi dwar il-moralità" f'Awwissu 2024, it-Taliban istituzzjonalizza sistema formali ta' diskriminazzjoni, li tillimita l-kapaċità tan-nisa li jipparteċipaw mhux biss fil-politika, iżda wkoll f'attivitajiet soċjali, ekonomiċi u edukattivi. Il-projbizzjoni fuq l-edukazzjoni sekondarja tippersisti, u t-Taliban ikomplu jirrestrinġu sistematikament l-aċċess għas-sistema edukattiva formali, jillimitaw l-għażla tal-għażliet edukattivi, u saħansitra jillimitaw l-edukazzjoni barra mill-pajjiż. Minn dak iż-żmien 'l hawn, eċċezzjonijiet f'xi setturi bħal dawk li inizjalment ġew evitati, bħas-saħħa, treġġgħu lura (in-nisa ġew ipprojbiti milli jattendu taħriġ mediku f'Diċembru 2024). Il-projbizzjonijiet fuq l-impjegati nisa fl-NGOs (Diċembru 2022) u fl-aġenziji

290 Insider Mediation huwa approċċ trasformattiv u fil-livell lokali għall-konsolidazzjoni tal-paċi li fih membri fdati tal-komunità, magħrufa bħala Insider Mediators, isolvu kunflitti lokali permezz tad-djalogu.

tan-NU (April 2023) ma tneħħewx. Il-Ministeru de facto għall-Prevenzjoni tal-Vizzji, il-Promozzjoni tal-Virtù (PVPV) kiseb setgħat ta' infurzar addizzjonali u qed ikompli jinforza restrizzjonijiet ekonomiċi, soċjali, privati u politiċi kontra n-nisa. In-nisa huma regolarment soġġetti għal kastig korporali (anke fil-pubbliku) mill-qrati tax-Xarija.

L-UE tibqa' impenjata li tappoġġa lin-nisa Afgani u żżomm djalogu regolari man-nisa u l-attivisti tad-drittijiet tan-nisa li għadhom fl-Afganistan, filwaqt li tiffaċilita wkoll il-passaġġ sikur tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem barra mill-Afganistan. Minn Lulju 2024, id-Delegazzjoni tal-UE fl-Afganistan taġixxi wkoll bħala kopresident tal-grupp ta' ħidma tekniku dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u d-drittijiet tal-bniedem fil-qafas tal-Grupp ta' Koordinazzjoni dwar l-Afganistan. Permezz tal-proġett ta' Inizjattiva ta' Djalogu Inklużiv fl-Afganistan ta' EUR 6 miljun, l-UE tappoġġa l-integrazzjoni tal-ilħna tan-nisa f'formati ta' djalogu permezz ta' taħriġ u żvilupp għall-professjonisti nisa fl-Afganistan (fis-setturi tal-media, tas-saħħa u tan-negozju fejn in-nisa għadhom jitħallew jaħdmu bil-leġiżlazzjoni Talibana). Barra minn hekk, permezz ta' sħubija ta' EUR 15-il miljun mal-Programm ta' Żvilupp tan-Nazzjonijiet Uniti, l-UE qed tappoġġa b'mod attiv it-tisħiħ tal-pożizzjoni ekonomika tan-nisa fis-settur privat.

L-UE qed timplimenta u tissorvelja mill-qrib ukoll l-għoti ta' għajnuna abbażi tal-prinċipji, f'konformità mal-prinċipju "għan-nisa min-nisa" maqbul ma' donaturi internazzjonali ewlenin oħra. Bħala parti minn dawn l-isforzi, permezz ta' sħubija ta' EUR 15-il miljun ma' UN Women, l-UE ffinanzjat profil tal-ġeneru għall-Afganistan għall-2024 biex tgħin tikkwantifika u tikkwalifika l-punt sa fejn il-liġijiet il-ġodda imposti mit-Taliban qed jirrestrinġu u jikkawżaw ħsara soċjali fuq in-nisa, kif ukoll rakkomandazzjonijiet dwar kif dawn ir-restrizzjonijiet jistgħu jiġu indirizzati.

Parteċipazzjoni ugwali u awtonomizzazzjoni ekonomika

L-UE hija impenjata favur il-parteċipazzjoni ugwali, sħiħa u sinifikanti tan-nisa fis-soċjetà, inkluż fl-isfera politika u ekonomika. L-UE għandha l-għan li trawwem it-tmexxija politika tan-nisa, kif ukoll il-parteċipazzjoni tagħhom f'setturi internazzjonali ewlenin fejn huma sottorappreżentati, bħall-ġlieda kontra t-terroriżmu. F'termini ta' awtonomizzazzjoni ekonomika, l-UE tappoġġa l-parteċipazzjoni tan-nisa fit-tranżizzjoni doppja diġitali u ekoloġika, permezz ta' investimenti reattivi għal kwistjonijiet ta' ġeneru, u tippromwovi l-ugwaljanza bejn il-ġeneri permezz tal-politika kummerċjali.

F'Marzu 2024, l-UE nediet komponent ġdid tal-Inizjattiva tagħha dwar in-Nisa u l-Involviment [291] Demokratiku taż-Żgħażagħ, sforz kollaborattiv li għandu l-għan li javvanza l-parteċipazzjoni sħiħa u effettiva tan-nisa fil-politika u fit-teħid tad-deċiżjonijiet madwar id-dinja. Iffinanzjat b'EUR 11,5 miljun għal perjodu ta' tliet snin, dan il-programm jindirizza l-ostakli persistenti li jxekklu r-rappreżentanza tan-nisa fil-ħajja pubblika, inklużi l-istereotipi tas-sessi stabbiliti sew u l-prattiki diskriminatorji.

L-UE tappoġġa wkoll studju dwar il-parteċipazzjoni u t-tmexxija politika tan-nisa fl-ASEAN, b'ħidma flimkien mal-Kumitat tal-ASEAN dwar in-Nisa. L-Istudju għandu l-għan li jipprovdi rakkomandazzjonijiet sal-2025 biex jiġi istituzzjonalizzat mekkaniżmu għat-traċċar tal-progress reġjonali fil-parteċipazzjoni u t-tmexxija politika tan-nisa.

Diġà fl-2022, il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea rrikonoxxa li l-isforz globali għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-estremiżmu vjolenti għandu jinvolvi dimensjoni b'saħħitha reattiva

291 https://international-partnerships.ec.europa.eu/news-and-events/news/eu-and-partners-launch-wyde-womens-leadership-initiative-2024-03-14_en

għal kwistjonijiet ta’ ġeneru. L-isforzi tal-UE biex timplimenta din il-viżjoni jinkludu appoġġ għall-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fil-ħidma tal-Forum Globali Kontra t-Terroriżmu, kif ukoll proġett ġdid dwar "In-Nisa fil-ġlieda kontra t-terroriżmu" (EUR 3,5 miljun) li għandu jitnieda fl-2025, li ser ifittex li jżid il-parteċipazzjoni u r-rappreżentanza attiva u sinifikanti tan-nisa fis-sigurtà u l-ġlieda kontra t-terroriżmu madwar id-dinja. Bħala parti mill-programm CT JUST, il-Kummissjoni Ewropea għandha l-għan li żżid il-preżenza tan-nisa fl-aġenziji tal-infurzar tal-liġi biex ittejjeb il-kapaċitajiet tal-awtoritajiet tul il-katina kriminali kollha kontra t-terroriżmu. Fin-Nofsinhar tal-Mediterran, il-proġett reġjonali “Momentum” iffinanzjat mill-UE li jissieħeb mal-Interpol isaħħaħ l-integrazzjoni tal-perspettiva tal-ġeneri fl-istituzzjonijiet tal-infurzar tal-liġi. Il-Faċilità ta’ Investiment għar-Riforma Klimatika kofinanzjata mill-UE saħħet il-ħidma tagħha fuq ir-riformi tal-ambjent tan-negozju li jiffaċilitaw il-parteċipazzjoni tan-nisa fl-ekonomija. L-UE kompliet tippromwovi l-intraprenditorija tan-nisa u l-aċċess għax-xogħol permezz tal-faċilità għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-Afrika, il-Karibew u l-Paċifiku (AKP), fejn il-Kummissjoni Ewropea tappoġġa lill-Bank Ewropew tal-Investiment biex isellef lill-banek lokali u reġjonali Afrikani biex itejbu l-aċċess tan-nisa għall-finanzi u l-intraprenditorija, u l-inizjattiva Tim Ewropa “Ninvestu f’Negozji Żgħażagħ fl-Afrika” (IYBA). Fl-2024, ġiet approvata Pjattaforma ġdida għall-Ħolqien tas-Suq tal-programm IYBA biex tappoġġa negozji żgħażagħ u li qed jikbru, b’mod partikolari negozji mmexxija min-nisa.

L-UE ppromwoviet u appoġġat ukoll it-tisħiħ tal-pożizzjoni ekonomika tan-nisa fir-reġjun tal-viċinat tagħha, pereżempju permezz tal-Inizjattiva reġjonali Tim Ewropa dwar l-Impjiegi permezz tal-Kummerċ u l-Investiment fil-Viċinat tan-Nofsinhar, l-ewwel azzjoni reġjonali ddedikata bis-sħiħ għat-titjib tal-aċċess għall-finanzi u l-inklużjoni finanzjarja għall-imprendituri nisa fin-Nofsinhar tal-Mediterran, u permezz tal-programm reġjonali “EU 4 Gender Equality – Women’s Economic Empowerment and Ending Violence Against Women”, li jfittex li jippromwovi l-parteċipazzjoni tan-nisa u l-bniet fis-soċjetà u li jagħti spinta lill-potenzjal ekonomiku tan-nisa.

L-UE kompliet tkun membru attiv tal-grupp ta' ħidma informali dwar il-kummerċ u l-ġeneru fl-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ. Fit-13-il Konferenza Ministerjali fl-2024, il-grupp ta’ ħidma informali nieda, flimkien mal-grupp ta’ ħidma dwar l-intrapriżi mikro, żgħar u ta’ daqs medju, kompendju ta’ inizjattivi ta’ inklużjoni finanzjarja għall-intraprendituri nisa. L-UE ħadmet ukoll mal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) fuq il-proġett Kummerċ għal Xogħol Deċenti, li għandu l-għan li jtejjeb l-applikazzjoni tal-konvenzjonijiet fundamentali tal-ILO f’pajjiżi magħżula li jinnegozjaw mal-UE, inkluż billi jtejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol għan-nisa u jiżgura l-konformità mal-konvenzjonijiet fundamentali 100 u 111 dwar ir-remunerazzjoni ugwali u n-nondiskriminazzjoni. L-UE pprovdiet aktar minn EUR 9 miljun f’finanzjament għall-proġett bejn l-2019 u l-2024.

L-objettivi tal-kummerċ u tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri huma parti integrali mill-ftehimiet kummerċjali u ta’ investiment tal-UE. Fl-2024 u fil-bidu tal-2025, daħlu fis-seħħ ftehimiet mal-Angola, maċ-Ċilì, mal-Kenja u ma’ New Zealand li fihom impenji legalment vinkolanti u infurzabbli dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri. F’Diċembru 2024, l-UE u l-Mercosur laħqu ftehim politiku dwar ftehim kummerċjali li fih dispożizzjonijiet simili. Bħala parti mill-ħidma taħt ir-Rakkomandazzjonijiet dwar il-Kummerċ u l-Ġeneru tal-Ftehim Ekonomiku u Kummerċjali Komprensiv (CETA) bejn l-UE u l-Kanada, l-UE u l-Kanada organizzaw żewġ workshops dwar il-kummerċ u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fl-2024. Skont l-Iskema Ġeneralizzata ta’ Preferenzi tal-UE, l-UE timmonitorja l-konformità tal-pajjiżi benefiċjarji mal-prinċipji tal-konvenzjonijiet internazzjonali ewlenin dwar il-promozzjoni tad-drittijiet tan-nisa u l-ugwaljanza bejn il-ġeneri.

Sabiex jinftiehem aħjar l-impatt tal-kummerċ fuq in-nisa, l-evalwazzjonijiet ex ante u ex post kollha tal-Kummissjoni tal-ftehimiet kummerċjali fihom analiżi ddedikata dwar il-ġeneru. Fl-2024, ġiet

konkluża l-evalwazzjoni ex post tal-Ftehim ta’ Sħubija Ekonomika bejn l-UE u l-pajjiżi tal-Komunità għall-Iżvilupp tan-Nofsinhar tal-Afrika. Barra minn hekk, fl-2024 il-Kummissjoni nediet evalwazzjonijiet ex post tal-ftehimiet kummerċjali bejn l-UE u l-Kanada u bejn l-UE u l-Ġappun, li jinkludu wkoll analiżijiet iddedikati tal-ġeneru, bir-riżultati mistennija fl-2025.

Konklużjoni

Hekk kif qed noqorbu lejn tmiem l-istrateġija dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri 2020-2025, naraw li l-vjaġġ lejn il-kisba ta' ugwaljanza sħiħa bejn il-ġeneri jibqa' wieħed twil u diffiċli. Wara l-elezzjoni tal-Parlament Ewropew tal-2024, għall-ewwel darba fl-istorja tal-Parlament Ewropew rajna tnaqqis fis-sehem ta' Membri nisa. L-aħbarijiet ewlenin fl-aħħar sena mill-projbizzjoni tal-Afganistan fuq il-parteċipazzjoni tan-nisa fil-ħajja pubblika sal-każ diffiċli ta' Gisèle Pelicot fi Franza, iservu bħala tfakkiriet qawwija li l-progress fl-ugwaljanza bejn il-ġeneri huwa fraġli u li għad hemm bżonn ta' reżiljenza straordinarja fil-ġlieda għad-drittijiet tan-nisa.

Barra minn hekk, in-nisa għadhom sottorappreżentati f'pożizzjonijiet ta' teħid ta' deċiżjonijiet u jġorru l-piż tal-kompiti ta' kura u dawk domestiċi. Madankollu, dawn l-isfidi persistenti jridu jitqabblu mal-avvanzi f'dawn l-aħħar snin, li kienu jkunu inkonċepibbli biss ftit għexieren ta' snin ilu. L-ewwel mandat tal-President von der Leyen (2019-2024) kien konsegwenzjali f'termini tal-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri, li ġabet magħha żviluppi importanti fil-pagi ugwali, fil-bordijiet tal-kumpaniji bbilanċjati bejn il-ġeneri, fil-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata u fil-ġlieda kontra l-vjolenza fuq in-nisa. Issa huma meħtieġa sforzi komuni kkoordinati biex jiġi żgurat li dawn il-biċċiet ta' leġiżlazzjoni jiġu implimentati kif xieraq, sabiex id-drittijiet u d-dinjità tan-nisa u l-bniet finalment u b'mod konsistenti jiġu infurzati, protetti u promossi.

Huwa ċar li jeħtieġ li nagħmlu ħafna aktar. L-Indiċi tal-Ugwaljanza bejn is-Sessi tal-EIGE juri li l-Ewropa miexja fid-direzzjoni t-tajba, iżda l-progress ivarja ħafna fost l-Istati Membri b'distakk kbir bejn l-Istat Membru bl-ogħla punteġġ u dak bl-inqas punteġġ. Barra minn hekk, it-taqbidiet kontinwi li n-nisa jiffaċċjaw f'ċerti Stati Membri u barra mill-UE kontra r-restrizzjonijiet u r-rigress tad-drittijiet tan-nisa pereżempju fl-Iran fejn in-nisa jirreżistu l-ilbies obbligatorju tal-velu, jenfasizzaw il-ħtieġa għal azzjoni u viġilanza kontinwi. Meta l-bidla ma sseħħx b'mod naturali, hija r-responsabbiltà kollettiva tagħna li nieħdu azzjoni.

Fid-dawl ta' dawn l-isfidi, l-isforz għall-ugwaljanza għal kulħadd u l-ugwaljanza fis-sensi kollha tagħha se jkompli jkun ċentrali għall-ħidma tal-Kummissjoni matul il-ħames snin li ġejjin. Il-pjan direzzjonali li jmiss għad-drittijiet tan-nisa ser jafferma mill-ġdid id-dritt fundamentali tal-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel fl-oqsma kollha tal-ħajja. Dan se joffri opportunità vitali biex nirriflettu u nstrategizzaw l-għanijiet fit-tul tal-Unjoni tal-ugwaljanza li eventwalment irridu nibnu flimkien.

Osservazzjonijiet

(Pierre Dieumegard)

Il-links tal-internet ġew ikkupjati verbatim, mingħajr verifika. Xi wħud mhumiex korretti minħabba li t-test ġie kkupjat minn dokument ta' ħidma fejn il-link marret fuq server intern tal-Kummissjoni Ewropea. Pereżempju, xi referenzi huma mmarkati "Disponibbli online," iżda d-dokument jinsab f'indirizz https://eceuropaeu.sharepoint.com/, inaċċessibbli għal qarrej normali.

Sabiex l-Ewropej jifhmu lil xulxin, infakkru fl-importanza tal-lingwi. In-nota 57 turi b'mod ċar li t-traduzzjonijiet huma diffiċli: "Għal-Litwanja, il-perċentwal huwa ta' 55 %, iżda ġie eskluż mill-komputazzjoni tal-medja bħala anomalija. Ir-riżultat jista' jkun minħabba kwistjoni ta' traduzzjoni bil-kelma "slapping" li ma għandhiex traduzzjoni preċiża għal-Litwan u setgħet ġiet interpretata bħala forma inqas severa ta' aggressjoni fiżika."